

BELEIDSKADER JEUGDZORG 2005-2008

*Acht uitgangspunten voor de jeugdzorg in de stadsregio
Rotterdam*

stadsregio Rotterdam

9 februari 2005

Voorwoord	4
Samenvatting	5
Hoofdstuk 1: Het kader voor de jeugdzorg	10
1.1 INLEIDING	10
1.2 DE HOOFDELEMENTEN VAN DE WET OP DE JEUGDZORG	10
1.3 ORGANISATIE VAN HET ZORGAANBOD BINNEN DE STADSREGIO ROTTERDAM	12
1.4 STURING OP DE JEUGDZORG	12
1.5 TERUGBLIK OP BELEIDSRÉSULTATEN VAN DE AFGELOPEN PERIODE (2003-2004)	13
Hoofdstuk 2: Staat van de jeugd(zorg) en uitgangspunten van beleid ..	17
2.1 BEELD	17
2.2 KNELPUNTENANALYSE	18
2.3 UITGANGSPUNTEN VOOR DE JEUGDZORG IN DE STADSREGIO.....	19
Hoofdstuk 3: Missie en speerpunten van beleid.....	21
3.1 INLEIDING	21
3.2 MISSIE EN BELEIDSUITGANGSPUNTEN VAN DE STADSREGIO ROTTERDAM	21
3.3 CENTRALE BELEIDSTHEMA'S	21
3.4 BELEIDSSPEERPUNTEN EN FINANCIËLE BEPERKINGEN	23
Hoofdstuk 4: De taken van bureau jeugdzorg en de aansluiting met lokaal preventief jeugdbeleid	25
4.1 INLEIDING	25
4.2 KERNTAKEN BUREAU JEUGDZORG	25
4.3 LICHT AMBULANTE HULP	25
4.4 TOEGANG TOT DE GEÏNDICEERDE ZORG.....	26
4.5 JEUGDBESCHERMING EN JEUGDRECLASSERING	27
4.6 ADVIES- EN MELDPUNT KINDERMISHANDELING.....	28
4.7 REGIONALE DATABASE	29
4.8 AANSLUITING JEUGDZORG – LOKAAL JEUGDBELEID	29
4.9 FINANCIERING BUREAU JEUGDZORG.....	31
4.10 ACTIES	31
Hoofdstuk 5: Verbetering van het jeugdzorgaanbod	33
5.1 INLEIDING	33
5.2 VERNIEUWING IN HET BESTAANDE ZORGAANBOD	33
5.3 WACHTLIJSTBESTRIJDING	33
5.4 VERBETERING EFFECTIVITEIT EN EFFICIENCY	34
5.5 FLEXIBILISERING ZORGAANBOD	35
5.6 ZORGAANBOD VOOR JEUGDIGEN MET ERNSTIGE GEDRAGSPROBLEMEN	35
5.7 NAAR EEN INTERSECTORAAL SAMENHANGEND ZORGAANBOD	36
5.8 VRAAGGERICHTE EN PRESTATIEGERICHTE FINANCIERING VAN HET ZORGAANBOD	36
5.9 ACTIES	37
Hoofdstuk 6: Kwaliteit en cliëntenbeleid in de jeugdzorg.....	38
6.1 INLEIDING	38
6.2 TOEZICHT OP DE KWALITEIT VAN DE JEUGDZORG	38
6.3 INTERCULTURALISATIE	39
6.4 CLIËNTENBELEID.....	39

6.5	ACTIES	39
Hoofdstuk 7: Financiën.....		41
7.1	INLEIDING	41
7.2	FINANCIEEL KADER 2005-2008	41
7.3	BUITENREGIONALE PLAATSINGEN	41
7.4	WACHTLIJSTMIDDELEN 2005 T/M 2007	42
7.5	RISICORESERVE	42
7.6	FLEXBUDGET	42
7.7	BENODIGDE EXTRA MIDDELEN.....	42
Hoofdstuk 8: Uitvoeringsprogramma jeugdzorg 2005		44
8.1	INLEIDING	44
8.2	ACTIEPUNTEN STURING, BUREAUCRATISERING EN DOELMATIGHEID	44
8.3	ACTIEPUNTEN AANSLUITING JEUGDZORG LOKAAL PREVENTIEF JEUGDBELEID	44
8.4	ACTIEPUNTEN TOEGANG JEUGDZORG (BUREAU JEUGDZORG)	45
8.5	ACTIEPUNTEN ZORGAANBOD	46
BIJLAGE 1 AFKORTINGENLIJST		47
BIJLAGE 2 BEGROTING.....		48
BIJLAGE 3 STAAT VAN DE (JEUGD)ZORG.....		51
BIJLAGE 4 OVERZICHT LOKAAL PREVENTIEF JEUGDBELEID.....		68

Voorwoord

Het aantal kinderen in de stadsregio dat gebruik maakt van een vorm van jeugdzorg neemt nog steeds toe. Vooral het aantal meldingen van kindermishandeling neemt de laatste tijd sterk toe. Helaas hebben we te maken met wachtlijsten. Hulpzoekenden moeten vaak langer dan een half jaar wachten op een opname of start van de behandeling. Het aantal wachtenden is te groot en de wachttijd te lang. Dat betekent dat er gezinnen en kinderen in de kou blijven staan, met alle gevolgen voor hun maatschappelijke participatie van dien. Dit is onaanvaardbaar. Het budget dat de stadsregio Rotterdam van het rijk ontvangt voor de jeugdzorg is structureel te weinig. Dit enorme knelpunt moet opgelost worden. Ik zal hier mijn uiterste best voor doen en bij het rijk blijven aandringen op meer middelen.

Het wegwerken van wachtlijsten heeft voor de stadsregio de hoogste prioriteit. Dat is echter niet de enige ambitie. In dit beleidskader is een achttal uitgangspunten opgenomen om de kwaliteit van de jeugdzorg te verbeteren. Dat kan de stadsregio niet alleen. Daar zijn alle partners voor nodig, de gemeenten, bureau jeugdzorg, de zorgaanbieders en de verzekeraars. Ik wil hierbij het accent leggen op preventie, want bij het voorkomen van ernstiger problemen is iedereen gebaat, vooral de jeugdige en het gezin waar het om gaat. Bovendien kan preventie voorkomen dat er een beroep wordt gedaan op de veel duurdere vormen van jeugdzorg. Tegelijkertijd moet er een goede aansluiting van het lokaal preventief jeugdbeleid op de jeugdzorg tot stand gebracht worden, zodat er niemand tussen de wal en het schip valt.

Met de invoering van de Wet op de jeugdzorg per 1 januari 2005 breekt een nieuw tijdperk aan. Een belangrijke verandering is het recht op jeugdzorg. Dat is echter niet de enige verandering. Er moet efficiënter en effectiever gewerkt worden. Er komt een nieuwe financieringssystematiek, de zogenoemde p*q-systematiek. Vanaf 2007 financiert het rijk ook volgens een dergelijke systematiek. Ons uitgangspunt daarbij is dat de omvang van de vraag, van de behoefte aan jeugdzorg, bepalend wordt voor de omvang van het budget.

De keten moet verbeterd worden en de stadsregio zal met alle partijen hierover afspraken maken; met bureau jeugdzorg, met de zorgaanbieders, met de gemeenten. De zorg moet van aanbodgericht vraaggericht worden. Er komen ook nieuwe taken op ons af: jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Het budget dat de stadsregio van het rijk ontvangt zal, zoals het er nu naar uitziet, tot 2007 niet substantieel stijgen. Dat betekent dat we gezien de beperkte middelen niet alles tegelijk kunnen realiseren. Dat heeft als consequentie dat sommige zaken wat langer zullen duren.

Door de instelling van een regionale taskforce verwacht ik dat er werkbare voorstellen komen om de effectiviteit en efficiency te verbeteren.

Alleen met ieders inzet kunnen we ervoor zorgen dat er een echte sluitende keten ontstaat die de juiste preventie of zorg levert op het goede moment. Het mag niet zo zijn dat kinderen ontsporen omdat ze niet de juiste zorg hebben gekregen. Ik wil daarom met alle betrokken partijen bindende afspraken maken over ieders inzet in de sluitende keten voor de jeugdzorg.

Bert Euser,
Portefeuillehouder jeugdzorg
Stadsregio Rotterdam

Samenvatting

Hoofdstuk 1 Kader van de jeugdzorg

Voor het beleid op het terrein van de jeugdzorg is de Wet op de jeugdzorg het wettelijk kader en is aansluiting gezocht bij het Landelijk Beleidskader Jeugdzorg. De wet is sinds 1 januari 2005 van kracht. Kern van de wet is de realisatie van een samenhangend, cliëntgericht en vraaggestuurd stelsel van jeugdzorg en de versterking van de positie van de cliënt. Op grond van de wet is de stadsregio verantwoordelijk voor planning, beleid en financiering van het bureau jeugdzorg en het grootste deel van het jeugdzorgaanbod. Het bureau jeugdzorg vormt de intersectorale toegang tot alle vormen van geïndiceerde jeugdzorg en is onafhankelijk van het aanbod. Tevens worden de (gezins)voogdij en jeugdreclassering gedecentraliseerd naar de stadsregio en in het bureau jeugdzorg ondergebracht. Als gevolg van de wet zal ook een nieuwe financierings- systematiek tussen het rijk en de stadsregio worden ingevoerd. Uitgangspunt hierbij is een vraaggestuurde financiering op basis van $p \cdot q$, waarbij de p staat voor de prijs per eenheid product en de q voor het aantal benodigde producteenheden. Tot 1 januari 2007 geldt echter nog een gesloten budgetfinanciering verdeeld over een doeluitkering zorgaanbod en een doeluitkering bureau jeugdzorg. De financieringsystematiek van de zorgaanbieders en het bureau jeugdzorg dient aan te sluiten bij de landelijke $p \cdot q$ - systematiek.

In de stadsregio Rotterdam zijn thans vijf zorgaanbieders actief: Flexus, Lindenhof, Horizon, Stek en Teen Challenge. De stadsregio Rotterdam wil de sturingsrelatie met het veld in de komende periode anders vormgeven. Hierbij wordt aangesloten op de kernverantwoordelijkheden van de stadsregio op grond van de Wet op de jeugdzorg en de sturingsystematiek die voortvloeit uit de wet. Voor het zorgaanbod gaat de wet uit van stimulering van marktwerking. Dit betekent onder meer dat de stadsregio vrij is bij het inkopen van zorg. Op basis van door het bureau jeugdzorg vastgestelde zorgaanpakken en gegevens over wachtlijsten zal de stadsregio de zorg gaan inkopen. De verhouding tussen prijs en kwaliteit wordt hier nadrukkelijk bij betrokken. Zorgaanbieders krijgen meer ruimte om maximaal in te spelen op de vraag. De verantwoordelijkheid voor de zorginhoudelijke aansluiting van het te realiseren aanbod ligt in de toekomst primair bij de zorgaanbieders. Bepalend daarbij is de zorgbehoefte van de cliënt zoals deze in het indicatiebesluit van bureau jeugdzorg is neergelegd. Bureau jeugdzorg vormt de schakel tussen vraag en aanbod en bepaalt onafhankelijk de omvang van de zorgaanpakken van cliënten jegens de stadsregio. De stadsregio stelt de kaders voor de te bereiken resultaten en de daarvoor benodigde (financiële) randvoorwaarden. Daarbinnen moet het bureau jeugdzorg de ruimte hebben een en ander zo efficiënt en effectief mogelijk vorm te geven. De stadsregio zal het bureau jeugdzorg ook in adviserende zin betrekken bij beslissingen die genomen worden over de inkoop van een op de vraag afgestemd aanbod.

Hoofdstuk 2 Staat van de jeugd(zorg)

Het beeld van de staat van de jeugd(zorg) in de stadsregio Rotterdam is zorgwekkend. In 2003 en 2004 stonden steeds meer dan 800 jongeren op de wachtlijst voor bureau jeugdzorg of geïndiceerde jeugdzorg. Van de meest zware vorm van zorg, de residentiële jeugdhulpverlening, werd het meest gebruik gemaakt. Dit betekent dat veel jeugdigen uit huis geplaatst worden: een zeer ingrijpende en kostbare maatregel. Onacceptabel zijn de wachtlijsten en de wachttijden voor met name het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. De gemiddelde doorlooptijd tot afronding van een dergelijk onderzoek bedroeg eind 2003 maar liefst 118 dagen. Een groot aantal risicofactoren die kunnen leiden tot problemen in de opvoeding zijn in de stadsregio Rotterdam sterk aanwezig. Hierbij moet gedacht worden aan hoge percentages eenoudergezinnen, allochtone jongeren, vroegtijdig schoolverlaters, leerlingen die veel begeleiding nodig hebben en huishoudens met een inkomen onder de armoedegrens (waarbij de definitie van het CBS is gehanteerd). De randvoorwaarden zijn voor een deel van de jeugdigen in deze regio slecht te noemen. Er is sprake van een afnemende deelname van deze jeugdigen aan het maatschappelijk leven en van opvoedingsomstandigheden die vragen om extra zorg en ondersteuning. Met deze cijfers wordt duidelijk dat bij een relatief groot deel van de stadsregionale jeugd sprake is van een dreigende dan wel een feitelijk problematische opvoedings situatie.

In de probleemanalyse wordt aangegeven dat er sprake is van een toename van jeugdigen en gezinnen met complexe en meervoudige problematiek. Het betreft daarbij veelal problematiek op

meerdere terreinen, waaronder problematiek op het snijvlak van jeugdzorg en justitie, gedragsproblematiek op het snijvlak met psychiatrische stoornissen en licht verstandelijke handicaps, die een meer integrale en intersectorale aanpak noodzakelijk maken. De gehele jeugdzorg is nog te veel aanbodgericht en te weinig flexibel georganiseerd om hier adequaat op in te kunnen spelen. Hierdoor sluit zij onvoldoende aan bij de mogelijkheden en behoeften van cliënten. Op gemeentelijk niveau is in de stadsregio nog te weinig vroegtijdige en lichte pedagogische begeleiding aanwezig. Ondanks de aanwezige voorzieningen worden veel jongeren en gezinnen niet tijdig bereikt. Jeugdigen met opvoedingsvragen of opvoedingsproblemen worden vaak geconfronteerd met meerdere instanties die niet goed met elkaar afstemmen. De zorg voor jeugdigen en gezinnen met problemen is wat betreft aspecten als wet- en regelgeving, financiering en verantwoordelijkheidsverdeling nog steeds behoorlijk verkokerd georganiseerd.

Mede in verband met de tekortschietende rijksmiddelen voor de jeugdzorg, is de capaciteit bij het bureau jeugdzorg te beperkt. Dit leidt tot onaanvaardbare wachttijden en wachtlijsten in de toegang tot de geïndiceerde jeugdzorg en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Tekortschietende rijksmiddelen dragen tevens bij aan een toenemende wachtlijstproblematiek in de geïndiceerde jeugdzorg. Dit leidt tot verdere escalatie van problematiek en afname van de motivatie om hulp te vragen. Uiteindelijk betekent dit een toenemende noodzaak tot het bieden van meer zware en dure vormen van geïndiceerde jeugdzorg, hiermee wordt een langer en intensiever beroep gedaan op de bestaande hulpverleningscapaciteit en nemen de wachtlijsten verder toe. Tot slot wordt van verschillende kanten gewezen op het gevaar van onnodige bureaucrativering.

Uitgaande van deze knelpuntenanalyse, formuleert de stadsregio acht uitgangspunten voor de jeugdzorg.

1. Jeugdigen en gezinnen centraal
2. Niet meer van hetzelfde, maar vernieuwing
3. Prioriteit bij de voorkant van de jeugdketen: aansluiten op de directe leefsituatie van jeugdigen en gezinnen
4. Bestuurlijke samenwerking met gemeenten: naar niet vrijblijvende afspraken
5. Vermaatschappelijking van de zorg
6. Naar marktwerking en prestatieafspraken in de jeugdzorg
7. Doorbreken van verkokering en versterking van intersectorale zorg
8. Verbetering efficiency, effectiviteit en samenhang

Hoofdstuk 3 Missie en speerpunten van beleid

Voor de uitvoering van de taken op het gebied van de jeugdzorg is de volgende missie geformuleerd:

“De stadsregio zorgt voor een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de jeugdzorg via bureau jeugdzorg en voor een toereikend, cliëntgericht en samenhangend zorgaanbod, waarin hulp op een zo efficiënt en effectief mogelijke wijze geboden wordt. De stadsregio bevordert daartoe ook de samenwerking tussen ketenpartners en de intersectorale samenwerking binnen de jeugdzorg.”

Om deze missie zo goed mogelijk in te vullen zijn tal van activiteiten noodzakelijk. Het is echter niet realistisch om te verwachten dat alle ambities ook daadwerkelijk in 2005/2006 worden behaald.

De wachtlijsten zullen ook in de komende periode slechts gedeeltelijk kunnen worden weggewerkt. De inzet van de stadsregio is erop gericht om binnen de beschikbare middelen de beleidsdoelen zo goed mogelijk te realiseren. Dit onder meer door het kritisch bezien van de huidige inzet van deze middelen, het verhogen van de efficiency en het tegengaan van onnodige bureaucratie. Hier hoort ook bij het uitzuiveren van uitgaven uit de doeluitkering die niet tot verantwoordelijkheid van de stadsregio behoren en op grond van de wet ook niet langer uit de doeluitkering gefinancierd mogen worden. Dit heeft vooral betrekking op de afbakening van taken op lokaal en op regionaal niveau. Vanzelfsprekend worden hierover goede afspraken met de betrokken gemeenten gemaakt. Bovenstaande niet betekent dat de stadsregio haar inzet op de wettelijke taken met betrekking tot een goede aansluiting tussen de jeugdzorg en het lokaal preventieve jeugdbeleid, zal verminderen. Wel zal in de komende periode deze inzet nadrukkelijker worden vormgegeven op basis van de wettelijke mogelijkheden die de stadsregio daarbij heeft voor wat betreft de financiering uit de doeluitkering bureau jeugdzorg.

Om te bereiken dat binnen de hiervoor beschikbare middelen zoveel mogelijk jeugdigen en gezinnen zo goed mogelijk geholpen worden, zal de stadsregio haar beleid met name toespitsen op de volgende zaken:

- *Verbetering van de effectiviteit en efficiency*

In 2005 en de jaren daarna wordt blijvend aandacht besteed aan verbetering van de effectiviteit en efficiency. Vermindering van wachtlijsten en wachttijden is hierbij één van de belangrijkste doelstellingen. Om dit te realiseren zal de stadsregio dankbaar gebruik maken van de ingestelde jeugdzorgbrigade onder leiding van Frank de Grave. De stadsregio zal een taskforce instellen die mede in relatie tot het werk van de jeugdzorg-brigade moet bijdragen aan het verder ontwikkelen van maatregelen ter verbetering van de effectiviteit en efficiency van de jeugdzorg. In het kader van de wettelijke aansluitingstaken kunnen de aanbevelingen van de jeugdzorgbrigade en de taskforce helpen om de toestroom naar de jeugdzorg in te dammen en de toegang zodanig te verbeteren dat sneller hulp geboden kan worden en in veel gevallen ook goedkopere hulp mogelijk is. Tevens zal productfinanciering worden ingevoerd. In het kader van de efficiency wordt de behandelduur nadrukkelijk gevolgd en moeten de zorgaanbieders rapporteren over de effectiviteit van geboden zorg. Effectiviteit wordt beschouwd als de mate waarin de doelstellingen die op individueel cliëntniveau waren beoogd, ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Onnodige bureaucratie in de uitvoering van de jeugdzorg zal worden bestreden.

- *Regie op de jeugdketen*

De stadsregio ziet het als haar taak om vanuit haar verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg bij te dragen aan een sluitende jeugd(zorg)keten. In tegenstelling tot het verleden worden de ketenpartners echter meer aangesproken op hun verantwoordelijkheden. Hiertoe worden in samenwerking met gemeenten, politie, justitie, onderwijs en zorgkantoren afspraken gemaakt. Ook voor dit aspect zal de in te stellen taskforce worden ingeschakeld.

- *Preventie, vroegsignalering en licht pedagogische hulp*

Om de toestroom naar de jeugdzorg te verminderen is versterking van preventie, vroegsignalering en licht pedagogische hulp essentieel. De gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de vormgeving van dit beleid. De stadsregio pleit voor een versteviging van de pedagogische infrastructuur. Het doel is om uiteindelijk de preventieve, curatieve, repressieve en correctieve aanpak naadloos op elkaar aan te laten sluiten.

- *Vraaggerichte zorg*

Jeugdigen en gezinnen moeten altijd, goed en snel de vereiste hulp kunnen krijgen. Het zorgaanbod dient zodanig ontwikkeld te worden dat het flexibel aansluit op de behoeften van de cliënten. Hiertoe zal de financieringssysteem worden aangepast, wordt bezien of doelgroepenbeleid noodzakelijk is en wordt de verdere vermaatschappelijking van de zorg gestimuleerd. Het bieden van hulp in de leefomgeving van het kind en het gebruik maken van de mogelijkheden in de directe omgeving van jeugdigen is in veel gevallen efficiënter en effectiever dan de traditionele vormen van hulp.

De geformuleerde beleidsspeerpunten zijn ambitieus. De stadsregio verwacht dan ook van alle partijen op het terrein van de jeugdzorg een maximale inzet om de beoogde verbeteringen in de jeugdzorg en in de samenhang van de jeugdzorg met aanpalende sectoren tot stand te brengen. Tegelijkertijd moet worden erkend dat voor het oplossen van alle gesignaleerde knelpunten, in het bijzonder de zorgelijke situatie met betrekking tot de wachtlijsten, ook extra middelen noodzakelijk zullen zijn. Pogingen daartoe bij het rijk hebben vooralsnog geen resultaat gehad. Het budgettaire kader leidt tot beperkingen in de mogelijkheid om de geformuleerde doelstellingen te realiseren.

Met name in de eerste jaren van de onderhavige beleidsperiode ontbreekt de financiële ruimte om nieuwe activiteiten te financieren. Dat betekent dat wij in deze periode vooral inzetten op continuering van het huidige aanbod opdat de jeugdigen hier zo min mogelijk de dupe van worden. Door het beperkte financiële kader kan de stadsregio in 2005 echter geen extra middelen inzetten boven op het huidige niveau, ten behoeve van verdere uitbreiding van projecten als

- Beroepsonderwijs Ontketend;
- Het samenwerkingsprogramma onderwijs-jeugdzorg;
- Ondersteuning van ACT-teams van GGZ Europoort;
- Het ontwikkelen van een aanpak voor de grensproblematiek bij 18-24 jarigen;

- Een geheel dekkend netwerk van voorposten;
- Het instellen van één cliëntvertrouwenspersoon per zorgaanbieder.

Ondersteuning van ACT-teams wordt inmiddels via de AWBZ gefinancierd.

Voor 2005 is de stadsregio er in geslaagd om binnen een andere begrotingspost van de stadsregio financiering te vinden, zodat een dekkend netwerk van voorposten gerealiseerd kan worden in de gemeente Rotterdam.

De inzet op de wettelijke taken in deze projecten vanuit de jeugdzorg wordt in 2005 onverminderd voortgezet. Hierin is ook voorzien in de begroting voor 2005.

Indien voor bovengenoemde activiteiten meer middelen zouden moeten worden ingezet dan thans het geval is, zou dit alleen kunnen door het zorgaanbod in te krimpen. Uiteraard is dat ongewenst omdat dit tot verdere toename van de wachtlijsten leidt.

Hoofdstukken 4, 5 en 6 Hoofdpijnen van het beleid

In deze hoofdstukken worden de kernthema's uitgewerkt in een aantal beleidsspeerpunten voor de periode 2005-2008. Hoofdstuk 4 behandelt de kerntaken van bureau jeugdzorg, hoofdstuk 5 het zorgaanbod en hoofdstuk 6 het kwaliteits/- en cliëntenbeleid. Binnen de wettelijke taken wordt voor 2005 prioriteit gegeven aan het instandhouden van het nu aanwezige zorgaanbod en de taakuitoefening van bureau jeugdzorg. Dit is het gevolg van het ontoereikende budgettaire kader voor aankomende jaren. Wanneer in 2006 meer rijksmiddelen beschikbaar komen en structureel toegevoegd worden aan de doeluitkering, kunnen de prioriteiten worden aangepast. De stadsregio zal ook andere wegen blijven zoeken om meer middelen binnen te krijgen.

Met bureau jeugdzorg worden afspraken gemaakt over het in overeenstemming brengen van het takenpakket met de wettelijke kaders en de landelijke bestuurlijke afspraken daarover. Daarbij zullen met name de huidige activiteiten met betrekking tot lichte ambulante hulp en activiteiten op het snijvlak met gemeentelijke taken (zoals activiteiten met betrekking tot opvoedingsondersteuning) bezien worden. Daarbij zal de uitvoering van de wettelijke aansluitingstaken van het bureau jeugdzorg overigens ongemoeid blijven.

De versterking van de preventieve functies in samenwerking met gemeenten moet onnodig beroep op de meer gespecialiseerde jeugdzorg voorkomen. Er zullen hiervoor niet vrijblijvende afspraken worden gemaakt tussen stadsregio en gemeenten. Uitgangspunt is dat, conform de wettelijke eis, met ingang van 1 januari 2007 het bureau jeugdzorg geen financiering van de stadsregio meer ontvangt voor activiteiten die niet tot haar wettelijke taken behoren. De jaren 2005 en 2006 worden benut voor het afbouwen van deze taken.

Voorts wordt in deze hoofdstukken meer concreet aangegeven hoe de stadsregio invulling geeft aan de eisen die de Wet op de jeugdzorg en het landelijk beleidskader stellen voor de verschillende aspecten van het jeugdzorgstelsel.

Hierbij moet gedacht worden aan de jeugdbescherming en jeugdreclassering, zorgaanbod voor ernstig gedragsgestoorde jeugdigen, de overheveling van de Kindertelefoon, kwaliteits- en cliëntenbeleid.

Hoofdstuk 7 Financiën

In dit hoofdstuk wordt een beeld gegeven van het financiële kader van de jeugdzorg in de stadsregio Rotterdam. Met de inwerkingtreding van de Wet op de jeugdzorg worden voor de stadsregio Rotterdam de volgende middelen toegevoegd aan de doeluitkering:

- Extra middelen uit het hoofdlijnenakkoord: € 0,75 mln in 2005 oplopend tot € 2,6 mln in 2007;
- Vanuit de AWBZ wordt € 1,72 mln structureel overgeheveld naar de doeluitkering voor de uitoefening van de toegangsfuncties jeugd-geestelijke gezondheidszorg door het bureau jeugdzorg;
- Vanuit de Justitie-middelen wordt € 14 mln toegevoegd voor de uitvoering van taken door bureau jeugdzorg voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Voor de overname van de intake-taken voor de Raad van de Kinderbescherming door bureau jeugdzorg wordt de doeluitkering met € 65.000 verhoogd.

In 2001 en 2002 heeft het rijk eenmalig middelen beschikbaar gesteld om een inhaalslag te kunnen maken in het bestrijden van de wachtlijsten. Deze middelen zijn niet structureel toegekend aan de provincies en grootstedelijke regio's. Om deze wachtlijstaanpak toch te kunnen continueren heeft de stadsregio in 2003 middelen uit de reserve jeugdhulpverlening beschikbaar gesteld voor de wachtlijstaanpak. Tevens is in 2003 het Bureau Jeugdzorg uitgebreid met middelen uit de

reserve. Met de extra rijksmiddelen uit het hoofdlijnenakkoord voor de periode 2004-2007 kan de stadsregio de inzet van deze middelen continueren zonder uit de reserve te hoeven putten. Dit betekent echter dat ook voor 2005 geen extra middelen meer beschikbaar zijn voor nog verdergaande intensivering van de wachtlijstaanpak. De extra rijksmiddelen voor de jaren 2006 en 2007 kunnen wel worden aangewend voor nieuw beleid. Voor deze periode wordt het beschikbare budget namelijk verder verhoogd ten opzichte van de periode 2004-2005.

De hoogte van de risicoreserve van de zorgaanbieders en het bureau jeugdzorg was in het verleden gemaximeerd tot € 340.335. Dit bedrag is vanaf 2000 niet meer geïndexeerd en doet geen recht aan de recent doorgevoerde schaalvergroting bij de zorgaanbieders en de eerder geschetste beweging naar meer vrijheid en verantwoordelijkheid voor de jeugdzorginstellingen. Om deze reden wordt voorgesteld om met ingang van 1 januari 2005 de maximale hoogte van de risicoreserve te verhogen naar € 450.000. Voorts wordt het flexbudget met ingang van 1 januari 2005 geschrapt. Analyse van het gebruik heeft uitgewezen dat deze middelen niet altijd zijn aangewend voor crisissituaties en zeer snel waren uitgeput. Voorlopig wordt de helft van het vrijgevallen budget toegevoegd aan de reserve ter dekking van onvoorziene kosten. De andere helft wordt aangewend ter bestrijding van de wachtlijsten bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

Het globale financiële kader voor de periode 2005-2008 is te vinden in de bijlage bij het beleidskader. Dit geldt eveneens voor de begroting 2005.

Om de ambities te kunnen realiseren is berekend, dat de stadsregio in totaal over € 92 miljoen zou moeten beschikken. Volgens de huidige gegevens is slechts € 78 miljoen beschikbaar. Het verschil tussen de benodigde en beschikbare middelen is zodanig groot, dat de voornemens van de stadsregio niet binnen het huidige budget gerealiseerd kunnen worden. De stadsregio tracht zoveel mogelijk ambities te realiseren binnen het gestelde financiële kader, maar voor een deel blijven wij afhankelijk van de komst van hoogstnoodzakelijke extra middelen. Met de huidige doeluitkering kunnen de wachtlijsten tot 2008 echter niet worden weggewerkt.

Hoofdstuk 1: Het kader voor de jeugdzorg

1.1 Inleiding

De nieuwe Wet op de jeugdzorg voorziet in een verdergaande ontkokering van de jeugdzorg. Dit biedt nieuwe kansen om te komen tot een meer integrale jeugdzorg. Het heeft echter tevens tot gevolg dat bij de beleidsvorming en de beleidsrealisatie de afhankelijkheid van derden toeneemt. In dit beleidskader wordt ingaan op de doelen die de stadsregio met haar partners wil bereiken in de periode 2005 - 2008.

Het beleidskader sluit aan op het Landelijk Beleidskader Jeugdzorg van het rijk. Dit landelijk beleidskader heeft een hoog ambitieniveau. Gezien de problematiek van de jeugd onderschrijft de stadsregio deze ambitie. De stadsregio zal zich de komende jaren dan ook inspannen om dit hoge streefniveau te bereiken. De realisatie daarvan is echter, in belangrijke mate, afhankelijk van een aantal, vooral landelijke, ontwikkelingen. Daarbij valt te vooral denken aan de huidige stand van de wetenschap met betrekking tot de jeugdzorg, het gemeentelijk zorgaanbod en de nog steeds ontoereikende financiële ondersteuning van de jeugdzorg door het rijk.

Stand van de wetenschap

Met de wetenschappelijke inzichten over de jeugdzorg en het gebruik hiervan in de praktijk, zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen voorwaarts gezet. Toch meent de stadsregio dat op dit terrein nog lang niet genoeg is gedaan om onze jeugd die zorg te geven die zij verdient. De stadsregio verwacht dan ook dat het rijk de komende tijd op landelijk niveau sterke impulsen zal geven aan verder wetenschappelijk onderzoek en de implementatie van de resultaten daarvan binnen de jeugdzorg.

Gemeentelijk zorgaanbod

Het rijk legt er steeds meer nadruk op dat gemeenten moeten voorzien in een toereikend aanbod van opvoedingsondersteuning en lichte hulp. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning moet hiervoor een belangrijk instrument worden. Op zich juicht de stadsregio deze ontwikkeling toe, te meer omdat de verwachting is dat hiervan een preventieve werking kan uitgaan. Omdat veel gemeenten echter op dit terrein nog een achterstand hebben, rekent de stadsregio erop dat het rijk de gemeenten zal ondersteunen om tot een toereikend aanbod van lokale zorg te komen.

Ontoereikende financiële ondersteuning

Al een aantal jaren ontvangt de stadsregio te weinig middelen van het rijk zodat niet alle jeugdigen tijdig de zorg te geboden kan worden die zij nodig hebben. Nog steeds worden te veel cliënten geconfronteerd met wachtlijsten, die bovendien steeds verder toenemen. Pogingen van de stadsregio om hiervoor aandacht te vragen bij het rijk leverden tot nu toe geen resultaat op. Per 1 januari 2007 wordt de definitieve bekostigingssystematiek voor de stadsregionale doeluitkeringen ingevoerd. Daarbij wordt naar verwachting de vraag naar jeugdzorg bepalend voor de omvang van de beschikbare middelen. De stadsregio doet nogmaals een dringend beroep op de rijksoverheid om de stadsregio extra financiële middelen toe te kennen, om de periode tot invoering van deze nieuwe bekostiging te overbruggen. Het vooralsnog ontbreken van voldoende middelen betekent dat de stadsregio de aankomende tijd nog scherper prioriteiten zal moeten stellen. Veel noodzakelijke initiatieven zijn pas mogelijk als hiervoor extra financiële middelen beschikbaar worden gesteld door het rijk.

1.2 De hoofdelementen van de Wet op de jeugdzorg

Voor het beleid op het terrein van de jeugdzorg is de Wet op de jeugdzorg het wettelijke kader.

Deze wet is met ingang van 1 januari 2005 van kracht geworden.

Belangrijke doelstelling van de wet is de versterking van de positie van de cliënt. De wet introduceert een recht op jeugdzorg. Een indicatiebesluit van het onafhankelijke bureau jeugdzorg geeft de cliënt een juridische aanspraak op jeugdzorg ten opzichte van de financier. In veel gevallen zal dat de stadsregio zijn. De cliënt krijgt de mogelijkheid bezwaar en beroep aan te tekenen tegen het indicatiebesluit. Zorgaanbieders hebben een acceptatieplicht als de indicatie betrekking heeft op zorg waarvoor zij worden gefinancierd. Het hulpverleningsplan behoeft de instemming van de cliënt. Ook voorziet de wet in cliëntvertrouwenspersonen, cliëntenraden en een klachtencommissie bij instellingen.

De stadsregio is op grond van de wet verantwoordelijk voor planning, beleidsvorming en financiering van het bureau jeugdzorg en het grootste deel van het jeugdzorgaanbod. Hiervoor ontvangt de stadsregio een doeluitkering bureau jeugdzorg en een doeluitkering zorgaanbod. Het bureau jeugdzorg vormt de toegang tot zowel het door de stadsregio gefinancierde aanbod van jeugdzorg, als tot de andere vormen van jeugdzorg: de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-ggz), de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen (jeugd-lvg) de het aanbod van de justitiële jeugdinrichtingen (jji). De planning en financiering van het aanbod van jeugd-ggz en jeugd-lvg blijft op grond van de AWBZ tot de verantwoordelijkheid behoren van de zorgverzekeraars. Voor de justitiële jeugdinrichtingen blijft het ministerie van Justitie verantwoordelijk.

Het bureau jeugdzorg is de van het aanbod onafhankelijke intersectorale toegang tot alle vormen van geïndiceerde jeugdzorg. Daarom worden de (gezins)voogdij en de jeugdreclassering in het bureau ondergebracht en de aansturing hiervan overgedragen aan de stadsregio. De hiermee gemoeide middelen worden overgeheveld naar de doeluitkering bureau jeugdzorg. Voor de toegang tot de jeugd-ggz worden middelen uit de AWBZ toegevoegd aan deze doeluitkering. Het bureau jeugdzorg is uitdrukkelijk geen zorgaanbieder. Lichte ambulante hulp behoort, op grond van de wet, tot de verantwoordelijkheid van gemeenten. Het bureau jeugdzorg kan slechts in nauw omschreven uitzonderingsgevallen ambulante hulp van beperkte omvang bieden. Ook zaken als vroegsignalering¹, opvoedingsondersteuning en preventie behoren tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Wel heeft het bureau jeugdzorg wettelijke taken bij de versterking van lokale voorzieningen door het geven van advies en consultatie, deskundigheidsbevordering en deelname aan lokale zorgstructuren (in vooral het onderwijs). De stadsregio zal blijven investeren in een adequate uitvoering van deze aansluitingstaken om eraan bij te dragen dat voorliggende lokale voorzieningen² en de jeugdzorg naadloos op elkaar aansluiten. Over de wederzijdse inzet hierbij dienen gemeenten en de stadsregio bestuurlijke afspraken te maken met elkaar. Op basis hiervan sturen zij het lokale jeugdbeleid, respectievelijk het bureau jeugdzorg, aan op het grensvlak van lokaal jeugdbeleid en jeugdzorg. Ook heeft de stadsregio een wettelijke (regie)taak waar het gaat om de totstandkoming van een op de vraag afgestemd, samenhangend intersectoraal jeugdzorgaanbod. Over deze afstemming maakt de stadsregio afspraken met de financiers van de jeugd-ggz, de jeugd-lvg en de justitiële jeugdinrichtingen (i.c. zorgverzekeraars en ministerie van Justitie).

Als gevolg van de wet zal ook een nieuwe financieringssysteem worden ingevoerd over tot de vaststelling van de doeluitkeringen aan provincies en grootstedelijke regio's. Uitgangspunt hierbij is een vraaggestuurde financiering op basis van $p * q$, waarbij p staat voor de prijs per eenheid product en q voor het aantal benodigde producteenheden. Tussen het rijk en de provincies/grootstedelijke regio's zal gewerkt worden met landelijke normbedragen voor de prijs. Deze prijs geldt eveneens, met enige marge, voor de financiering van het bureau jeugdzorg door de stadsregio. Omdat de wet bepaalt dat er slechts één bureau jeugdzorg is per provincie/grootstedelijke regio, hebben de bureaus jeugdzorg een monopoliepositie in de regio. Voor het zorgaanbod gaat de wet uit van stimulering van marktwerking. Dit betekent onder meer dat de stadsregio vrij is bij het inkopen van zorg, zowel wat betreft de aanbieders bij wie wordt ingekocht, als wat betreft het prijsbeleid terzake. In de periode tot 1 januari 2007 geldt echter nog een gesloten budgetfinanciering van de beide doeluitkeringen door het rijk. Bestuurlijk is afgesproken dat met ingang van 2007 de nieuwe vraaggestuurde financieringssysteem tussen rijk en provincies/ grootstedelijke regio's in werking moet treden. De financieringswijze die provincies/grootstedelijke regio's hanteren voor de subsidiering van het zorgaanbod en bureau jeugdzorg moet hierop aansluiten.

Bij Algemene maatregel van bestuur zijn nadere regels gesteld ten aanzien van de werkwijze en kwaliteit van het bureau jeugdzorg. Ook zijn de wettelijke zorgafspraken nader vastgelegd in een AMvB. Voor de tijdelijke financieringsgrondslag gedurende de periode tot 2007 geldt het Tijdelijk Besluit uitkeringen jeugdzorg.

¹ Met vroegsignalering wordt bedoeld het op een vroegtijdig moment signaleren van problemen

² Met voorliggende voorzieningen wordt bedoeld voorzieningen voorafgaand aan de jeugdzorg, zoals bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning en schoolmaatschappelijk werk.

1.3 Organisatie van het zorgaanbod binnen de stadsregio Rotterdam

In de stadsregio Rotterdam zijn thans vijf zorgaanbieders actief: Flexus, Lindenhof, Horizon, Stek en Teen Challenge. De pleegzorg is ondergebracht bij Flexus. Inmiddels is ook de landelijke capaciteit pleegzorg voor verstandelijk gehandicapten van de Sociaal Pedagogische Dienst overgeheveld naar de stadsregio. Het zorgaanbod in de stadsregio bestaat daarmee grotendeels uit genormeerd en structureel gesubsidieerd aanbod. Hieronder is aangegeven welke capaciteit op dit moment beschikbaar is. Het aanbod bestaat grotendeels uit de relatief zwaardere en duurdere vormen van zorg. De opbouw van dit aanbod is als volgt:³

Residentieel	500 plaatsen
Pleegzorg	709 plaatsen
Dagbehandeling	190 plaatsen

Hiernaast is er een uitgebreid aanbod aan ambulante hulp (€ 5,7 mln.), ongenormeerde⁴ dagbehandeling (€ 2 mln.) en een intensief samenwerkingsprogramma tussen het onderwijs en de jeugdzorg. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar de begroting 2005.

Het Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam vormt de enige toegang tot het zorgaanbod in deze regio.

1.4 Sturing op de jeugdzorg

De stadsregio Rotterdam wil de sturingsrelatie met het veld in de komende periode anders vormgeven. Daarbij wordt aangesloten op de kernverantwoordelijkheden van de stadsregio en de sturingssystematiek die voortvloeit uit de Wet op de jeugdzorg.

Voor het stelsel als geheel wordt de sturing van de stadsregio gericht op een zo efficiënt en effectief mogelijke inrichting en functioneren van het stelsel, mede in samenhang met aanpalende sectoren. Naar deze aanpalende sectoren heeft de stadsregio geen eindverantwoordelijkheid en daarom geen doorzettingsmacht. Hier zal de stadsregio primair op basis van goed overleg en niet vrijblijvende afspraken met ketenpartners haar wettelijke regierol moeten invullen.

Wat betreft het *zorgaanbod* is daarbij het uitgangspunt dat de stadsregio als planner en financier van het zorgaanbod primair verantwoordelijk is voor een zodanige inkoop van zorg dat daarmee een zo goed mogelijk op de vraag afgestemd zorgaanbod kan worden gerealiseerd door zorgaanbieders. De verantwoordelijkheid voor de zorginhoudelijke cq methodische aansluiting van het te realiseren aanbod op de vraag ligt primair bij de zorgaanbieders. Bepalend daarbij is de zorgbehoefte van de cliënt, zoals deze in het indicatiebesluit van bureau jeugdzorg is neergelegd. Hiertoe zullen de zorgaanbieders in het kader van de nieuwe financieringssysteematiek meer ruimte moeten krijgen, waarmee zij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid meer dan tot nog toe kunnen waarmaken. Dit betekent echter ook nadrukkelijk dat de stadsregio de zorgaanbieders op deze verantwoordelijkheid zal aanspreken en beoordelen. Kernelementen bij de sturing op het zorgaanbod zijn:

- Sturing op basis van de vraagontwikkeling. De stadsregio koopt geïndiceerde zorg in op basis van de omvang van de verschillende door bureau jeugdzorg vastgestelde zorgaanpakken en gegevens over wachtlijsten en wachttijden op dat gebied.
- Stimulering van marktwerking in het zorgaanbod, onder meer door de verhouding tussen prijs en kwaliteit/resultaat nadrukkelijker als uitgangspunt te hanteren voor de sturing op het zorgaanbod en beslissingen in het kader van de inkoop daarvan.

Een en ander zal leiden tot een verzakelijking van de relatie tussen de stadsregio en zorgaanbieders. De stadsregio stuurt nadrukkelijker op hoofdlijnen en aan zorgaanbieders wordt meer "ondernemers" verantwoordelijkheid geboden om de zorg zo efficiënt en effectief mogelijk vorm te geven. Een en ander uiteraard binnen de daarvoor in het kader van de subsidiëring vastgestelde randvoorwaarden. De stadsregio zal de daarmee door zorgaanbieders gerealiseerde

³ Het aanbod is gedifferentieerd in mate van intensiviteit van begeleiding en hulpverlening

⁴ Ongenormeerd betekent dat er nog geen normprijs voor is.

prestaties in termen van efficiency en effectiviteit toetsen en betrekken bij de verdere planning en financiering van het zorgaanbod.

Het *bureau jeugdzorg* heeft op grond van de Wet op de jeugdzorg een monopoliepositie. Tegelijkertijd vormt bureau jeugdzorg de schakel tussen vraag en aanbod en bepaalt onafhankelijk de omvang van de zorgaanpakken van cliënten ten opzichte van de stadsregio. Wat dit laatste betreft voert bureau jeugdzorg daarmee een publiekrechtelijke taak uit. Dit geldt ook wat betreft de jeugdbescherming en jeugdreclassering, waarbij sprake is van overheidsingrijpen in het gezag van ouders en uitvoering van rechtelijke maatregelen. Tenslotte vormt het bureau jeugdzorg het belangrijkste instrument van de stadsregio om uitvoering te geven aan de aansluiting tussen de jeugdzorg en het lokaal preventieve jeugdbeleid en de daarover te maken bestuurlijke afspraken tussen de stadsregio en gemeenten. In de Wet op de jeugdzorg is ook rekening gehouden met een dergelijke directere overheidssturing op het bureau jeugdzorg. Zo heeft de stadsregio specifieke wettelijke bevoegdheden ten aanzien van het bureau jeugdzorg. Naast de mogelijkheid tot het geven van aanwijzingen, kan zij namelijk op grond van de wet zelfs in het uiterste geval bestuursleden of leden van de Raad van Toezicht van het bureau schorsen of ontslaan en voorzien in de leiding van het bureau.

De stadsregio stelt de kaders voor de te bereiken resultaten en de daarvoor benodigde (financiële) randvoorwaarden. Daarbinnen moet het bureau jeugdzorg de ruimte hebben een en ander zo efficiënt en effectief mogelijk vorm te geven.

Naast een sturingsrelatie heeft de stadsregio ook nog een meer inhoudelijke relatie met het bureau. Immers, het bureau vormt op cliëntniveau de verbindende schakel in het stelsel tussen vraag en aanbod. Hierdoor heeft het bureau een cruciale rol in de ontwikkeling van kwantitatieve en kwalitatieve informatie over de afstemming van vraag en aanbod op regionaal niveau, waarvoor de stadsregio bestuurlijk verantwoordelijk is. Daarmee vormt de geaggregeerde beleidsinformatie vanuit het bureau jeugdzorg voor de stadsregio de belangrijkste basis voor de sturing op vraag-aanbodverhoudingen in de regio. De stadsregio moet het bureau jeugdzorg ook in adviserende zin kunnen betrekken bij beslissingen die zij neemt over de inkoop van een op de vraag afgestemd aanbod. Voor de afstemming van vraag en aanbod op regionaal niveau is het bureau jeugdzorg daarmee een belangrijke partner voor de stadsregio.

Het hier geschetste perspectief met betrekking tot de sturing op het stelsel van jeugdzorg staat nog ver af van de huidige praktijk. Bovendien dienen deze hoofdlijnen nog verder uitgewerkt en geïmplementeerd te worden. De nodige randvoorwaarden voor een dergelijke overheidsturing op afstand moeten nog ingevuld worden. Daarbij dient een goed evenwicht tot stand te worden gebracht tussen meer verantwoordelijkheid voor instellingen en adequate verantwoording aan de stadsregio. In dit beleidskader wordt op verschillende onderdelen het hier geschetste perspectief nader ingevuld. In de periode van dit beleidskader wordt op basis hiervan het proces verder vorm gegeven, in goede samenspraak met zorgaanbieders en bureau jeugdzorg.

1.5 Terugblik op beleidsresultaten van de afgelopen periode (2003-2004)

Ondanks de beperkte middelen is de afgelopen periode voortvarend gewerkt aan de noodzakelijke verbeteringen van de jeugdzorg in de stadregio. Hiervoor zijn door alle betrokken partijen de nodige inspanningen verricht. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een overzicht gegeven van de inmiddels in gang gezette verbeteringen en de daarmee geboekte resultaten.

Aansluiting jeugdzorg – lokaal jeugdbeleid en onderwijs

In de afgelopen periode heeft de stadsregio veel aandacht besteed aan de versterking van het lokale jeugdbeleid en de aansluiting daarvan met de regionale jeugdzorg.

De laatste twee jaar heeft de stadregio bijgedragen aan verbetering van het aanbod voor de opvang van zwerfjongeren. Hoewel de verantwoordelijkheid voor realisatie en financiering voor maatschappelijke opvang van deze kwetsbare groep tot de verantwoordelijkheid behoort van (centrum)gemeenten, heeft de stadsregio hiervoor ook eenmalig € 100.000 beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt uit de eigen middelen van de stadsregio een jaarlijkse bijdrage aan Pension Maaszicht geleverd.

Ter ondersteuning van het lokaal jeugdbeleid en verbetering van de samenwerking tussen het lokale jeugdbeleid en de jeugdzorg heeft de stadsregio middelen ingezet vanuit het provinciale steunfunctiebudget. Daarnaast zijn extra middelen ingezet voor de aansluiting op en versterking van het lokale jeugdbeleid.

In het kader van een goede aansluiting tussen de voorliggende voorzieningen op gemeentelijk niveau en de regionale jeugdzorg zijn in meerdere deelgemeenten van Rotterdam en in zes

regiogemeenten zogenoemde voorposten van bureau jeugdzorg ontwikkeld. Vanuit deze voorposten wordt een aantal reguliere taken van bureau jeugdzorg op lokaal niveau uitgevoerd, dicht bij de gemeenten en cliënten. Dit betreft zowel specifieke aansluitingstaken als een aantal toegangstaken: aanmelding/screening, lichte ambulante hulp en eventuele voorbereiding van indicatiebesluiten. De voorposten dragen voorts bij aan de verdere versterking van voorliggende lokale voorzieningen en daarmee aan het verbeteren van het probleemoplossend vermogen binnen deze voorzieningen. Ook wordt vanuit de voorposten een bijdrage geleverd aan het signaleren van tekortkomingen in het regionale en lokale aanbod en de aansluiting daartussen. Tenslotte voeren de voorposten activiteiten uit gericht op een betere aansluiting op ketenpartners⁵, waaronder politie en justitie.

De nu gerealiseerde voorposten zijn gezamenlijk door de betreffende gemeenten en de stadsregio gefinancierd op basis van een verhouding 50/50.

In samenwerking met de gemeente Rotterdam is in de periode 2001 – 2004 een samenwerkingsprogramma Onderwijs – Jeugdzorg uitgevoerd. In dit kader zijn zorgteams opgezet in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. De gemeente heeft aansluitend hierop, een dekkend netwerk van schoolmaatschappelijk werk ontwikkeld. Daarnaast zijn bovenschoolse samenwerkingsverbanden en bovenschoolse opvangvoorzieningen voor voortijdige schoolverlaters ontwikkeld. Tenslotte wordt een betere aansluiting tussen het schoolmaatschappelijk werk en bureau jeugdzorg vorm gegeven. Dit betreft vooral de uitvoering van toegangstaken voor de jeugdzorg op locatie door het schoolmaatschappelijk werk, onder verantwoordelijkheid van bureau jeugdzorg. Dit bevordert een snelle en effectieve doorgeleiding van jeugdigen vanuit het onderwijs naar de jeugdzorg. Aan de financiering van het programma is zowel vanuit de gemeenten, de scholen als de stadregio bijgedragen. Met dit programma is de samenwerking tussen de jeugdzorg en het onderwijs substantieel verbeterd.

Ook in het kader van het project "Beroepsonderwijs Ontketend" zijn activiteiten ontwikkeld gericht op een betere aansluiting tussen de jeugdzorg en het voortgezet- en beroepsonderwijs. Het project vindt plaats onder regie van de gemeente Rotterdam, maar wordt regiobreed vormgegeven. Het richt zich in het bijzonder op het voorkomen dat VMBO-leerlingen zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Naast activiteiten die tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid behoren, draagt ook de jeugdzorg hieraan bij door het beschikbaar stellen van deskundigheid en expertise voor de opvang en begeleiding van risicjongeren in het onderwijs. Daartoe is gestart met intensieve programma's binnen de VMBO-scholen, waarin risicjongeren, naast onderwijs, extra begeleiding krijgen.

Bureau jeugdzorg heeft een Servicebureau Opvoedingsondersteuning ingericht dat scholing en deskundigheidsbevordering biedt aan eerstelijnsorganisaties voor opvoedingsondersteuning. Ook ondersteunt dit bureau gemeenten hierbij.

In 2003 en 2004 is door het bureau jeugdzorg en de GGD Rotterdam e.o. het projectplan Sluitende Aanpak Kindermishandeling voorbereid. Dit project voorziet in verbetering van de herkenning van signalen van kindermishandeling en in verbetering van de samenwerking tussen de verschillende instanties die direct betrokken zijn bij gezinnen waarbij sprake is van (vermoedens van) kindermishandeling. Het project wordt inmiddels met succes uitgevoerd door bureau jeugdzorg.

Een belangrijk element in de verbetering van de jeugdketen, is een goede aansluiting tussen het bureau jeugdzorg en politie/justitie. In het kader hiervan wordt een bijdrage geleverd aan het landelijke actieprogramma "Jeugd Terecht". Het betreft voornamelijk de bijdrage vanuit de stadsregio inzake de gerichte aanpak opsporingsfase uit dit actieprogramma.

Hiervoor is als actiepunt geformuleerd, dat de politie, wanneer zij geconfronteerd wordt met jongeren waarbij sprake is van (vermoedelijke) problemen in de opvoedingssituatie, deze jongeren doorverwijst naar de jeugdzorg. Het contact van een jongere met de politie wordt aldus ook benut als vindplaats voor eventueel achterliggende (gezins)problematiek. Voor het tot stand brengen van een zorgtraject is het vaak nodig dat jongeren en ouders tot hulp gemotiveerd worden. Indien ondersteuning niet in een vrijwillig kader mogelijk is, wordt dringend en uiteindelijk dwingend opgetreden. Hieraan wordt vorm gegeven door onder meer de activiteiten van de voorposten en in het kader van het project Pak je Kans.

In 2004 is voorts financieel bijgedragen aan een onderzoek van enkele universiteiten en de Nederlandse Politie Academie gericht op verbetering van de aanpak van zeer jeugdige delinquenten. In dit kader wordt een speciaal screeningsinstrument ontwikkeld.

⁵ Ketenpartners zijn de partijen die gezamenlijke de sluitende keten voor de jeugdzorg vormen.

Toegang tot de jeugdzorg (bureau jeugdzorg)

De afgelopen periode zijn de nodige verbeteringen gerealiseerd bij het functioneren van de instroom in de jeugdzorg. Deze betreffen onder meer de stroomlijning voordeur van bureau jeugdzorg, de matching van vraag naar en aanbod van de geïndiceerde jeugdzorg en de bestrijding van de wachtlijsten bij het bureau jeugdzorg.

Er zijn initiatieven genomen om screeningsinstrumenten, die door het lokale jeugdbeleid en het bureau jeugdzorg worden gebruikt, te harmoniseren. Inmiddels hanteren het schoolmaatschappelijk werk in Rotterdam en bureau jeugdzorg één gezamenlijk instrument voor screening. Ook met de jeugdgezondheidszorg in Rotterdam wordt hieraan gewerkt. Zo wordt een snellere en meer klantvriendelijke doorgeleiding van jeugdigen vanuit voorliggende voorzieningen naar de jeugdzorg gerealiseerd.

In 2004 is de stroomlijning van de indicatiestelling voor het speciaal onderwijs in relatie tot de jeugdzorg voortvarend ter hand genomen. Relatief veel cliënten van de jeugdzorg zijn eveneens aangewezen op het speciaal onderwijs. Doelstelling is om de indicatiestelling voor jeugdzorg en voor speciaal onderwijs zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, zodat cliënten niet langer van het kastje naar de muur worden gestuurd. Daarmee wordt voor veel cliënten een belangrijk obstakel weggenomen, waardoor sneller dan voorheen de benodigde zorg geboden kan worden. Dit draagt bij aan een minder bureaucratische uitvoering van het indicatieproces bij plaatsing in het speciaal onderwijs.

Om de wachtlijsten en wachttijden bij bureau jeugdzorg te bestrijden, heeft de stadsregio extra middelen uit de reserve van de doeluitkering beschikbaar gesteld, waarmee de capaciteit van het bureau jeugdzorg is uitgebreid. Hiermee werd vooruitgelopen op de extra middelen van het rijk. Ook heeft bureau jeugdzorg verbeteringen aangebracht in het beheer van de wachtlijsten.

Medio 2004 zijn landelijk afspraken gemaakt over de uitvoering van een noodplan voor jeugdigen die bij een crisissituatie op grond van een civielrechtelijke maatregel zijn geplaatst in een gesloten justitiële opvanginrichting. Om versneld adequate behandeling van deze jeugdigen mogelijk te maken is besloten tot formatie van multidisciplinaire teams om het benodigde diagnostisch onderzoek te doen om zo snel mogelijk behandeling voor deze jeugdigen te realiseren. Bureau jeugdzorg levert een bijdrage aan het betreffende multidisciplinaire team.

Zorgaanbod

Belangrijk speerpunt van beleid is de verbetering van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de jeugdzorg. In de afgelopen periode is hieraan veel aandacht besteed. Dit heeft onder meer tot de volgende initiatieven geleid:

- Gestructureerd overleg tussen de opnamecoördinatoren van de zorgaanbieders binnen de stadsregio. Het doel hiervan is het realiseren van een sluitend zorgaanbod en afstemming van zorgprogramma's.
- Verbetering van de afstemming tussen vraag en aanbod door een spreekuur van zorgaanbieders voor medewerkers van bureau jeugdzorg. Dit spreekuur moet leiden tot betere afstemming.
- Het meer ambulant maken van de hulpverlening dat de afgelopen periode onder regie van de stadsregio heeft plaatsgevonden heeft geleid tot de ombouw van residentiele capaciteit naar geïndiceerde ambulante hulp. Dit geeft een impuls aan de flexibilisering van het zorgaanbod en het waar mogelijk verkorten van de opnameduur in residentiele voorzieningen.

Mede door deze op initiatief van de stadsregio ontwikkelde activiteiten is de bezetting in de geïndiceerde jeugdzorg substantieel verbeterd, waardoor nu sprake is van een betere benutting van de beschikbare capaciteit.

In verband met de beëindiging van adoptiehulpverlening door het centrum voor pleegzorg, zijn 15 extra capaciteitsplaatsen voor de reguliere pleegzorg beschikbaar gekomen. Daarnaast is een einde gemaakt aan de financiering van weekend-pleegzorg voor jeugdigen die tevens verblijven in een residentiele voorziening. Dergelijke pleegzorg wordt nu bekostigd door de betreffende residentiele voorziening. Ook langs deze weg is een efficiënter gebruik gerealiseerd van de totale beschikbare hulpverleningscapaciteit in de stadregio. In de pleegzorg is een experiment uitgevoerd met specialistische "professionele" pleegzorg voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen, die niet

door middel van de reguliere pleegzorg konden worden geholpen. De evaluatie hiervan was positief en het betreffende aanbod maakt nu structureel onderdeel uit van het pleegzorgaanbod.

Er is overeenstemming bereikt over een vereenvoudigde financieringswijze voor de pleegzorg. Op grond hiervan kunnen de verschillende vormen van pleegzorg flexibeler en meer afgestemd op de vraagontwikkeling worden ingezet. Naar aanleiding van het onderzoek van de Inspectie jeugdzorg in 2002, heeft de voorziening voor pleegzorg de uitvoering van de aanbevelingen van de inspectie ter hand genomen. Naar verwachting zal de inspectie begin 2005 rapporteren over een door de stadsregio gevraagde hertoets.

In de periode 2002 – 2004 is een project uitgevoerd gericht op een specifiek aanbod binnen de dagbehandeling ten behoeve van kinderen die intensieve medische zorg nodig hebben, maar waarvoor geen ziekenhuisindicatie meer is. Het project zal worden geëvalueerd en op grond hiervan wordt besloten over voortzetting.

Alle instellingen hebben hun hulpaanbod beschreven in modules. Het is nu zaak de vertaalslag te maken van deze modules naar de zorgeenheden zoals die gehanteerd zullen worden in het kader van de toekomstige financieringssystematiek voor de jeugdzorg.

De stadsregio heeft, in lijn met hierover landelijk gemaakte afspraken, de zorgaanbieders aangespoord om voor alle geïndiceerde cliënten een hulpverleningsplan te maken conform de daaraan wettelijk gestelde eisen. Zorgaanbieders hebben hier hard aan gewerkt en de Inspectie jeugdzorg zal de resultaten daarvan onderzoeken.

Alle zorgaanbieders beschikken inmiddels over een eigen cliëntenraad, zoals op grond van de wet vereist en enkele instellingen bovendien over een afzonderlijke jongerenraad. Ditzelfde geldt voor de voorgeschreven klachtencommissie en klachtenprocedure.

Mede door het interculturalisatiebeleid van de stadsregio is het aandeel allochtonen in het personeelsbestand van zorgaanbieders toegenomen. Om te komen tot een meer intercultureel zorgaanbod in inhoudelijk-methodisch opzicht, heeft de stadsregio een extern bureau opdracht gegeven de stand van zaken per zorgaanbieder te inventariseren. Op grond van deze inventarisaties en de daaruit voortkomende aanbevelingen dienen de zorgaanbieders verdere verbeteringen vanuit het reguliere budget te implementeren.

In december 2003 heeft de stadsregio een éénmalig subsidie verleend aan de opvangvoorziening voor Marokkaanse jongeren 'Dar el Hidaya'. Bezien wordt of en onder welke voorwaarden het betreffende aanbod met ingang van 2005 kan worden opgenomen in de reguliere jeugdzorg. Naar verwachting zal dit vanwege de daaraan te stellen eisen leiden tot afslanking van dit aanbod.

Beleidsinformatie

Met de komst van de Wet op de jeugdzorg wordt een adequaat systeem van beleidsinformatievoorziening steeds belangrijker. In 2003 en 2004 is als resultaat van de samenwerking tussen de instellingen en de stadsregio inmiddels een betrouwbare stadsregionale informatievoorziening voor de jeugdzorg tot stand gekomen. Door invoering van unieke cliëntnummers in 2004 is de betrouwbaarheid van de informatievoorziening verder toegenomen. Hiermee wordt het ook beter mogelijk om verschillende cliëntroutes in kaart te brengen.

Hoofdstuk 2: Staat van de jeugd(zorg) en uitgangspunten van beleid

2.1 Beeld

Hoewel het in de stadsregio met de meeste jeugdigen en gezinnen goed gaat, is er een toenemend aantal waarbij dat niet het geval is. In deze paragraaf worden de belangrijkste bevindingen weergegeven, bijlage 3 geeft een uitgebreid overzicht.

Vanuit de gemeente Rotterdam wordt absoluut en relatief (ca. 60%) het meeste gebruik gemaakt van de jeugdzorg. Bijna 40% van de cliënten is afkomstig uit de overige 17 gemeenten. In 2003 is aan 4020 jongeren een door de stadsregio gesubsidieerde vorm van geïndiceerde jeugdzorg geboden, terwijl in de stadsregio in totaal 256.000 jongeren woonachtig zijn.

Relatief veel cliënten van jeugdzorg (rond de 40%) hebben dusdanig zware problemen, dat voor hen een maatregel voor jeugdbescherming is uitgesproken. Dit geldt ook voor een groot deel van degenen die op een wachtlijst staan. Een dergelijke maatregel wordt door de kinderrechter uitgesproken omdat er, vaak al langer, sprake is van een zeer problematische opvoedingssituatie, die niet door vrijwillige hulp opgelost kan worden. Dit is ook terug te zien in het gebruik van de verschillende hulpvarianten in de stadsregio. Van de meest zware vorm van zorg, de residentiële jeugdhulpverlening, werd het meeste gebruik gemaakt: 40% van het totale aantal cliënten werd met deze vorm van zorg geholpen. Dit betekent dat in onze regio relatief veel jeugdigen in een tehuis geplaatst worden: een zeer ingrijpende en ook kostbare maatregel. Daarnaast ontving 29% van de cliënten pleegzorg, 19% kreeg dagbehandeling en 13% ambulante hulp. Deze cijfers laten ook zien dat het overgrote deel van de jongeren dat gebruik maakt van jeugdzorg (69%) voor kortere of langere tijd niet bij zijn ouders woont.

Toch is het zorgaanbod hiermee nog niet toereikend: in 2003 en 2004 stonden steeds meer dan 800 jongeren op de wachtlijst voor bureau jeugdzorg of geïndiceerde jeugdhulpverlening. De hulpzoekenden moeten gemiddeld langer dan een half jaar wachten op een opname of start van de behandeling. Dit aantal wachtenden is veel te hoog en de wachttijd veel te lang. Een en ander betekent dat gezinnen en jongeren met ernstige opvoedingsproblemen niet tijdig geholpen worden. Doordat hulp niet tijdig geboden wordt neemt de ernst van de problemen toe en neemt de motivatie van de betrokkenen af om te zoeken naar een adequate oplossing. Uiteindelijk leidt dit tot de noodzaak van zwaardere hulpverlening en extra inspanningen van de jeugdzorg.

Onacceptabel zijn de wachtlijsten en de wachttijden voor met name het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Weliswaar is door de inzet van extra middelen van de stadsregio de wachtlijst teruggebracht van 222 per medio 2003 naar 122 jongeren per medio 2004, maar er zijn dus nog steeds 122 situaties, waarin er sprake is van een ernstig vermoeden van kindermishandeling, die niet tijdig onderzocht worden. De gemiddelde doorlooptijd tot afronding van een dergelijk onderzoek bedroeg eind 2003 maar liefst 118 dagen. Dit alles betekent dat in een groot aantal gevallen te laat kan worden ingegrepen in voor kinderen zeer bedreigende omstandigheden.

Gekeken naar de behoefte aan jeugdzorg scoort de stadsregio op alle fronten hoog.

Algemeen is erkend dat er diverse omstandigheden zijn die tot een groter risico op een problematische opvoedingssituatie leiden. In vergelijking met de rest van Nederland zijn deze risicofactoren in de stadsregio zeer sterk aanwezig. Samengevat geeft dit het volgende beeld:

- Eenoudergezinnen en allochtone jongeren komen in deze regio relatief zeer vaak voor. Alleen in de regio Amsterdam zijn deze groepen nog sterker vertegenwoordigd.
- Leerlingen die de meeste begeleiding nodig hebben in het onderwijs, de zogenaamde 1,9 leerlingen, vormen in de stadsregio 32% van de leerlingenpopulatie. In heel Nederland is dit percentage slechts 16%.
- Het percentage niet westerse allochtone inwoners bedraagt in de stadsregio 23%, terwijl dit voor heel Nederland slechts op 10% ligt.
- In de stadsregio ontvangt 15,3% van de bevolking een bijstandsuitkering, terwijl dit percentage voor geheel Nederland slecht 5,9 bedraagt.
- Het aantal huishoudens met een inkomen dat onder de armoedegrens (volgens de definitie van het CBS) ligt bedraagt in de stadsregio 17%. Voor heel Nederland is dit aantal 13%.
- In de stadsregio verlieten 10.066 jongeren in het schooljaar 2002/2003 voortijdig en zonder startkwalificatie het onderwijs. Landelijk zijn hierover geen betrouwbare gegevens bekend.

Door deze cijfers komt een somber beeld naar voren over de staat van de jeugd in de stadsregio. Het risico dat er binnen gezinnen in de opvoeding iets mis gaat, omdat ouders hun kinderen niet die aandacht en begeleiding kunnen geven die zij nodig hebben, is hiermee veel groter in de stadsregio dan in de rest van Nederland. Voor armere ouders lijkt het een steeds zwaardere last te worden om hun kinderen op te voeden tot volwaardige burgers. Jongeren lopen in deze gezinnen heel vaak een achterstand op omdat ze beperkt worden in hun maatschappelijke participatie, omdat er geen geld is voor uitstapjes, sportclubs en dergelijke. Jongeren zonder startkwalificatie komen veel vaker in de problemen dan jongeren met een positieve schoolloopbaan. Wanneer het tij niet keert lopen deze jongeren ook aanzienlijk meer risico dat ze op latere leeftijd onvoldoende in staat zullen zijn om hun kinderen een goede opvoeding te geven. Al met al wordt met deze cijfers duidelijk dat, in vergelijking met de rest van Nederland, bij een relatief groot deel van de stadsregionale jeugd sprake is van een dreigende dan wel een feitelijke problematische opvoedingssituatie.

2.2 Knelpuntenanalyse

De hiervoor geschetste complexe en meervoudige problematiek leidt er vaak toe dat ouders geen antwoord meer weten op de opvoedingsvraagstukken waar zij voor komen te staan. Wanneer geen tijdige en passende hulp geboden wordt, kan dit leiden tot (ernstige) opvoedingsproblematiek en daarmee tot grote maatschappelijke problemen in de toekomst. Een goed functionerende jeugdzorg en een goede aansluiting daarvan op aanpalende sectoren is daarom van groot belang. Daarbij doen zich op hoofdlijnen de volgende knelpunten voor.

Er is sprake van een toename van jeugdigen en gezinnen met complexe en meervoudige problematiek. Het betreft daarbij veelal problematiek op meerdere terreinen, waaronder problematiek op het snijvlak van jeugdzorg en justitie, gedragsproblematiek op het snijvlak met psychiatrische stoornissen en licht verstandelijke handicaps, die een meer integrale en intersectorale aanpak noodzakelijk maken. Het betreft hier niet alleen de zogenaamde grotestadsproblematiek. In de gehele stadsregio is hiervan sprake.

De jeugdzorg is historisch sterk aanbod gericht. Dit hangt onder meer samen met de wijze van organiseren en financieren van de zorg, maar ook met de wijze waarop deze wordt uitgevoerd en verantwoord. Dit betekent dat het bestaande zorgaanbod nog onvoldoende aansluit op de problemen en mogelijkheden van bepaalde groepen jeugdigen en gezinnen. Dit draagt ook bij aan een minder positief imago van de jeugdzorg.

Voorts is er vaak op gemeentelijk niveau in de stadsregio voor deze gezinnen nog te weinig vroegtijdige en lichte pedagogische begeleiding aanwezig. Ondanks het feit dat hierop al veel inzet is gepleegd, onder meer in het kader van opvoedingsondersteuning, jeugdgezondheidszorg, voorposten bureau jeugdzorg en samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg, zijn er toch nog te veel jongeren en hun gezinnen die niet tijdig bereikt worden. In combinatie met het wegvallen van ondersteunende sociale netwerken, heeft dit tot gevolg dat opvoedingsvragen en lichte pedagogische problemen nog te vaak leiden tot ernstige opvoedings- en gedragsproblemen. Daardoor moet relatief vaak een beroep worden gedaan op zware geïndiceerde jeugdzorg. Het is van groot belang dat met gemeenten niet vrijblijvende afspraken worden gemaakt (convenanten) over versterking van vroegtijdige signalering en versterking van het oplossende vermogen in het voorliggende lokale jeugdbeleid. Op het nakomen van dergelijke afspraken moeten partijen elkaar ook aanspreken.

Tevens is de zorg voor jeugdigen en gezinnen met problemen wat betreft aspecten als wet- en regelgeving, financiering, verantwoordelijkheidsverdeling en uitvoering nog steeds behoorlijk verkokerd georganiseerd. Jeugdigen en ouders worden vaak geconfronteerd met meerdere instanties die lang niet altijd goed op elkaar afgestemd zijn. Dit brengt met zich mee dat er vaak onvoldoende continuïteit is in de zorg, wat meer dan nodig leidt tot teleurstellingen, langduriger hulp en escalaties van problemen. De samenwerking tussen de jeugd-ggz en de jeugdzorg die onder verantwoordelijkheid van de stadsregio valt, laat nog te wensen over. Ook de overgang van de zorg voor jeugdigen tot 18 jaar en de zorg voor jongvolwassenen (18+) is in dit kader een punt van aandacht.

Voor wat betreft het financiële kader zijn de beschikbare middelen voor de jeugdzorg de afgelopen jaren sterk achtergebleven bij de (toenemende) vraag. Het beschikbare budget is gebaseerd op historische gegevens met betrekking tot het aanwezige aanbod. Het uitstel van de invoering van een vraaggestuurde financiering van de jeugdzorg vormt daarmee een ernstige beperking voor de

realisatie van een vraaggestuurde jeugdzorg en het garanderen naar burgers van het wettelijke recht op jeugdzorg. Dit recht op jeugdzorg wordt van kracht met de invoering van de Wet op de jeugdzorg.

Mede vanwege de cumulatie van problematiek in de stadsregio is dit knelpunt voor de regio Rotterdam zo mogelijk nog nijpender dan in veel andere delen van het land. Door de tekortschietende rijksmiddelen voor de jeugdzorg, is de capaciteit bij het bureau jeugdzorg te beperkt.

Overdracht van taken vanuit de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugd-ggz naar het bureau jeugdzorg in combinatie met een tekort aan extra hiervoor beschikbaar komende middelen verergeren deze situatie alleen maar. Tekortschietende rijksmiddelen dragen tevens bij aan een toenemende wachtlijstproblematiek in de geïndiceerde jeugdzorg. Dit leidt tot verdere escalatie van problematiek en afname van de motivatie om hulp te vragen. Uiteindelijk betekent dit een toenemende noodzaak tot het bieden van meer zware en dure vormen van geïndiceerde jeugdzorg en daarmee tot minder hulpverleningscapaciteit en dus verdere groei van wachtlijsten.

Tenslotte wordt van verschillende kanten gewezen op het gevaar van onnodige bureaucratiesering van de jeugdzorg. Met de invoering van het recht op jeugdzorg worden vooral extra eisen gesteld aan de werkwijze van bureau jeugdzorg. Deze zijn ook noodzakelijk om te zorgen voor rechtszekerheid en rechtsgelijkheid. Tegelijkertijd moet er echter voor worden gezorgd, dat in de uitvoering van de jeugdzorg deze eisen voor cliënten op een effectieve en cliëntvriendelijke wijze worden vormgegeven. Door het kabinet is een landelijke jeugdzorgbrigade ingesteld die onnodige bureaucratie in de jeugdzorg moet signaleren en moet bijdragen aan het voorkomen hiervan door uitwisseling van best practices. De stadsregio juicht de instelling van de landelijke jeugdzorgbrigade toe en zal gebruik maken van de mogelijkheden die deze landelijke brigade biedt om ook in de stadsregio onnodige bureaucratiesering in de jeugdzorg te voorkomen en bestrijden.

2.3 Uitgangspunten voor de jeugdzorg in de stadsregio

Uitgaande van deze knelpuntenanalyse, formuleert de stadsregio acht uitgangspunten voor de jeugdzorg. Deze zijn richtinggevend voor de verdere uitwerking van de missie van de stadsregio op het terrein van de jeugdzorg en de daaruit voortvloeiende beleidsspeerpunten voor de periode 2005 – 2008, zoals nader uitgewerkt in hoofdstuk 3.

1. Jeugdigen en gezinnen centraal

In het jeugdzorgbeleid van de stadsregio staan de jeugdigen en gezinnen met opvoedingsproblemen centraal. Zij moeten snel adequate ondersteuning en hulp krijgen als deze noodzakelijk is. Wet- en regelgeving mogen hierbij niet in de weg staan.

2. Prioriteit bij de voorkant van de jeugdketen: aansluiten op de directe leefsituatie van jeugdigen en gezinnen

Prioriteit wordt gelegd bij versterking van de voorkant van het stelsel, dicht bij de directe leefomgeving van de jeugdigen en gezinnen. Vroegsignalering en lichte interventies door het lokale jeugdbeleid dienen te worden versterkt. De toegangstaken van bureau jeugdzorg moeten zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de lokale situatie, waarbij ook zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de sociale netwerken van jeugdigen en gezinnen zelf (bijvoorbeeld familieberaden) en door inschakeling van of samenwerking met voorliggende voorzieningen. Daar waar zwaardere (geïndiceerde) jeugdzorg nodig is, dient overdracht van cliënten tussen de voorliggende voorzieningen en de jeugdzorg voor cliënten naadloos en cliëntvriendelijk te worden vormgegeven.

Een dergelijke preventie samenhangende aanpak levert op termijn een besparing op van de maatschappelijke kosten die gemaakt moeten worden voor de gehele jeugdketen.

3. Niet meer van hetzelfde, maar vernieuwing

Om binnen de huidige randvoorwaarden vorm en inhoud te geven aan de geformuleerde missie, is een vernieuwende aanpak noodzakelijk, waarbij het niet primair gaat om meer van hetzelfde, maar om het vinden van een creatieve vernieuwende aanpak, onder meer gericht op een effectievere en efficiëntere uitvoering van de zorg.

4. Bestuurlijke samenwerking met gemeenten: naar niet vrijblijvende afspraken

Gemeenten en stadsregio sluiten convenanten over de versterking van het lokaal preventieve jeugdbeleid en de aansluiting daarvan op de regionale jeugdzorg, waarin niet vrijblijvende afspraken worden gemaakt. Op grond van de onderscheiden verantwoordelijkheden van partijen wordt voor noodzakelijke activiteiten gekomen tot gezamenlijke financiering.

5. Vermaatschappelijking van de zorg

Ook binnen de geïndiceerde zorg wordt zoveel mogelijk prioriteit gegeven aan verdere vermaatschappelijking van de jeugdzorg. Het bieden van hulp in de eigen leefomgeving en gebruikmaking van de eigen mogelijkheden van cliënten, gezinnen en hun sociale netwerken wordt bevorderd.

6. Naar marktwerking en prestatieafspraken in de jeugdzorg

Voor de inkoop van zorg worden met zorgaanbieders prestatiecontracten ontwikkeld waarin zowel volume als resultaten van de hulp opgenomen worden. Het ontwikkelen van meetbare hulpverleningsdoelen op cliëntniveau en het systematisch verantwoorden van de mate van doelrealisatie vormen daarbij belangrijke elementen. Langs deze weg worden, mede in het kader van de bevordering van marktwerking, zorgaanbieders gestimuleerd te komen tot efficiëntere en effectievere vormgeving van de zorg.

7. Doorbreken van verkokering en versterking van intersectorale zorg

Het ontwikkelen van intersectoraal aanbod voor jeugdigen en gezinnen met meervoudige problematiek op het grensvlak van meerdere sectoren zal worden gestimuleerd, onder meer door het maken van afspraken met zorgverzekeraars over gezamenlijke financiering hiervan.

8. Verbetering efficiency, effectiviteit en samenhang

Door een in te stellen regionale taskforce zal een analyse worden gemaakt van de vraag naar jeugdzorg en de vormgeving van het aanbod in de stadsregio, met als doel te komen tot verbetering van de efficiency, effectiviteit en samenhang.

Hoofdstuk 3: Missie en speerpunten van beleid

3.1 Inleiding

Jongeren zijn het sociale kapitaal van de samenleving. Iedere jongere die, om welke reden dan ook, de boot dreigt te missen betekent een persoonlijk drama en een maatschappelijk verlies. Alle jongeren in de stadsregio verdienen een eerlijke kans op een goede toekomst. De stadsregionale samenleving heeft op haar beurt baat bij het opgroeien van jongeren tot verantwoordelijke burgers die hun bijdrage leveren aan de samenleving. De vormgeving van een goed georganiseerd jeugdzorgstelsel is dan ook één van de belangrijkste taken van de stadsregio Rotterdam.

3.2 Missie en beleidsuitgangspunten van de stadsregio Rotterdam

De rol van de stadsregio verandert aanzienlijk met de Wet op de jeugdzorg. Door de introductie van het recht op jeugdzorg wordt de stadsregio er direct aansprakelijk voor dat kinderen en jeugdigen de hulp krijgen waar ze recht op hebben. De wet brengt extra verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor de stadsregio met zich mee. Zij wordt bestuurlijk verantwoordelijk voor de financiering, de planning en het beleid van de intersectorale toegang tot de gehele jeugdzorg en daarmee ook voor de jeugdreclassering en de (gezins)voogdij. Landelijk aanbod van jeugdzorg wordt gedecentraliseerd. Tenslotte is in de wet een regieverantwoordelijkheid voor de stadsregio neergelegd met betrekking tot de samenhang van de door de stadsregio gefinancierde jeugdzorg, de andere jeugdzorgsectoren en het lokaal preventieve jeugdbeleid. Om de wettelijk taken voor de jeugdzorg zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren is de volgende missie geformuleerd:

“De stadsregio zorgt voor een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de jeugdzorg via bureau jeugdzorg en voor een toereikend, cliëntgericht en samenhangend zorgaanbod, waarin hulp op een zo efficiënt en effectief mogelijke wijze geboden wordt. De stadsregio bevordert daartoe ook de samenwerking tussen ketenpartners en de intersectorale samenwerking binnen de jeugdzorg.”

3.3 Centrale beleidsthema's

Aangezien er in de periode 2005-2008 naar verwachting niet substantieel meer middelen door het rijk beschikbaar zullen worden gesteld, ligt de nadruk op het effectiever en efficiënter organiseren van de zorg. De komende periode zullen slechts beperkt middelen beschikbaar zijn voor de uitbreiding van capaciteit. Eventuele extra middelen worden in eerste instantie besteed aan de wachtlijstaanpak, waarbij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling extra prioriteit krijgt. Daarnaast zal de stadsregio zich in de richting van het rijk blijven inzetten voor meer middelen in afwachting van een vraaggestuurde financiering van de doeluitkeringen jeugdzorg.

Om te bereiken dat binnen de hiervoor beschikbare middelen zoveel mogelijk jeugdigen en gezinnen zo goed mogelijk geholpen worden, spijst de stadsregio in de periode 2005-2008 haar beleid toe op de volgende zaken:

- Verbetering van de effectiviteit en efficiency;
- Regie op de jeugdketen;
- Preventie, vroegsignalering en licht pedagogische hulp in het lokale jeugdbeleid;
- Vraaggerichtheid en vraagsturing in de geïndiceerde jeugdzorg.

Verbetering van effectiviteit en efficiency

In de onderhavige beleidsperiode maakt de stadsregio afspraken met zorgaanbieders en het bureau jeugdzorg over de invoering van een nieuwe productfinanciering op basis van de landelijke afgesproken p*q systematiek. Uitgangspunt hierbij is dat vooraf afspraken worden gemaakt over de te leveren prestaties. Op basis van de feitelijke realisatie hiervan wordt de definitieve subsidie uiteindelijk vastgesteld.

In het kader van verbetering van de efficiency wordt de behandelduur nadrukkelijk gevolgd en moeten de zorgaanbieders rapporteren over de effectiviteit van geboden zorg. De effectiviteit van zorg wordt beschouwd als de mate waarin de doelstellingen die op individueel cliëntniveau waren beoogd, ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. De hieruit voortvloeiende rapportages worden

betrokken bij keuzes van de stadsregio bij de inkoop van zorg. Door de prestaties van zorgaanbieders onderling te vergelijken en zo geleidelijk de concurrentie tussen zorgaanbieders te bevorderen wordt de marktwerking verder gestimuleerd. In verband hiermee heeft de stadsregio geen plannen om tot verdere bundeling van zorgaanbieders te komen. Tevens zal, voor zover nodig en mogelijk, gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid om zorg in te kopen bij andere zorgaanbieders.

Tenslotte wordt een taskforce ingesteld die moet bijdragen aan het verder ontwikkelen van maatregelen ter verbetering van de effectiviteit en efficiency van de jeugdzorg in de stadsregio. De aandacht gaat uit naar de bestrijding en het voorkomen van verdere bureaucratie, zowel binnen instellingen als tussen instellingen en in de relaties met overheden. De werkzaamheden worden afgestemd met de landelijke jeugdzorgbrigade.

Regie op de jeugdketen

De stadsregio ziet het als haar taak om vanuit haar verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg bij te dragen aan een sluitende jeugd(zorg)keten. Daarbij gaat de stadsregio vanuit haar regieverantwoordelijkheid de ketenpartners ook aanspreken op hun verantwoordelijkheden. Op dit moment glijden jongeren of gezinnen met problemen te vaak af naar de jeugdzorg, waardoor de druk op de jeugdzorg onevenredig toeneemt. Zonder verder beleid leidt dit tot het verder oplopen van de wachtlijsten. Een sluitende keten van preventie, vroegtijdige interventie, lichte ondersteuning kan en moet leiden tot het voorkomen van een beroep op jeugdzorg. Daar waar jeugdzorg noodzakelijk is, kan een goed functioneren van de gehele keten bijdragen aan een meer gerichte instroom. Ketensamenwerking met de (financiers van) andere partners op het terrein van jeugdzorg (zoals de jeugd-ggz en de jeugd-lvg) moeten tevens leiden tot een meer gerichte inzet van alle betrokkenen. Oplossing van problematiek bij jeugdigen en gezinnen kan en moet niet alleen worden gezocht in de door de stadsregio gefinancierde curatieve jeugdzorg, maar is een verantwoordelijkheid van alle partners in de keten. Hiertoe worden in samenwerking met gemeenten, politie, justitie, onderwijs en zorgkantoren afspraken gemaakt.

De stadsregio ziet haar taak in de keten als volgt: de stadsregio maakt afspraken met gemeenten en andere partijen, stelt in overleg doelen vast, maakt afspraken over de rolverdeling met andere partijen, betreft zorgverzekeraars bij het jeugdzorgbeleid, maakt afspraken met instellingen over een sluitende aanpak en bevordert de samenwerking met andere sectoren.

Preventie, vroegsignalering en licht pedagogische hulp

Zoals gezegd is versterking van preventie, vroegsignalering en licht pedagogische hulp op lokaal niveau essentieel om de toestroom naar de jeugdzorg te verminderen. Tevens is de inzet op preventie en vroegsignalering voor het individu het beste en voor de samenleving het meest efficiënt en effectief. Het in een vroegtijdig stadium bieden van ondersteuning en hulp voorkomt dat zwaardere en duurdere vormen van zorg nodig zijn. Daar waar ouders moeilijkheden ondervinden bij de opvoeding, moet hen opvoedingsondersteuning geboden worden en aan jeugdigen kan indien noodzakelijk licht ambulante hulp geboden worden. Een goed functionerend gezin kan tegenwicht bieden voor risicofactoren in het kind zelf of in de omgeving.

De gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de vormgeving van het beleid in het kader van preventie, vroegsignalering en licht pedagogische hulp op lokaal niveau. De taak van de gemeenten is onder meer het tot stand brengen en verbeteren van sociale samenhang en de sociaal-pedagogische infrastructuur in de lokale samenleving. Het beleid van de stadsregio Rotterdam richt zich dan ook op het versterken van het gemeentelijke beleid. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen van opvoedingsondersteuning. De stadsregio ondersteunt gemeenten daarbij door beleid op elkaar af te stemmen, het bevorderen van deskundigheid en het uitwisselen van kennis en informatie. Op deze manier hoeven gemeenten niet iedere keer zelf het wiel uit te vinden. Het doel is om uiteindelijk de preventieve, curatieve, repressieve en correctieve aanpak op dit gebied naadloos op elkaar te laten aansluiten. De stadsregio doet een appèl op de regionale solidariteit om in onderlinge samenhang een sterk lokaal preventief jeugdbeleid en een sterk regionaal jeugdzorgstelsel neer te zetten. Voor de uitvoering van de taken in het kader van de aansluiting tussen lokaal en regionaal jeugdbeleid maakt de stadsregio onder meer gebruik van middelen van de provincie Zuid-Holland en middelen uit de doeluitkering bureau jeugdzorg.

Vraaggerichte zorg

In de visie van de stadsregio moeten de jeugdige en het gezin altijd, goed en snel de vereiste hulp kunnen krijgen. Hiervoor is een vereiste dat de wachtlijsten verder afnemen. Ook dient het zorgaanbod zodanig ontwikkeld te worden dat het flexibel aansluit op de behoeften van de cliënten. De door de stadsregio in te voeren financieringsystematiek voor het zorgaanbod gaat hiervoor de mogelijkheden bieden. Dit onder andere door invoering van een systeem van productfinanciering, waarbij zorgaanbieders binnen het maximaal beschikbare budget de ruimte krijgen om gedurende

het jaar de omvang van de verschillende te leveren producten af te stemmen op de vraag hiernaar (zie ook 5.5).

Ondanks de aanwezige lokale en regionale voorzieningen voor jeugdigen in de stadsregionale samenleving blijken toch veel jongeren met problemen tussen de wal en het schip te vallen. Deze jongeren hebben veelal een opeenstapeling van problemen die zich op den duur uiten in voortijdig school verlaten, agressief en/of delinquent gedrag, overmatig gebruik van riskante genotmiddelen, schulden, werkloosheid, zwerfgedrag, teruggetrokken of suïcidaal gedrag en gezondheidsproblemen. Soms zijn deze jongeren niet bekend bij de voorzieningen en soms kunnen jongeren moeilijk worden bereikt en/of zijn ze 'resistent' geworden voor de hulpverlening door herhaaldelijke teleurstellingen in het hulpverleningscircuit. Een vraaggestuurd jeugdzorgstelsel moet ook bijdragen aan de oplossing van deze problematiek. De stadsregio beziet in overleg met het veld hoe specifieke doelgroepen, zoals jongeren met ernstige psychische problemen, ontspoorde jeugdigen, allochtone jeugdigen en jongeren met ernstige gedragsproblemen beter bereikt en geholpen kunnen worden. Daarbij dient overwogen te worden of specifiek categoriaal aanbod gedurende een bepaalde periode noodzakelijk is. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan opvangvoorzieningen voor Marokkaanse en Antilliaanse jongeren. Tot slot verwacht de stadsregio veel van een verdere vermaatschappelijking van de zorg. Het bieden van hulp in de leefomgeving van het kind en het gebruik maken van de mogelijkheden in de directe omgeving van jeugdigen en ouders is in veel gevallen efficiënter en effectiever dan de traditionele vormen van hulp. De zorgaanbieders in onze regio hebben hierin al behoorlijke vorderingen gemaakt en de stadsregio blijft dit proces stimuleren.

3.4 Beleidspeerpunten en financiële beperkingen

De missie van de stadsregio en de daaruit volgende 8 inhoudelijke uitgangspunten leiden voor de beleidsperiode 2005 tot en met 2007 tot een beperkt aantal meer specifieke beleidspeerpunten:

1. Verbetering van effectiviteit en efficiency van de jeugdzorg, onder meer door stimulering van marktwerking in het zorgaanbod en invoering van productfinanciering en prestatiefinanciering van het zorgaanbod.
2. Bestrijding van de wachtlijsten en wachttijden.
3. Versterking van preventie, vroegsignalering en eerste opvang in het lokaal preventieve jeugdbeleid en verbetering van de aansluiting hiervan op de jeugdzorg. Hiermee moet de instroom in de jeugdzorg verminderen. In dit kader maakt de stadsregio ook bestuurlijke afspraken (convenanten) met gemeenten over wederzijdse inzet op grensvlak van jeugdzorg en lokaal preventief jeugdbeleid.
4. Versterking van de vraaggerichtheid in de jeugdzorg, onder meer door middel van flexibilisering van het zorgaanbod, extra aandacht voor specifieke groepen.
5. Versterking vraagsturing vanuit de stadsregio op het jeugdzorgaanbod onder meer door de nieuwe financieringssystematiek.
6. Versterking van de samenhang in het totale aanbod van jeugd-ggz, jeugdhulpverlening, jeugd-lvg en jeugdbescherming.
7. Verdere stimulering van de vermaatschappelijking van de jeugdzorg.
8. Voorkomen van onnodige bureaucraties van de uitvoering van jeugdzorg

De hier geformuleerde beleidspeerpunten zijn ambitieus. Een dergelijk ambitieniveau is, gelet op de huidige situatie, zeker gerechtvaardigd. Ook is de stadsregio ten volle bereid mede uitvoering te geven aan de intensiveringen van het rijksbeleid op het terrein van jeugdzorg. De stadsregio verwacht dan ook van alle partijen op het terrein van de jeugdzorg een maximale inzet om de beoogde verbeteringen in de jeugdzorg en in de samenhang van de jeugdzorg met aanpalende sectoren tot stand te brengen.

Deels zijn de noodzakelijke verbeteringen te realiseren door het anders en vooral beter vormgeven van de jeugdzorg en door verbetering van de samenwerking tussen verschillende partijen. Efficiency en effectiviteit van het gehele stelsel kunnen hiermee worden verbeterd met als doel dat meer jeugdigen en ouders tijdig geholpen worden.

Tegelijkertijd moet worden erkend dat voor het oplossen van alle gesignaleerde knelpunten, in het bijzonder de zorgelijke situatie met betrekking tot de wachtlijsten, ook extra middelen noodzakelijk zijn. Pogingen van de stadsregio om van het rijk extra middelen te krijgen hebben vooralsnog geen resultaat gehad. Dit betekent enerzijds dat, in relatie tot de introductie van het recht op jeugdzorg, de inzet op de verbetering van de efficiency en effectiviteit van het stelsel geïntensiveerd zal moeten worden. Anderzijds leidt dit ertoe dat de hoge ambities naar verwachting niet volledig kunnen worden gerealiseerd. Met name het wegwerken van de wachtlijsten in de jeugdzorg zal

niet volledig mogelijk zijn. Spoedige invoering van een vraaggestuurde financiering door het rijk van de stadsregio is een voorwaarde om aan het eind van de onderhavige beleidsperiode de wachttijden tot een enigszins aanvaardbaar niveau terug te brengen.

Vooraf in de eerste jaren van de beleidsperiode ontbreekt de financiële ruimte om nieuwe activiteiten te financieren. Dat betekent dat in deze periode vooral ingezet wordt op continuering van het huidige aanbod. Door het beperkte financiële kader kan de stadsregio in 2005 echter geen extra middelen inzetten boven op het huidige niveau, ten behoeve van verdere uitbreiding van projecten als:

- Beroepsonderwijs Ontketend;
- Het samenwerkingsprogramma onderwijs-jeugdzorg;
- Ondersteuning van ACT-teams van ggz Europoort;
- Het ontwikkelen van een aanpak voor de grensproblematiek bij 18-24 jarigen;
- Een geheel dekkend netwerk van voorposten;
- Het instellen van één cliëntvertrouwenspersoon per zorgaanbieder.

Ondersteuning van ACT-teams wordt inmiddels via de AWBZ gefinancierd.

Voor 2005 is de stadsregio er in geslaagd om binnen een andere begrotingspost van de stadsregio financiering te vinden, zodat een dekkend netwerk van voorposten gerealiseerd kan worden in de gemeente Rotterdam.

De inzet op de wettelijke taken in deze projecten vanuit de jeugdzorg wordt in 2005 onverminderd voortgezet. Hierin is ook voorzien in de begroting voor 2005.

Indien voor bovengenoemde activiteiten meer middelen zouden moeten worden ingezet dan thans het geval is, zou dit alleen kunnen door het zorgaanbod in te krimpen. Uiteraard is dat ongewenst omdat dit tot verdere toename van de wachtlijsten leidt.

De inzet van de stadsregio is erop gericht om binnen de beschikbare middelen de beleidsdoelen zo goed mogelijk te realiseren. Dit onder meer door het kritisch bezien van de huidige inzet van deze middelen, het verhogen van de efficiency en het tegengaan van onnodige bureaucratie. Op die manier moeten zoveel mogelijk middelen worden vrijgespeeld voor nieuwe initiatieven. De prioriteit ligt hierbij uiteraard bij het realiseren van de acht genoemde beleidsspeerpunten, waarbij vooral de wachtlijstaanpak (in het bijzonder bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) voorrang krijgt.

De algemene missie en uitgangspunten van de stadsregio en de daaruit voortvloeiende beleidsspeerpunten worden in de volgende hoofdstukken nader vertaald en toegespitst naar de verschillende onderdelen van het jeugdzorgstelsel. Daar waar mogelijk zal aan deze beleidsvoornemens uitvoering gegeven worden binnen de thans beschikbare budgetten. Daarnaast zal de stadsregio proberen hierbinnen extra middelen vrij te maken. Maar tegelijkertijd wordt voor bepaalde beleidsvoornemens aangegeven dat het te beperkte budgettair kader leidt tot beperkingen in de mogelijkheid om de geformuleerde doelstellingen te realiseren. Met betrekking tot de uitvoering van intensiveringen van het rijksbeleid geldt evenzeer, dat de stadsregio hieraan zal meewerken, voor zover het rijk hiertoe ook de noodzakelijke extra middelen beschikbaar stelt.

De stadsregio is zich ervan bewust dat ook een goed functionerende jeugdzorg niet alle problemen bij jeugdigen en gezinnen geheel kan voorkomen of wegnemen. Zij meent echter wel dat zij, via de geschetste inzet en in samenwerking met de instellingen voor jeugdzorg en de ketenpartners, de komende periode een belangrijke bijdrage kan leveren aan de noodzakelijke verbeteringen in de jeugdzorg.

Hoofdstuk 4: De taken van bureau jeugdzorg en de aansluiting met lokaal preventief jeugd beleid

4.1 Inleiding

In dit en de volgende hoofdstukken worden de kernthema's en speerpunten van het stadsregionale beleid vertaald naar concrete beleidsvoornemens en doelstellingen met betrekking tot de verschillende vormen van jeugdzorg en de relatie naar aanpalende sectoren. De wettelijke verantwoordelijkheden en taken van de stadsregio op grond van de Wet op de jeugdzorg zijn bij de formulering van de beleidsvoornemens uitgangspunt geweest. Dit betreft vooral het zorgdragen voor een adequaat functionerend bureau jeugdzorg als enige toegang tot de jeugdzorg en voor een zorgaanbod dat op regionaal niveau naar aard en omvang aansluit op de zorgaanspraken die alle cliënten gezamenlijk hebben. Dit betekent ook dat het aanbod voldoende samenhangend moet zijn om adequaat te voorzien in meervoudige hulpvragen van cliënten. Daarnaast heeft de stadsregio een bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de regie op de gehele keten van jeugd(zorg), inclusief de domeinen die tot de verantwoordelijkheid behoren van andere overheden of financiers (zorgverzekeraars, gemeenten, ministerie van Justitie en dergelijke). In dat kader heeft de stadsregio geen daadwerkelijke doorzettingsmacht. De resultaten op dat terrein zijn sterk afhankelijk van de inzet van de betreffende partners.

Met de nieuwe wet dient de door de stadsregio gefinancierde jeugdzorg aan een aantal wettelijke eisen te voldoen. De voorbereiding daarvan is door de stadsregio al eerder in gang gezet. In meerdere opzichten zijn de wettelijke eisen al gerealiseerd, als ware de wet een feit. Daarnaast zijn verdere stappen nodig om het met de wet beoogde stelsel te realiseren. Gedurende deze verbouwing van het stelsel zal echter de winkel van de jeugdzorg open moeten blijven en dient eerder ingezet stadsregionaal beleid te worden doorgezet. Dit alles vraagt veel van alle betrokken partijen.

Nu de Wet op de jeugdzorg van kracht wordt, is ook aandacht voor de verdere kwaliteitsverbetering en verbetering van de efficiency en effectiviteit van de jeugdzorg noodzakelijk. Zorgaanbieders en bureau jeugdzorg hebben hierin op grond van de wet uitdrukkelijk een verantwoordelijkheid.

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op het bureau jeugdzorg en het lokaal preventief jeugd beleid. In hoofdstuk 5 wordt het zorgaanbod nader beschreven. In hoofdstuk 6 komt het kwaliteits- en cliëntenbeleid aan de orde.

4.2 Kerntaken bureau jeugdzorg

In de Wet op de jeugdzorg is nauwkeurig aangegeven voor welke taken het bureau jeugdzorg op grond van de wet wordt gefinancierd. Het betreft:

1. Toegangstaken: het vaststellen of en op welke jeugdzorg een jeugdige is aangewezen (indicatie) en het terzijde staan van de cliënt bij het verzilveren van diens aanspraak op jeugdzorg. Ook taken in het kader van casemanagement worden hiertoe gerekend.
2. Het uitvoeren van maatregelen van jeugdbescherming. Dit betreft de (gezins)voogdij.
3. Het uitvoeren van maatregelen van jeugdreclassering.
4. Het uitvoeren van de taken van het advies- en meldpunt kindermishandeling.
5. Aansluitingstaken: het versterken van voorliggende voorzieningen door middel van advies, consultatie en deskundigheidsbevordering en deelname aan zorgstructuren in het lokale jeugd beleid en met name het onderwijs. Daarnaast betreft het de instandhouding van de kindertelefoon.
6. Verzamelen van beleidsinformatie ten behoeve van sturing.

De taken genoemd onder 1 t/m 4 hebben betrekking op individuele cliënten waarbij het uitgangspunt is dat deze worden uitgevoerd voor alle jeugdigen en ouders die hierop zijn aangewezen. De aansluitingstaken hebben geen betrekking op individuele cliënten.

4.3 Licht ambulante hulp

Op grond van de Wet op de jeugdzorg is het bureau jeugdzorg nadrukkelijk geen aanbieder van jeugdzorg. In uitzonderingsgevallen kan het bureau jeugdzorg lichte ambulante hulp bieden aan jeugdigen. Dit kan echter uitsluitend wanneer in het kader van uitvoering van de indicatietask

wordt vastgesteld dat een indicatie voor jeugdzorg niet nodig is. In die gevallen kan het bureau jeugdzorg tot een maximum van vijf hulpverleningsgesprekken bieden, als terugverwijzing naar voorliggende voorzieningen vanuit klantvriendelijkheid niet wenselijk is. Voor zover door bureau jeugdzorg ruimer gebruik wordt gemaakt van lichte ambulante hulp, zullen wij bezien hoe dit meer in overeenstemming gebracht kan worden met het uitzonderingskarakter dat hieraan in de wet en de landelijke afspraken daarover is gegeven. Thans wordt door bureau jeugdzorg nog ruimer gebruik gemaakt van lichte ambulante hulp dan op grond van de wet mogelijk is. Landelijk is overeengekomen dat deze activiteiten gedurende een overgangsperiode tot 1 januari 2007 nog gefinancierd mogen worden vanuit de doeluitkering. Vanaf 2007 is dit niet langer mogelijk. Na overleg met bureau jeugdzorg wordt vastgesteld langs welke weg en in welk tempo afbouw van de licht ambulante hulp gerealiseerd wordt.

4.4 Toegang tot de geïndiceerde zorg

Indicatiestelling

In de stadsregio is sprake van relatief veel capaciteit voor residentiële zorg. Deels hangt dit samen met de aard van de problematiek, waardoor naar verwachting ook in de toekomst relatief veel residentiële hulp nodig zal blijken. In het kader van de nieuwe Wet op de jeugdzorg is het echter het bureau jeugdzorg dat door middel van de gestelde indicaties, onafhankelijk van het zorgaanbod, vaststelt welke geïndiceerde zorg nodig is. De stadsregio sluit hierbij aan bij het inkopen van zorg. In verband hiermee is een scherpe en kostenbewuste indicatiestelling door bureau jeugdzorg van grote invloed op de vraag hoeveel cliënten binnen het beschikbare budget geholpen kunnen worden. Uitgangspunt is dat het bureau jeugdzorg bij de uitvoering van haar indicatietaak invulling geeft aan het principe dat hulp zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo vroeg mogelijk geboden wordt. Deze eisen aan de indicatiestelling zijn ook in de wet neergelegd. De stadsregio zal, mede in relatie tot landelijk voorgenomen trajecten voor verbetering van de kwaliteit van de indicatiestelling, hieraan nadrukkelijk aandacht besteden.

Verbetering van de toegang tot de jeugdzorg

De afgelopen periode is hard gewerkt aan de verdere stroomlijning van de toegang tot de jeugdzorg en de afstemming met aanpalende sectoren, zoals het schoolmaatschappelijk werk, de jeugdgezondheidszorg en het speciaal onderwijs. Een goede stroomlijning van de samenwerking tussen voorliggende voorzieningen en het bureau jeugdzorg is van groot belang voor een snelle en adequate beoordeling van de vraag of toeleiding van jeugdigen naar geïndiceerde zorg nodig is. Met name de eerste fase van de toegang tot de jeugdzorg (screening) heeft hierbij de afgelopen periode aandacht gehad.

Een uitkomst van de screening kan zijn dat nadere diagnostiek nodig is om te bepalen of een cliënt is aangewezen op geïndiceerde jeugdhulpverlening danwel AWBZ-gefinancierde jeugdzorg, in het bijzonder de jeugd-ggz. Tot nu toe voerde de jeugd-ggz haar eigen diagnostiek en indicatiestelling uit. Met de invoering van de Wet op de jeugdzorg worden deze taken voor het overgrote deel overgeheveld naar het bureau jeugdzorg.⁶ Dit krijgt gestalte doordat budget van de ggz wordt overgeheveld naar het bureau jeugdzorg, waarmee bij de ggz deskundigheid en menskracht wordt ingekocht op het gebied van diagnose- en indicatiestelling.

De stadsregio ontvangt in dat kader € 1.716.758. Het is de bedoeling dat de bureaus jeugdzorg per 1 januari 2007 volgens een landelijk protocol voor indicatiestellingen jeugd-ggz werken. Om in de stadsregio tot die tijd een verantwoorde indicatiestelling voor de jeugd-ggz door het bureau jeugdzorg te waarborgen, zal nader overleg gevoerd worden met betrokken partijen om een goede inpassing van de ggz-expertise in het bureau jeugdzorg te realiseren.

Cliënten voor voorzieningen voor licht verstandelijk gehandicapten worden thans geïndiceerd door het Landelijk Centrum Indicatiestelling Gehandicaptenzorg (LCIG) dan wel het Regionaal Indicatie Orgaan (RIO) voor de gehandicaptenzorg. Mogelijk wordt deze taak overgeheveld naar het bureau jeugdzorg. Het ministerie van VWS heeft nu een drietal pilotprojecten gestart met als hoofddoel: voorstellen doen voor een zo goed en zo weinig mogelijke bureaucratie aansluiting tussen de indicatiestelling en toeleiding naar geïndiceerde zorg voor cliënten die zowel jeugdzorg als jeugd-lvg behoeven. De pilots zijn gericht op verschillende aspecten die hierbij aan de orde zijn.

⁶ In een beperkt aantal gevallen van zeer ernstige psychiatrische problematiek blijft het mogelijk voor met name huisartsen om rechtstreeks, zonder tussenkomst van het bureau jeugdzorg, door te verwijzen naar de jeugd-ggz.

Op grond van de uitkomsten (die in het najaar van 2004 worden verwacht) overlegt de stadsregio met de hierbij betrokken partijen om afspraken te maken over de verdere vormgeving van de indicatiestelling jeugdzorg – jeugd-lvg.

Eén integrale en intersectorale toegang tot de jeugdzorg is een kernelement van de Wet op de jeugdzorg. De inmiddels in gang gezette verbeteringen zoals weergegeven in hoofdstuk 1, hebben betrekking op de verdere afstemming tussen bureau jeugdzorg en de ketenpartners. Daarnaast verdient de integrale en ontkokerde uitvoering van de toegangsfuncties binnen het bureau jeugdzorg zelf aandacht. Vooral waar het de toegang tot de geïndiceerde jeugdzorg betreft voert het bureau, zowel in het kader van jeugdbescherming als in het vrijwillig kader, dezelfde taken en activiteiten uit. Belangrijk doel achter de totstandkoming van het intersectorale bureau jeugdzorg was om, daar waar mogelijk, tot meer integrale uitvoering en werkwijzen te komen, ongeacht het juridische kader. Ook hier zal bezien worden langs welke weg verdere integrale uitvoering van toegangsfuncties kan bijdragen aan een efficiëntere, effectievere en cliëntvriendelijker vormgeving van de toegang tot de zorg. De raakvlakken met de taken van het AMK en de jeugdreclassering kunnen hierbij betrokken worden.

Wachtlijsten in de toegang

Niet alleen voor het zorgaanbod is sprake van te lange wachtlijsten en wachttijden, ook in de toegang tot deze zorg is hiervan sprake. Omdat nog geen vorm van productfinanciering voor het bureau jeugdzorg tot stand is gebracht, is een adequate raming van de benodigde capaciteit en de daarvoor noodzakelijke middelen niet goed mogelijk. Aan de productfinanciering zal in de komende beleidsperiode bij voorrang uitvoering gegeven worden. Dit zal ook leiden tot beter onderbouwde ramingen van het benodigde volume in de toegang en de daarmee gemoeide middelen. De stadsregio zal in overleg met bureau jeugdzorg de wachtlijsten in de toegang nader onderzoeken en op basis daarvan bezien welke mogelijkheden er zijn om deze terug te dringen. Een structurele uitbreiding van het volume in de toegang is daarbij vooralsnog niet mogelijk. Wel zal een versterking van preventie, vroegsignalering en lichte pedagogische hulp in het lokale jeugdbeleid moeten bijdragen aan vermindering van de instroom van jeugdigen bij het bureau jeugdzorg en het terugdringen van wachtlijsten en wachttijden. Voorts zal de stadsregio de middelen die beschikbaar komen door de afbouw van lichte ambulante hulp in het bureau, inzetten om de toegangstaken van het bureau verder te versterken. Voor het overige moeten maatregelen in de sfeer van efficiencyverbetering een bijdrage leveren aan het terugdringen van de wachtlijsten.

4.5 Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Vanaf 1 januari 2005 wordt de stadsregio door decentralisatie verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Op grond van de wet behoren de jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstaken uitgevoerd te worden door bureau jeugdzorg.

De *jeugdbescherming* begeleidt jongeren en ouders in het kader van een ontzetting of ontheffing uit de ouderlijke macht (voogdij), danwel een ondertoezichtstelling (OTS) waarbij het bureau jeugdzorg de gezinsvoogdij uitvoert.

De meeste jeugdbeschermingsactiviteiten van het bureau betreffen de gezinsvoogdij. De daaraan ten grondslag liggende maatregel van ondertoezichtstelling wordt, na onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming, door de kinderrechtster opgelegd in gevallen waarin naar het oordeel van de kinderrechtster hulp in vrijwillig kader niet meer werkt en ingrijpen in het ouderlijk gezag nodig is. Een gezinsvoogd van het bureau jeugdzorg begeleidt de ouders en de jeugdige en heeft daarbij specifieke bevoegdheden. Een dergelijke maatregel wordt steeds tijdelijk uitgesproken, maar kan worden verlengd. Uitgangspunt is wel dat zo snel mogelijk het ouderlijk gezag hersteld wordt.

De *jeugdreclassering* voert de jeugdreclasseringsmaatregelen uit, gericht op begeleiding van jeugdigen die met het strafrecht in aanraking zijn gekomen. Het betreft jeugdigen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar en de maatregel heeft tot doel het voorkomen van een criminele carrière. De Raad voor de Kinderbescherming voert de casusregie in de jeugdreclassering en coördineert en begeleidt taakstraffen.

De jeugdreclassering omvat een geheel aan activiteiten vanaf het moment dat de politie naar aanleiding van een proces-verbaal een minderjarige meldt bij de Raad voor de Kinderbescherming. De activiteiten betreffen het geven van voorlichting en advies aan de betrokken justitiële instanties, het realiseren en uitvoeren van begeleiding van de jongere en het coördineren van taakstraffen.

Jeugdbescherming

Het rijk heeft voor de jeugdbescherming de nodige verbeteracties aangekondigd. In de eerste plaats wordt momenteel het Deltaplan gezinsvoogdij uitgevoerd. In dat kader wordt onderzocht hoe een noodzakelijke verlaging van caseload kan worden gerealiseerd in combinatie met een verbeterde werkwijze en daarmee een effectievere en efficiëntere uitvoering van de OTS. In het kader van dit Deltaplan wordt daartoe een nieuwe werkwijze in vier regio's beproefd. Op korte termijn zal op basis van de bevindingen besluitvorming plaatsvinden over de verdere verbreding van de resultaten. De stadsregio wil ten volle meewerken aan de beoogde doelstellingen van het Deltaplan. Echter, dit is slechts mogelijk indien daartoe door het rijk adequate randvoorwaarden worden gecreëerd, ook in financieel opzicht. Onderhandelingen daarover worden gevoerd in het kader van het gezamenlijke overleg IPO/drie grootstedelijke regio's.

Andere voornemens ter verbetering van de voogdij en de gezinsvoogdij betreffen een verbeterde afstemming tussen de Raad voor de Kinderbescherming en de (gezins)voogdij, eenheid in de bezwaarprocedures in het bureau jeugdzorg en de kwaliteit van de forensische diagnostiek. Een en ander is neergelegd in het kabinetsprogramma "Beter Beschermd". De stadsregio kan zich inhoudelijk vinden in de voorgestelde verbeteringen. Afhankelijk van de omvang van de extra beschikbaar te stellen middelen, zal de stadsregio het bureau jeugdzorg vragen uitvoering te geven aan de gewenste verbeteringen.

Jeugdreclassering, jeugdzorg en justitie

Ook ten aanzien van de jeugdreclassering heeft het rijk de nodige voornemens, die zijn opgenomen in het programma "Jeugd Terecht", dat zich richt op de aanpak van de jeugdcriminaliteit. In het programma zijn voor de periode 2003 – 2006 doelstellingen geformuleerd en groot aantal acties bijeengebracht.

Voor zover de intensiveringen betrekking hebben op de jeugdreclassering, gaat het om het volgende:

- Verbetering van de methodiekontwikkeling binnen de jeugdreclassering;
 - Bevordering van Individuele Trajectbegeleiding (ITB) voor criminele jongeren;
 - Verbetering nazorg jeugdreclassering;
 - Verbetering in de continuïteit van de begeleiding;
 - Toetsing van de effectiviteit van strafrechtelijke interventies bij jeugdigen.
- De stadsregio gaat ervan uit dat het rijk de voor deze intensiveringen noodzakelijke extra middelen toevoegt aan de doeluitkering bureau jeugdzorg.

Belangrijk aspect in "Jeugd Terecht" is de versterking van de keten in het jeugdstrafrecht. Hieraan wordt in de stadsregio door bureau jeugdzorg bijgedragen met de inzet, vanuit de voorpostfunctie, op verbeterde samenwerking met de ketenpartners justitie en politie. Daarnaast wordt in het kader van het project "Pak je Kans" door bureau jeugdzorg gewerkt aan een vroegtijdige schakeling tussen politie en justitie enerzijds en de jeugdzorg anderzijds. Uit een evaluatie van het project is gebleken dat de effectiviteit van deze werkwijze nog moeilijk was vast te stellen door het ontbreken van adequate registratiegegevens daarvoor. De aanbevelingen tot verbetering daarvan worden nu ter hand genomen. In een evaluatie eind 2005 moet worden vastgesteld of met de verbeteringen van de resultaten van het project beter meetbaar zijn. Een begeleidingscommissie van politie, Openbaar Ministerie, de uitvoerende instellingen en de stadsregio zal dan beoordelen of de effectiviteit van het programma voldoende onderbouwd kan worden. Bij een goede beoordeling heeft de stadsregio de intentie om in 2006 de projectfase van het project "Pak je Kans" af te ronden en de werkwijze, inclusief de resultaten van de verbeteringen die in 2004 zijn doorgevoerd, onder te brengen bij de voorpostfunctionarissen van bureau jeugdzorg. Mede in relatie tot de positionering van de licht ambulante hulp in het lokale jeugdbeleid, geldt daarbij als uitgangspunt dat de betreffende activiteiten passen binnen de wettelijke taken van het bureau. "Pak je kans" vindt in enkele gemeenten plaats. Bij de evaluatie wordt de vraag naar mogelijke uitbreiding naar andere gemeenten betrokken. Dit onder de voorwaarde dat ook de andere partners in de keten een financiële bijdrage hieraan leveren.

4.6 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

In de stadsregio maakt het AMK reeds integraal onderdeel uit van het bureau jeugdzorg. Zoals reeds in eerdere hoofdstukken gemeld, kent het AMK, ondanks de uitbreiding van de subsidie in de afgelopen periode, nog steeds lange wachtlijsten. Dit heeft te maken met een sterke toename van de vraag naar hulp bij het meldpunt. De stadsregio vindt de lange wachtlijsten en de lange wachtduur maatschappelijk onacceptabel en wil daarom, als het budget het toelaat, prioriteit toekennen aan het verder op sterkte brengen van de capaciteit bij het AMK. Bureau jeugdzorg raamt de extra kosten voor het realiseren van een structurele adequate capaciteit op ongeveer €

290.000. In 2005 wordt uit vrijvallende middelen structureel € 100.000 beschikbaar gesteld voor het wegwerken van wachtlijsten (zie paragraaf 7.6). Daarnaast stelt het rijk in 2005 een extra incidenteel budget beschikbaar van € 200.000. Als gevolg van overleg met de provincie Zuid-Holland kan tenslotte vanuit het AMK in Zuid-Holland een medewerker gedurende 2005 worden gedetacheerd bij het AMK in Rotterdam. Hiermee kunnen naar onze verwachting de wachtlijsten in 2005 grotendeels worden weggewerkt. Met het bureau jeugdzorg zullen wij verder overleggen over de structureel benodigde financiering vanaf 2006. Daarbij zullen wij zonnodig de extra rijksmiddelen die vanaf 2006 beschikbaar komen betrekken. Voorts kan een efficiencyslag wellicht ook nog een bijdrage leveren aan het wegwerken van de wachtlijsten.

4.7 Regionale database

Met het onderbrengen van de Regionale Database voor Jeugdzorg bij bureau jeugdzorg is belangrijke stap gezet om te komen tot een sluitende en betrouwbare registratie. Vanaf 2004 rapporteren de zorgaanbieders de benodigde gegevens aan het bureau jeugdzorg, zodat het bureau de gewenste rapportages tijdig en betrouwbaar kan leveren aan de stadsregio. De stadsregio kan daarop haar verplichtingen op dit terrein aan het rijk nakomen. In 2005 moet bureau jeugdzorg voldoen aan de tussen IPO en rijk afgesproken gegevensstandaard die dan van kracht zal worden.

4.8 Aansluiting jeugdzorg – lokaal jeugdbeleid

Eén van de speerpunten van beleid is het realiseren van een sluitende keten voor jeugdigen en hun ouders. Zoals in het voorgaande reeds gemeld is dit van cruciaal belang. Doel hiervan is de versterking van vroegsignalering, preventie en tijdige en adequate lichte interventies door voorliggende voorzieningen. Door versterking van deze preventieve functies moet onnodig beroep op de meer gespecialiseerde jeugdzorg worden voorkomen. Als sprake is van dermate zware problematiek dat een beroep op de jeugdzorg toch noodzakelijk blijkt, is vervolgens een snelle en gerichte doorgeleiding van jeugdigen en ouders van belang. De voorzieningen en zorgstructuren in het lokale jeugdbeleid en het bureau jeugdzorg dienen in dat opzicht naadloos op elkaar aan te sluiten zodat de cliënt zo min mogelijk last ondervindt van de overdracht van het ene naar het andere echelon. Een goede aansluiting tussen beide schakels in de jeugdketen, moet voorkomen dat jeugdigen en ouders tussen wal en schip terecht komen.

Afbakening jeugdzorg – gemeentelijk preventief jeugdbeleid

Hiervoor is aangegeven welke wettelijke aansluitingstaken door bureau jeugdzorg moeten worden uitgevoerd. De mate waarin wordt bepaald door de omvang van het aansluitingsbudget dat het rijk in de doeluitkering zal opnemen. Dit in afwachting van de vaststelling van een landelijk normbedrag per jeugdige inwoner en vulling van de doeluitkering op basis daarvan. De aansluitingstaken dienen bekostigd te worden uit het hiervoor thans beschikbare budget bij bureau jeugdzorg.

Inmiddels is bestuurlijk overeenstemming bereikt tussen rijk, IPO/drie grootstedelijke regio's en VNG over de functies in het jeugdbeleid die tot de verantwoordelijkheid van gemeenten behoren. Het betreft:

- informatie en advies aan ouders en jeugdigen over opvoeden en opgroeien en het bieden van opvoedingsondersteuning;
- signalering van problemen door voorliggende voorzieningen in het lokale jeugdbeleid, zoals jeugdgezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, algemeen maatschappelijk werk e.d.;
- toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod (beoordeling en toeleiding), o.a. door de beschikbaarheid van informatie hierover voor ouders, jeugdigen en verwijzers;
- de pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening);
- de coördinatie van zorg op lokaal niveau (waaronder gezinscoaching).

Het rijk zal deze gemeentelijke functies verankeren in de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en zal investeren in een nog te ontwikkelen ondersteuningstraject voor gemeenten bij de realisatie van de gemeentelijke functies.

Met de vaststelling van de wettelijke aansluitingstaken van bureau jeugdzorg en de nu vastgestelde gemeentelijke functies, is de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de stadsregio en gemeenten helder. Duidelijk is waarop beide elkaar kunnen aanspreken. De stadsregio zal de

komende beleidsperiode de aansluiting dan ook vanuit deze verantwoordelijkheidsverdeling en in nauwe samenwerking met gemeenten verder vormgeven. Conform de eisen die uit de Wet op de jeugdzorg voortvloeien gaat de stadsregio met gemeenten bestuurlijke afspraken maken over de wederzijdse inzet over de jeugdzorg en het lokaal preventieve jeugd beleid, alsmede de afstemming tussen beide. Op basis van dergelijke afspraken, dienen zowel gemeenten als stadsregio de uitvoerende instellingen aan te sturen op het realiseren van deze inzet. In dit kader is alle gemeenten verzocht aan te geven welke inzet zij plegen op preventief jeugd beleid. In bijlage 4 zijn de resultaten hiervan op hoofdlijnen weergegeven. Bezien zal worden op welke wijze het meest efficiënt en effectief tot dergelijke afspraken gekomen kan worden en welke relevante beleidsinformatie daarvoor beschikbaar kan worden gemaakt. De door gemeenten aangeleverde informatie wordt hierbij nadrukkelijk betrokken.

Op grond van de weergegeven verantwoordelijkheidsverdeling zal een nadere uitzuivering van taken van het bureau jeugdzorg plaatsvinden. Het rijk heeft bepaald dat gedurende een beperkte overgangsfase tot 2007, activiteiten die tot de verantwoordelijkheid van gemeenten behoren, nog uit de doeluitkering gefinancierd mogen worden. Daarna zal de wet strikt worden toegepast. Dit betekent dat ook de stadsregio in 2005 en 2006 nadrukkelijk aangeeft welke taken van bureau jeugdzorg behoren tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid en welke tot de verantwoordelijkheid van de stadsregio. Op basis hiervan zal de financiering van gemeentelijke taken worden afgebouwd. Tegelijkertijd zal in het kader van het overleg met gemeenten en de met hen te maken afspraken aandacht worden besteed aan de verdere opbouw van dergelijke taken in het gemeentelijke jeugd beleid en de ondersteuning die hierbij door bureau jeugdzorg kan worden geboden.

Het betreft hier nadrukkelijk niet de nu reeds door het bureau jeugdzorg uitgevoerde wettelijke taken gericht op het realiseren van een goede aansluiting tussen het lokaal preventieve aanbod en de jeugdzorg (aansluitingstaken). Deze wettelijke taken (advies, consultatie, en deskundigheidsbevordering ten behoeve van voorliggende voorzieningen) blijft de stadsregio financieren.

Voorposten bureau jeugdzorg

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven zijn in een groot aantal gemeenten voorposten van bureau jeugdzorg ontwikkeld. Deze worden gezamenlijk door de betreffende gemeenten en de stadsregio gefinancierd op basis van een verhouding 50/50.

De taken van de voorposten zijn:

- deskundigheidsbevordering en consultatie ten behoeve van lokale voorliggende voorzieningen,
- aanmelding, screening en voorbereiding van indicatiebesluiten
- lichte ambulante hulp
- signalering van tekortkomingen in de zorginfrastructuur op preventief/lokaal niveau en op het niveau van de jeugdzorg

Voor wat betreft de inzet vanuit de doeluitkering ligt daarbij het accent op de eerste twee genoemde taken.

Het streven is erop gericht het aantal voorposten verder uit te breiden om uiteindelijk tot een dekkend netwerk te komen. Echter, ook hier vormt het vooralsnog ontbreken van extra middelen een knelpunt. Mede in relatie tot de invoering van de productfinanciering zal de stadsregio in overleg met gemeenten en bureau jeugdzorg de mogelijkheden voor verdere uitbreiding de komende beleidsperiode bezien.

Voor 2005 is de stadsregio erin geslaagd om binnen een andere begrotingspost van de stadsregio financiering te vinden, zodat een dekkend netwerk gerealiseerd kan worden in de gemeente Rotterdam. Bezien wordt of er financiële mogelijkheden zijn om de beoogde verdere uitbreiding van voorposten te realiseren.

Samenwerking onderwijs jeugdzorg 2001-2004

Eind 2004 – begin 2005 wordt het samenwerkingsprogramma onderwijs – jeugdzorg (uitgevoerd in de gemeente Rotterdam) geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten daarvan wordt bezien of en op welke wijze een vervolg nodig is. Van belang daarbij is onder meer om na te gaan op welke wijze positieve resultaten van het programma kunnen worden gebruikt ter versterking van de aansluiting jeugdzorg – onderwijs in de rest van de regio. Ook dient aandacht besteed te worden aan een afbakening van activiteiten die behoren tot de verantwoordelijkheid van het onderwijs, de gemeenten en de stadsregio.

Opvoedingsondersteuning

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor opvoedingsondersteuning. Het bureau jeugdzorg draagt thans nog bij aan opvoedingsondersteuning door activiteiten als de opvoedtelefoon, mediatheek,

een consultatie- en ontwikkelfunctie voor onder meer gemeenten en deskundigheidsbevordering van beroepskrachten in voorliggende voorzieningen. De stadsregio zal als gevolg van de invoering van de Wet op de jeugdzorg bezien welke van deze activiteiten al dan niet bekostigd kunnen blijven worden uit de doeluitkering bureau jeugdzorg en hierover afspraken maken met bureau jeugdzorg en gemeenten.

Kindertelefoon

Binnen de aansluitingstaken van bureau jeugdzorg, vormt de Kindertelefoon de enige activiteit die direct is gericht op individuele burgers/cliënten, terwijl het aanbod van de Kindertelefoon logischerwijze eerder tot het domein van het preventieve jeugd beleid en dus gemeenten behoort. Echter, versnippering hiervan over alle gemeenten zou onwerkbaar zijn, terwijl de wetgever deze voorziening toch in stand wilde houden. Op grond hiervan is de Kindertelefoon in de wet opgenomen als een wettelijke taak van het bureau jeugdzorg. Met ingang van 2005 wordt de Kindertelefoon ondergebracht bij het bureau jeugdzorg, zoals de wet vereist.

4.9 Financiering bureau jeugdzorg

In het kader van de nieuwe financieringssystematiek wordt ook voor het bureau jeugdzorg een productfinanciering op basis van p*q ingevoerd. De producteenheden hebben betrekking op de kerntaken van het bureau jeugdzorg: toegang/indicatie, jeugdbescherming, jeugdreclassering en advies- en meldpunt kindermishandeling. Voor de aansluitingstaken van het bureau zal een vast bedrag per jeugdige inwoner de basis vormen voor het hiervoor beschikbare budget.

In 2004 is in opdracht van het Ministerie van VWS een normprijsonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn producteenheden en kostprijzen vastgesteld voor de door het bureau jeugdzorg uit te voeren taken. In 2005 vindt besluitvorming plaats over de resultaten van dit onderzoek met als doel dat producteenheden en normprijzen gehanteerd kunnen worden voor de financiering van de doeluitkering bureau jeugdzorg. De wijze van financieren van het bureau jeugdzorg door de stadsregio dient nauw aan te sluiten op deze landelijke systematiek. De stadsregio treft in 2005 samen met bureau jeugdzorg voorbereidingen voor de invoering van een vorm van productfinanciering die aansluit op de toekomstige landelijke systematiek.

De nieuwe financieringssystematiek voor het bureau jeugdzorg geeft het bureau ruimte om, binnen het door de stadsregio vastgestelde inhoudelijke en financiële kader, flexibel in te spelen op de behoefte aan inzet van de verschillende producten of taken van het bureau. Ook biedt dit meer ruimte voor bureau jeugdzorg om bij de realisering van de beleidsmatige kaders van de stadsregio, keuzes te maken in de organisatorische vorm waarin dit zo goed mogelijk kan worden gerealiseerd. Een en ander betekent ook dat financiële consequenties primair tot de verantwoordelijkheid van het bureau behoren.

4.10 Acties

Om de voorgaande hoofdlijnen nader te concretiseren zijn de volgende acties geformuleerd:

- De stadsregio maakt met de 18 gemeenten bestuurlijke afspraken over de aansluiting tussen de lokale taken en de jeugdzorg. Deze afspraken zijn gericht op een toereikend aanbod van lokale functies en ondersteuning vanuit de jeugdzorg bij de realisatie daarvan en op een snelle, gerichte doorgeleiding naar de regionale jeugdzorg.
- Vanaf uiterlijk 1 januari 2007, of zoveel eerder als mogelijk is, voert het bureau jeugdzorg vanuit de doeluitkering geen taken meer uit die tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid behoren.
- Afhankelijk van de hiervoor beschikbare middelen en in relatie tot de invoering van productfinanciering voor het bureau jeugdzorg, richt de stadsregio de aansluiting tussen de jeugdzorg en het lokale jeugd beleid door middel van voorposten van het bureau jeugdzorg zo goed mogelijk in.
- Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie wil de stadsregio de resultaten van het programma onderwijs – jeugdzorg verder verbreden naar de rest van de regio. Daarbij zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de stadsregio, gemeenten en het onderwijs zelf.
- Bureau jeugdzorg voert uiterlijk vanaf 1 januari 2007 alleen nog taken uit op het terrein van opvoedingsondersteuning, voor zover deze tot de wettelijke taken behoren.
- Uiterlijk met ingang van 1 januari 2007 is de inzet van licht ambulante hulp bij het bureau jeugdzorg vormgegeven conform de wet op de jeugdzorg en de daarover landelijk gemaakte bestuurlijke afspraken.

- In 2005 worden de uit de AWBZ over te hevelen middelen voor toegangstaken jeugd-ggz ingezet voor de inbedding van jeugd-ggz expertise in het bureau jeugdzorg. Met betrokken partijen wordt nader overlegd over de meest efficiënte en effectieve uitvoering hiervan.
- Op basis van de uitkomsten van de pilots inzake de indicatiestelling voor de jeugd-lvg, zal de stadsregio in deze beleidsperiode de verdere afstemming van de toegang tot de jeugdzorg en de jeugd-lvg in overleg met betrokken partijen vorm geven.
- In overleg met bureau jeugdzorg wordt bezien in hoeverre een verdere integrale uitvoering van de toegangsfuncties voor de jeugdzorg binnen het bureau kan worden vormgegeven.
- Bij gebleken effectiviteit van het project "Pak je Kans" worden de resultaten hiervan geïntegreerd in de werkwijze van de voorposten en zo mogelijk verder verbreed naar alle gemeenten in de regio.
- Uitbreiding van de capaciteit van het AMK.
- Vanaf 2006 wordt een vorm van productfinanciering voor het bureau jeugdzorg ingevoerd die aansluit op de toekomstige landelijke financieringsystematiek. Daarbij zal de landelijke stand van zaken dienaangaande als kader worden gehanteerd.

Hoofdstuk 5: Verbetering van het jeugdzorgaanbod

5.1 Inleiding

Het zorgaanbod wordt beschreven in hoofdstuk 1, het kader voor de jeugdzorg, paragraaf 1.3. In dit hoofdstuk wordt de beleidsinzet van de stadsregio op het zorgaanbod nader omschreven. Dit in het kader van de verdere kwaliteitsverbetering en verbetering van de efficiency en effectiviteit van de jeugdzorg.

5.2 Vernieuwing in het bestaande zorgaanbod

In de stadsregio wordt een nieuwe hulpvorm geïntroduceerd: de gezinsdagbehandeling. Dit geschiedt binnen de beschikbare middelen voor dagbehandeling. De gezinsdagbehandeling, die zowel op locatie als in de thuissituatie kan plaatsvinden, investeert kortdurend in de jongere en in het sociale systeem en legt bij dit laatste het primaat van zorg. Het primaire doel is dat de jongere in zijn sociale netwerk blijft. Als dat niet haalbaar is, wordt naar andere oplossingen gezocht. Eventueel kan een vervangend sociaal netwerk worden gecreëerd. Deze hulpvorm zal eind 2005 of begin 2006 worden geëvalueerd. Bij gebleken succes kan dit gevolgen hebben voor het verdere aanbod.

Ook binnen de ambulante hulp vindt vernieuwing van het aanbod plaats, waardoor ook groepsgerichte ambulante hulp beschikbaar komt en een specifiek aanbod gericht op het versterken van opvoedingsvaardigheden van ouders. De stadsregio staat positief tegenover initiatieven van zorgaanbieders gericht op vernieuwing van het zorgaanbod. Waar het ambulante hulp betreft, zal wel gewaakt moeten worden voor het ontwikkelen van aanbod dat tot de verantwoordelijk van het lokale preventieve jeugdbeleid behoort.

5.3 Wachtlijstbestrijding

Geconstateerd moet worden dat ondanks alle vernieuwingsinspanningen de wachtlijsten in de stadsregio niet zijn afgenomen. Wellicht zal deze constatering gevolgen moeten gaan krijgen voor de inrichting van het zorgaanbod. Zo valt bijvoorbeeld te overwegen de intensieve thuisbegeleiding verder te ontwikkelen. De stadsregio zal in overleg met de instellingen treden om te bezien of verdere aanpassingen in het zorgaanbod gewenst zijn.

De wachtlijsten voor de geïndiceerde zorg laten de laatste jaren een stijgende lijn zien.

Aantal niet verzilverde indicaties jeugdzorg⁷
(Bron: Landelijke taskforce wachtlijsten jeugdzorg)

Peildatum	Aantal wachtenden	Wachttijd < 2 maanden	Wachttijd > 2 maanden
01-01-2002	454	173	281
01-01-2003	487	143	344
01-01-2004	573	244	329

Uit de meest recente informatie van bureau jeugdzorg blijkt dat inmiddels de wachtlijsten verder zijn toegenomen tot 453 indicaties op 1 juli 2004, die niet binnen twee maanden hebben geleid tot aanvang van de geïndiceerde zorg. De stadsregio beschouwt deze ontwikkeling als zeer zorgwekkend. In de eerste plaats omdat als gevolg hiervan jeugdigen en ouders te lang verstoken blijven van de noodzakelijke zorg, met alle individuele en maatschappelijke gevolgen van dien. Tegelijkertijd hollen de wachtlijsten het ingevoerde recht op jeugdzorg al bij voorbaat uit.

Bestrijding van de wachtlijsten was en blijft dan ook een prioriteit in het stadsregionale beleid. Op dit moment is het daarbij nog niet mogelijk om tot een gekwantificeerde doelstelling voor eind 2008 te komen. Enerzijds omdat het wachtlijstverloop en de cliëntstromen in de jeugdzorg nog

⁷ Het betreft hier het aantal indicaties voor jeugdzorg waarbij de geïndiceerde hulp nog niet is aangevangen. Omdat het mogelijk is dat één client meer dan één indicatie heeft, ligt het aantal cliënten op de wachtlijst waarschijnlijk iets lager.

zeer grillig zijn. Anderzijds omdat de jeugdzorg midden in een forse stelselwijziging zit, waarvan de effecten op het beroep dat op de jeugdzorg wordt gedaan, nog niet te overzien zijn. Wel wil de stadsregio op basis van de ontwikkelingen in 2005 en 2006 komen tot kwantificeerbare doelstellingen voor de periode 2007 en 2008.

De stadsregio legt bij haar inspanningen om de wachtlijsten te reduceren, het accent op de volgende vier aspecten:

- de verbetering van de efficiency en effectiviteit in de jeugdzorg;
- de flexibilisering van het zorgaanbod;
- de verwerving van extra financiën;
- het realiseren van een betrouwbare beleidsinformatie vraag en aanbod.

Op de verbetering van de efficiency en effectiviteit in de jeugdzorg en de verdere flexibilisering van het zorgaanbod wordt in paragraaf 5.4 en 5.5 concreet ingegaan. Bedacht moet worden dat efficiencywinst slechts gaandeweg de komende beleidsperiode is te realiseren.

Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau is de afgelopen jaren bij de rijksoverheid aandacht gevraagd voor de zorgelijke situatie in de stadsregio. Onze regio is relatief zwaar belast met grootstedelijke problematiek waardoor relatief veel jongeren gebruik moeten maken van zware en dure vormen van zorg, terwijl tegelijkertijd een veel te grote groep jongeren (te) laat in beeld komt bij de jeugdhulpverlening.

5.4 Verbetering effectiviteit en efficiency

Bij invoering van de Wet op de jeugdzorg wordt de stadsregio aansprakelijk voor het leveren van de jeugdzorg die door het bureau jeugdzorg is geïndiceerd. Thans is sprake van grote wachtlijsten en lange wachttijden voor geïndiceerde zorg waarop cliënten aanspraak hebben. De voor de stadsregio beschikbare middelen voor het zorgaanbod zijn vooralsnog beperkt.

Hoewel nadrukkelijk een beroep op het rijk wordt gedaan om verruiming van de middelen te bewerkstelligen, noopt de huidige situatie tevens tot een zo doelmatig mogelijke inzet van de thans voor het zorgaanbod beschikbare middelen. Verbetering van deze doelmatigheid in de stadsregionale jeugdzorg is daarmee een belangrijk speerpunt van beleid. Ook landelijk is tussen provincies/grootstedelijke regio's en het rijk overeengekomen dat de komende periode maximaal wordt ingezet op verbetering van de doelmatigheid in de jeugdzorg. Uitgangspunt daarbij is dat de wet moet worden uitgevoerd binnen de door het rijk hiervoor beschikbaar te stellen middelen. Door rijk en IPO wordt vanaf 2005 gemeten welke inspanningen provincies/grootstedelijke regio's plegen om de doelmatigheid te verbeteren, welke resultaten dat heeft en of het daarmee mogelijk blijkt om binnen het financiële rijkskader de uitvoering van de wet (inclusief het daadwerkelijk realiseren van het recht op jeugdzorg) te realiseren. Als blijkt dat ondanks doelmatigheidswinst uitvoering niet binnen de beschikbare rijksmiddelen mogelijk is, zullen óf meer rijksmiddelen beschikbaar gesteld moeten worden, óf zal ingegrepen moeten worden in het wettelijk stelsel zelf. De stadsregio gaat ervan uit dat dit uiteindelijk noodzakelijk zal blijken.

In de komende beleidsperiode zal nog nadrukkelijker beleid worden ontwikkeld ter verbetering van de doelmatigheid van de jeugdzorg. Het rijk gaat daarbij uit van een doelmatigheidswinst van 10% in de periode 2005 tot en met 2006. Provincies en grootstedelijke regio's hebben zich hier nadrukkelijk niet aan gebonden. Dit omdat thans niet op basis van een redelijke onderbouwing kan worden vastgesteld welke winst daadwerkelijk is te realiseren is. Het beleid van de stadsregio is erop gericht tot een substantiële doelmatigheidswinst te komen, waarbij zij verwacht dat deze eerder in de richting van de 5% in vier jaar dan van de 10% in twee jaar zal gaan.

De stadsregio richt daartoe onder meer een taskforce in, die in 2005 van start zal gaan. Doel van de taskforce is het inventariseren van mogelijkheden om te komen tot verbetering van efficiency en effectiviteit in de jeugdzorg. Ook een beter functioneren van de verschillende schakels in de jeugdketen ten opzichte van elkaar zal daarbij nadrukkelijk aandacht moeten krijgen. Op basis van de uitkomsten van de taskforce zullen na overleg met veldpartijen conclusies worden getrokken en nader beleid worden ontwikkeld. De activiteiten van de taskforce zullen worden gekoppeld aan de activiteiten ter voorkoming en bestrijding van bureaucratie, die de stadsregio samen met de landelijke jeugdzorgbrigade zal ontwikkelen.

Dit betekent echter niet dat de uitkomsten van deze taskforce worden afgewacht. Ook vooruitlopend daarop zal daar waar mogelijk beleid moeten worden ontwikkeld en uitgevoerd om de doelmatigheid te verbeteren. De stadsregio zal bezien welke mogelijkheden hiertoe bestaan en langs welke weg deze het beste benut kunnen worden.

Belangrijk element van een efficiënte jeugdzorg is de effectiviteit van de hulpverlening. Naarmate de hulp minder goed helpt, zullen cliënten langer dan nodig is gebruik blijven maken van jeugdzorg, danwel hier na verloop van tijd opnieuw een beroep op moeten doen. In het kader van de toekomstige financieringssystematiek gaat de stadsregio de effectiviteit van de geboden zorg nadrukkelijk betrekken bij de keuzes die gemaakt worden bij inkoop van zorg. Dit betekent allereerst dat zorgaanbieders in het kader van de verantwoording inzicht zullen moeten bieden in de feitelijke effectiviteit van de geboden zorg. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van instrumenten die door de koepelorganisatie van zorgaanbieders en bureaus jeugdzorg, in het kader van het landelijke kwaliteitsprogramma jeugdzorg 1 en 2, zijn ontwikkeld. Provincies en grootstedelijke regio's ontwikkelen ook gezamenlijk beleid om tot onderling vergelijkbare informatie te komen over de effectiviteit van door de zorgaanbieders geleverde zorg. De stadsregio zal hier nadrukkelijk bij aansluiten, met als doel dat per 2006 een dergelijk systeem van verantwoording van effectiviteit door zorgaanbieders is gerealiseerd. Daarnaast wil de stadsregio de mogelijkheden van benchmarking betrekken bij het beleid ter verbetering van de effectiviteit en efficiency van de jeugdzorg. Ook vanuit het rijk is aan gezamenlijke provincies en grootstedelijke regio's gevraagd om tot een vorm van benchmarking te komen.

5.5 Flexibilisering zorgaanbod

Met de nieuwe Wet op de jeugdzorg hebben de zorgaanbieders na een indicatiestelling van bureau jeugdzorg een acceptatieplicht. De indicaties worden afgegeven op basis van de onderscheiden zorgeenheden. De zorgaanbieder is eraan gehouden de geïndiceerde zorgeenheden te bieden. Niet het bestaande aanbod, maar de vraag zal daarmee bepalend worden. Dit betekent dat zorgaanbieders de organisatorische vormgeving van het aanbod hierop zullen moeten inrichten. Modularisering van het aanbod kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Door te werken met modules of zorgeenheden krijgen zorgaanbieders de mogelijkheid om flexibeler in te spelen op de specifieke vraag van cliënten of groepen cliënten. Door indicatiestelling op basis van zorgeenheden kunnen verschillende combinaties van zorgpakketten worden samengesteld waarmee zorg op maat beter mogelijk wordt. Dit betekent dat zorgaanbieders op basis van de zorgeenheden hun aanbod zeer flexibel zullen moeten kunnen inzetten, op basis van de indicaties. Daarbij kan ook sprake zijn van het combineren van zorg vanuit verschillende zorgaanbieders en verschillende sectoren. Hierdoor zijn niet alleen de cliënten beter geholpen, maar wordt tevens voorkomen dat cliënten als gevolg van vaste combinaties van zorgpakketten, onnodig gebruik maken van bepaalde zorgonderdelen, terwijl anderen daarop moeten wachten. Ook mag verwacht worden dat meer hulp op maat de duur van de hulp kan bekorten.

5.6 Zorgaanbod voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen

De justitiële jeugdinrichtingen hebben op grond van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen de verantwoordelijkheid voor het bieden van gesloten en besloten opvang en behandeling van jeugdigen met een civielrechtelijke maatregel van jeugdbescherming. De laatste jaren is in dat kader met name het aantal indicaties en rechtelijke machtigingen voor crisisplaatsing en behandeling van jeugdigen met ernstige gedragsproblemen in deze gesloten voorzieningen sterk toegenomen. In deze voorzieningen worden ook jeugdigen op strafrechtelijke titel en jeugdigen op civielrechtelijke titel samengeplaatst. Op de civielrechtelijke crisisplaatsing van deze jeugdigen in gesloten opvang en de samenplaatsing met strafrechtelijk geplaatste jeugdigen bestaat toenemende kritiek. Ook waren er signalen over "onterechte" gesloten plaatsingen van civielrechtelijke jeugdigen in deze voorzieningen, wegens het ontbreken van adequaat intersectoraal aanbod binnen de jeugdzorg die wordt gefinancierd uit de AWBZ en de provinciale/grootstedelijke doeluitkering. Veel van de betreffende jeugdigen hebben problematiek die op meerdere van deze sectoren betrekking heeft.

Tegelijkertijd wenst het kabinet op deze justitiële voorzieningen te bezuinigen, hetgeen tot capaciteitsproblemen leidt. De bewindslieden hebben een werkgroep ingesteld om voor deze verschillende knelpunten voorstellen te doen. Vooruitlopend hierop zijn reeds in het voorjaar 2004 tussen partijen landelijke afspraken gemaakt over een noodplan. Deze worden thans uitgevoerd en zullen binnenkort geëvalueerd worden. Naar aanleiding van de voorstellen van de werkgroep en overleg hierover van het rijk met alle betrokken partijen is een plan van aanpak voor de korte termijn overeengekomen. Kernelementen daarvan zijn:

- Provincies/grootstedelijke regio's nemen het voortouw bij de versterking van een intersectoraal aanbod dat is gericht op het voorkomen van de noodzaak tot gesloten (crisis)opvang en behandeling van civielrechtelijke jeugdigen in een justitiële jeugdinrichting (preventief

aanbod). Hiermee wordt beoogd de instroom van jeugdigen in de justitiële jeugdinrichtingen te beperken.

- Provincies/grootstedelijke regio's nemen het voortouw bij de versterking van intersectoraal behandelaanbod waarin, in vervolg op gesloten opvang en behandeling in een justitiële jeugdinrichting, eventueel noodzakelijke verdere behandeling kan plaatsvinden. Hiermee wordt beoogd de doorstroom vanuit de gesloten justitiële jeugdinrichtingen te bevorderen.
- Justitie beëindigt de samenplaatsing van jeugdigen op strafrechtelijke en civielrechtelijke titel binnen de jeugdinrichtingen.

Voor de langere termijn is afgesproken dat een nadere verkenning wordt uitgevoerd naar een mogelijke overheveling van de verantwoordelijkheid voor gesloten opvang en behandeling van Justitie naar de andere sectoren van de jeugdzorg (jeugd-ggz, jeugd-lvg en provinciaal/grootstedelijke jeugdzorg). Bij deze verkenning zullen nadrukkelijk de financiële en wettelijke randvoorwaarden worden betrokken voor een dergelijke overheveling. De stadsregio kan zich vinden in deze gemaakte afspraken. Zij zal in de onderhavige beleidsperiode dan ook initiatieven nemen om in overleg met alle hierbij betrokken partijen (bureau jeugdzorg, zorgverzekeraars en zorgaanbieders) de mogelijkheden voor het beoogde intersectorale preventieve en vervolgaanbod te bezien en te realiseren. Een eventuele bijdrage vanuit het door de stadsregio gefinancierde jeugdzorgaanbod, zal binnen de thans beschikbare budgetten dienen plaats te vinden door een gerichte inzet voor de betreffende doelgroep. Niet is uit te sluiten dat dit een opwaarts effect heeft op de reeds bestaande wachtlijsten. Gezien het belang van een adequaat zorgaanbod voor deze buitengewoon kwetsbare en problematische categorie jeugdigen, wil de stadsregio binnen de beperkte mogelijkheden en de wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling toch daadwerkelijk bijdragen aan een verbetering van het zorgaanbod voor deze jeugdigen en hun ouders.

Echter, de stadsregio zal vooruitlopend op de uitkomsten van de verkenning naar de overheveling van verantwoordelijkheden voor gesloten opvang, geen gesloten opvang vanuit de doeluitkering financieren. Hiervoor dienen eerst de juridische en financiële randvoorwaarden gerealiseerd te zijn.

5.7 Naar een intersectoraal samenhangend zorgaanbod

Met de Wet op de jeugdzorg vormt het bureau jeugdzorg niet alleen de enige toegang tot de geïndiceerde jeugdzorg, maar ook tot de jeugd-ggz, de jeugd-lvg en de jeugdbescherming. De samenwerking tussen zorgkantoren, justitie en de aanbieders van zorg op het gebied van jeugd-ggz en jeugd-lvg is voor verbetering vatbaar. Op basis van informatie van bureau jeugdzorg over de huidige stand van zaken met betrekking tot de samenhang en toereikendheid van het totale jeugdzorgaanbod zal de stadsregio met haar ketenpartners (met name zorgverzekeraars) overleg starten om tot een samenhangend en op de vraag afgestemd aanbod te komen voor alle sectoren.

5.8 Vraaggerichte en prestatiegerichte financiering van het zorgaanbod

De financiering van het zorgaanbod zal in de periode 2005-2008 geleidelijk overgaan in de p*q-systematiek. In 2005 wordt het zorgaanbod nog gefinancierd op basis van normbedragen en capaciteit. Gedurende het jaar 2005 wordt het overleg gestart met de zorgaanbieders om de definitieve vorm van subsidiëring in de periode 2006-2008 uit te werken. Het kader hiervoor wordt geboden door de landelijke afspraken over de door alle provincies/grootstedelijke regio's te hanteren financieringsystematiek, zoals neergelegd in de gezamenlijk vastgestelde modelverordeningen van het IPO.

Op landelijk niveau is het zorgaanbod recent beschreven in producten (bekostigingseenheden) waarvoor landelijke normprijzen zijn ontwikkeld. Deze normprijzen vormen de basis voor de in te voeren p*q-systematiek. Met het oog op de stimulering van marktwerking in het aanbod, zijn deze landelijke prijzen niet verplichtend voor de financiering op regionaal niveau. Op stadsregionaal niveau is het bestaande zorgaanbod inmiddels beschreven in modules. Deze modules moeten nu vertaald worden naar de bekostigingseenheden.

In 2005 gaat de stadsregio de eerste stappen zetten voor de nieuwe vorm van financieren. Uitgangspunt hierbij is dat de financiering van het zorgaanbod plaatsvindt op basis van de geleverde productie, gemeten in 'bekostigingseenheden', op basis van afgegeven indicaties. Indicaties kunnen worden afgegeven voor verblijf, voor jeugdhulp en voor observatiediagnostiek. Voor de verblijffuncties zijn ongeveer dertig bekostigingseenheden gedefinieerd, voor de jeugdhulpfunctie ongeveer tien. Geleverde zorg door zorgaanbieders wordt uitsluitend vergoed wanneer vooraf een indicatiebesluit van bureau jeugdzorg is afgegeven.

Voor iedere bekostigingseenheid komen de stadsregio en de individuele zorgaanbieder voorafgaand aan het subsidiejaar een tarief overeen en een maximum aantal eenheden dat in dat jaar geleverd kan worden. Dit tarief geldt als integrale kostprijs, dus ter dekking van alle kosten van de zorgaanbieder. De functie jeugdhulp wordt geïndiceerd in uren face-to-face contact. Per type eenheid komen de stadsregio en de individuele zorgaanbieder vooraf een integraal uurtarief overeen en een maximum aantal eenheden dat in het betreffende jaar geleverd mag worden.

De zorgaanbieder doet een subsidieverzoek in de vorm van een offerte. Op basis van de offerte kan een onderhandeling plaatsvinden, die leidt tot een productieafpraak met een aantal (q) en een tarief (p). Binnen het instellingsbudget kan een zorgaanbieder echter schuiven tussen de overeengekomen productieaantallen zorgseenheden van zowel verblijf en jeugdhulp als observatiediagnostiek. Op deze wijze kan de zorgaanbieder maximaal flexibel inspelen op de feitelijke vraag. Een aanbieder mag echter geen bekostigingseenheden leveren waarvoor geen productieafpraak is gemaakt. Het leveren van producten die niet zijn opgenomen in de beschikking leidt ertoe dat de stadsregio geen controle en toezicht meer kan houden op het aanbod. Het is de bedoeling dat de stadsregio aan de hand van gegevens over de vraag het te leveren aanbod kan gaan sturen door middel van gerichte inkoop hiervan. De vaststelling van subsidie vindt plaats door vermenigvuldiging van de werkelijke productie per zorgseenheid maal de overeengekomen tarieven. Het totaal uit te keren bedrag kan nooit hoger zijn dan het totale subsidiebedrag in de beschikking, maar kan wel lager zijn wanneer productierealisatie is achtergebleven bij de afspraken in de beschikking.

Zoals eerder aangegeven, zal naast de hier genoemde elementen, ook de effectiviteit van de geboden hulp nadrukkelijker worden betrokken bij de financiering van het zorgaanbod. In het kader van de beoogde outputfinanciering zullen zowel volume als resultaten van de geboden hulp belangrijke criteria zijn bij de inkoop van zorg door de stadsregio.

5.9 Acties

Om de voorgaande hoofdlijnen nader te concretiseren zijn de volgende acties geformuleerd:

- In 2005 wordt mede in relatie tot de ontwikkeling van de vraag, gezien welke aanpassingen binnen het bestaande zorgaanbod gewenst zijn. Bureau jeugdzorg en de zorgaanbieders worden hierbij betrokken. Op basis van de uitkomsten hiervan zal vanaf 2006 gericht worden gewerkt aan een verdere uitvoering van vraaggerichte vormgeving van het aanbod.
- De stadsregio zal alles in het werk stellen om de wachtlijsten in de stadsregio terug te dringen, maar de vraag naar jeugdzorg is in onze regio dermate groter dan het aanbod dat wachtlijsten alleen weggewerkt kunnen worden als het rijk ook extra financiële middelen beschikbaar stelt.
- In 2005 wordt een taskforce ingericht die een bijdrage zal leveren aan de verdere verbetering van de doelmatigheid van de jeugdzorg in de stadsregio. Op basis van de uitkomsten van de taskforce zal het stadsregionale beleid ten aanzien van doelmatigheid daar waar mogelijk worden geïntensiveerd.
- Met ingang van 2006 doen zorgaanbieders in het kader van de jaarverantwoording verslag van de effectiviteit van de door hen in het verslagjaar geleverde jeugdzorg.
- De stadsregio zal de flexibilisering van het zorgaanbod verder stimuleren door de financiering hierop aan te passen, conform de hierover reeds landelijk gemaakte afspraken. De stadsregio heeft verder meer mogelijkheden om zorg in te kopen bij goed presterende zorgaanbieders of zorgaanbieders buiten de regio. Ook deze ontwikkeling zal de flexibilisering van het aanbod verder moeten stimuleren.
- Binnen de budgettaire mogelijkheden zal de stadsregio in overleg met betrokken partijen de ontwikkeling van intersectoraal preventief en vervolgaanbod stimuleren voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen.
- Per 1 januari 2006 is het zorgaanbod in de stadsregio beschreven in modules die rechtstreeks gerelateerd kunnen worden aan de bekostigingseenheden die op landelijk niveau worden onderscheiden.
- Per 1 januari 2007 wordt het zorgaanbod in de stadsregio Rotterdam gefinancierd op basis van een product- en prestatiefinanciering die aansluit op de $p \cdot q$ -systematiek en op basis van door de zorgaanbieders ingediende offertes. Bij de inkoop van zorg door de stadsregio zullen volume en behaalde hulpverleningsresultaten belangrijke criteria zijn voor de output.

Hoofdstuk 6: Kwaliteit en cliëntenbeleid in de jeugdzorg

6.1 Inleiding

De Wet op de jeugdzorg legt de primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteit bij het bureau jeugdzorg en de zorgaanbieders. Er is sprake van geconditioneerde zelfregulering. Dit houdt in dat de wetgever een beperkt aantal open normen stelt die de instelling ruimte geeft voor eigen invulling. Zo moet de taakuitvoering doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht zijn en dient er voor elke cliënt in de geïndiceerde jeugdzorg een hulpverleningsplan te zijn waarover overlegd is met de cliënt. De organisatie van bureau jeugdzorg en de zorgaanbieders en de kwalitatieve en kwantitatieve personele bezetting moeten zodanig te zijn, dat een zorgvuldige uitvoering van taken daarvan redelijkerwijs het gevolg is. Interculturalisatie maakt hier deel van uit. Daarmee zijn de instellingen verantwoordelijk voor een systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van zorg. Zij moeten jaarlijks verslag uitbrengen over het gevoerde kwaliteitsbeleid.

De eisen aan het bureau jeugdzorg zijn verder uitgewerkt dan die voor het zorgaanbod. In de AmvB "Kwaliteit en werkwijze bureau jeugdzorg" worden de eisen aan de taakuitvoering van het bureau jeugdzorg nader ingevuld. Om de kwaliteit en vormgeving van de werkprocessen bij de bureaus jeugdzorg te bevorderen en te uniformeren is een landelijk referentiewerkmodel vastgesteld waarin de wet en onderliggende regelgeving is vertaald naar werkprocessen van de bureaus. Inmiddels is met de daadwerkelijke invoering van dit model door alle bureaus jeugdzorg begonnen. Doel is dat alle bureaus jeugdzorg met ingang van 1 januari 2005 werken conform het referentiewerkmodel. De stadsregio zal hierop nadrukkelijk toezien.

De landelijke branche-organisatie voor de jeugdzorg ontwikkelt een certificeringsschema op grond waarvan certificering van zorgaanbieders kan plaatsvinden. Als het in ontwikkeling zijnde certificeringssysteem voldoende garanties biedt voor de kwaliteit van het zorgaanbod, zal de stadsregio certificering betrekken bij de financiering van de jeugdzorg.

De wet gaat uit van hantering van kwaliteitssystemen door zorgaanbieders en bureaus jeugdzorg. Dit vergt een zekere ontwikkelperiode. In het landelijk beleidskader wordt ernaar gestreefd dat in 2005 30% van de zorgaanbieders beschikt over een kwaliteitssysteem, oplopend tot 100% in 2007. De stadsregio zal de verder ontwikkeling hiervan bij de instellingen in de regio volgen en stimuleren. In 2007 doet de Inspectie Jeugdzorg onderzoek naar de stand van zaken hieromtrent.

6.2 Toezicht op de kwaliteit van de jeugdzorg

De Inspectie Jeugdzorg is verantwoordelijk voor het toezicht op de kwaliteit van de jeugdzorg en de naleving van de wet en regelgeving. De stadsregio is, als financierende overheid verantwoordelijk voor het handhavingsbeleid voor wet- en regelgeving en kwaliteit. De inspectie doet onderzoek op eigen initiatief danwel op verzoek van de (financierende) overheid.

Voor de uitvoering van haar eigen toezichthoudende taak hanteert de inspectie een risicoanalyse, op grond waarvan prioriteiten voor het toezicht worden bepaald. De stadsregio zal op basis hiervan afspraken maken met de inspectie over het toezicht. Over de relatie tussen toezicht en handhaving is tussen rijk, Inspectie en provincies/grootstedelijke regio's een protocol overeengekomen op grond waarvan de samenwerking tussen de stadsregio en de inspectie wordt vormgegeven.

De stadsregio heeft fors geïnvesteerd in de kwaliteitsverbetering van het bureau jeugdzorg. In verband hiermee heeft zij de inspectie gevraagd in 2005 specifiek aandacht te besteden aan de kwaliteit van de indicatiestelling van het bureau jeugdzorg. Ook is de inspectie gevraagd specifiek aandacht te besteden aan de kwaliteit van de vanuit de Raad voor de Kinderbescherming naar het bureau jeugdzorg overgehevelde toegangstaken en naar de kwaliteit van de uitvoering van de voorgedij. Deze aandachtspunten neemt de inspectie mee in reeds geplande toezichtactiviteiten.

6.3 Interculturalisatie

Een specifiek onderdeel van het kwaliteitsbeleid is interculturalisatie. De stadsregio beschouwt verdere interculturalisatie van jeugdzorg als een belangrijk thema. Interculturalisatie is een veranderingsproces binnen een organisatie met als doel de realisatie van een gelijkwaardige kwaliteit van hulpverlening voor iedereen, ongeacht de etnische, de culturele en/of religieuze achtergronden van cliënten of hulpverleners. De stadsregio heeft een aantal uitgangspunten en voorstellen ontwikkeld voor de realisatie van dit proces in de notitie 'Projectplan Interculturalisatie'. In dit plan worden de thema's vernieuwing van de methodiek, toegankelijkheid van de voorzieningen en multicultureel personeelsbeleid als doelstellingen benoemd. Onderdeel van de aanpak zijn onder meer het rapporteren van instellingen aan de stadsregio over het percentage allochtone medewerkers, verbetering van de communicatie met cliënten, het toegankelijker maken van de zorg, het realiseren van een groter bereik onder allochtonen en methodiekverbetering en vernieuwing. De stadsregio verwacht van de instellingen de komende jaren de voortzetting van het inmiddels ingezette beleid. Afsproken is dat de instellingen de kosten hiervan zullen dekken uit het reguliere budget.

6.4 Cliëntenbeleid

De positie van de cliënt wordt in de Wet op de jeugdzorg verbeterd. Zo ontstaat er het recht op jeugdzorg, wordt de toegankelijkheid verbeterd en dient de cliënt meer betrokken te worden bij het hulpverleningsproces. Ook moeten er binnen instellingen onafhankelijke vertrouwenspersonen, cliëntenraden en klachtencommissies aanwezig zijn. De instellingen worden tot slot verplicht om ieder jaar verslag uit te brengen over het door hen uitgevoerde cliëntenbeleid.

Ten aanzien van de cliëntvertrouwenspersoon gaat de wet ervan uit dat deze wordt aangesteld bij een onafhankelijke rechtspersoon. Voor de stadsregio kan dat het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg zijn. De wet zegt echter niets over de omvang, waarin deze functie beschikbaar moet zijn. De constatering is dat de rijksoverheid geen extra middelen beschikbaar stelt voor deze functie. Zolang dat het geval is, is gelet op de beperkte middelen in relatie tot de andere knelpunten in de stadsregionale jeugdzorg, uitbreiding van deze functie voor de stadsregio geen prioriteit. Extra middelen hiervoor zouden ten laste gebracht moeten worden van de bestaande hulpverleningscapaciteit, hetgeen met het oog op de bestaande wachtlijsten onverantwoord is. De stadsregio zal het AKJ daarom vragen het huidige budget voor de cliëntvertrouwenspersonen en het budget voor de klachtenondersteuning in te zetten voor de functie cliëntvertrouwenspersoon in de gehele stadsregio. Daarmee is op minimaal niveau voldaan aan de wettelijke eis. De stadsregio gaat ervan uit dat met de invoering van de nieuwe financieringssystematiek die wordt voorbereid, ook meer klaarheid komt op dit terrein. Zodra dat het geval is, kan uitbreiding van deze functie overwogen worden. De Stichting Flexus heeft de cliëntvertrouwenspersoon ondergebracht in een servicebureau binnen de eigen stichting. Stek heeft eveneens voornemens in die richting geuit. De wet gaat echter uit van een onafhankelijke onderbrenging van de cliëntvertrouwenspersonen. In overleg met Flexus wordt bezien op welke wijze een onafhankelijke onderbrenging van de functie cliëntvertrouwenspersoon gerealiseerd kan worden.

Verdere uitvoering van het cliëntenbeleid behoort op grond van de wet tot de verantwoordelijkheid van de instellingen zelf. Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven voldoen de instellingen grotendeels aan de wettelijke eisen hieromtrent. De klachtencommissies van de instellingen dienen alleen nog omgebouwd te worden naar onafhankelijke klachtencommissies. De stadsregio zal erop toezien dat de instellingen hier uitvoering aan geven. Vanaf 2005 is er geen provinciale klachtencommissie meer, aangezien hiervoor de juridische grondslag in de wet is vervallen.

6.5 Acties

Om de voorgaande hoofdlijnen nader te concretiseren zijn de volgende acties geformuleerd:

- Per 31 december 2008 dient elke organisatie een visie en beleid ontwikkeld te hebben voor interculturalisatie, als onderdeel van haar kwaliteitsbeleid. Deze dienen te worden opgenomen in het beleidsplan van de instelling.

- Mede in het kader van de effectiviteitsverbetering in de jeugdzorg, wordt in de komende beleidsperiode nadrukkelijk gezien hoe een systematisch meting van cliënttevredenheid kan worden gerealiseerd. Uiteindelijk wil de stadsregio dat informatie over cliënttevredenheid integraal onderdeel uitmaakt van de regionale database.

Hoofdstuk 7: Financiën

7.1 Inleiding

Vanwege het uitstel tot 1 januari 2007 van een nieuwe, meer op de vraagontwikkeling afgestemde, financieringssysteem voor de doeluitkeringen blijft het financiële kader voor de jeugdzorg in de stadsregio Rotterdam beperkt. Voor de stadsregio betekent dit uitstel een forse tegenvaller, omdat het historisch bepaalde budget voor deze regio onevenredig laag is vastgesteld.

7.2 Financieel kader 2005-2008

Het landelijk financieel kader is gebaseerd op het bestuursakkoord tussen het rijk en het IPO/grootstedelijke regio's voor de periode 2004 tot en met 2007. De volgende middelen worden in deze periode boven de huidige doeluitkering beschikbaar gesteld:

- 1 Extra middelen jeugdzorg: € 11,7 miljoen in 2004 oplopend tot € 39,4 miljoen vanaf 2007.
- 2 Vanuit de AWBZ wordt € 25 miljoen structureel overgeheveld naar de doeluitkering voor de uitoefening van de toegangsfunctie jeugd-geestelijke gezondheidszorg door het bureau jeugdzorg.
- 3 Decentralisatie financiering landelijke voorzieningen VWS (ambulant, pleegzorg en residentieel) naar de doeluitkering zorgaanbod: € 24,2 miljoen structureel.
- 4 Decentralisatie financiering landelijke voorzieningen Justitie naar doeluitkering bureau jeugdzorg: € 31,2 miljoen.
- 5 Decentralisatie financiering landelijke voorzieningen Justitie naar doeluitkering zorgaanbod: € 13,2 miljoen structureel.
- 6 Decentralisatie subsidiëring bureau jeugdzorg naar provincies € 135 miljoen structureel.

Voor de stadsregio Rotterdam houdt dit concreet in, dat voor de toegang tot de jeugd-ggz € 1,72 miljoen beschikbaar gesteld wordt. Uit de extra middelen jeugdzorg ontvangt de stadsregio in het jaar 2005 € 0,75 miljoen euro, in 2006 wordt dit verder verhoogd met € 1,1 miljoen euro en in 2007 wordt € 0,8 miljoen euro extra beschikbaar gesteld. Het totale beschikbare budget in 2005 voor het zorgaanbod bedraagt iets meer dan € 54 miljoen en voor bureau jeugdzorg bijna € 24 miljoen.

7.3 Buitenregionale plaatsingen

Op grond van de historisch gegroeide ongelijke verdeling van budget over provincies en grootstedelijke regio's is een praktijk gegroeid, waarin tussen provincies over en weer cliënten worden geplaatst in regionale voorzieningen, zonder dat verrekening tussen provincies/grootstedelijke regio's plaatsvindt. De stadsregio Rotterdam heeft deze instroom voor (semi-)residentiële zorg van buiten de regio reeds eerder beperkt tot 10% van het aantal plaatsingen. Zodra de op de nieuwe wet gebaseerde systematiek operationeel is, dient iedere provincie en grootstedelijke regio de hulpverlening aan cliënten uit de eigen provincie c.q. regio zelf te bekostigen. Deze systematiek zal echter eerst per 1 januari 2007 volledig zijn ingevoerd. Voor de periode tot die datum zijn inmiddels tussen provincies, grootstedelijke regio's en het rijk afspraken gemaakt, waardoor, onder een aantal voorwaarden, buitenregionale plaatsingen mogelijk blijven zonder dat verrekening tussen provincies en grootstedelijke regio's plaatsvindt. Eén van de voorwaarden is dat een zorgaanbieder niet meer dan 10% van zijn budget aanwendt voor cliënten van buiten de regio. Daarnaast is afgesproken dat het grensoverschrijdend verkeer wordt gemonitord om de afzonderlijke provincies inzicht te verschaffen in de tekorten in hun eigen aanbod, zodat bij invoering van p*q duidelijk is welk aanbod buiten de eigen provincie c.q. regio moet worden ingekocht en welk aanbod eventueel bij de eigen aanbieders extra moet worden ingekocht. De stadsregio zal de overeengekomen regeling implementeren.

Voor pleegzorg geldt daarbij dat de vestigingsplaats van het pleeggezin op zich niet bepalend is voor de bekostiging. Voorzieningen voor pleegzorg kunnen gebruik maken van pleeggezinnen buiten de provincie/grootstedelijke regio waaruit de cliënt afkomstig is en waarvoor zij worden bekostigd. In dat geval wordt de betreffende pleegzorg uitgevoerd binnen de beschikbare pleegzorgcapaciteit in de provincie/grootstedelijke regio van herkomst en derhalve ook vanuit de bekostiging van die provincie/grootstedelijke regio.

7.4 Wachtlijstmiddelen 2005 t/m 2007

In 2001 en 2002 heeft het rijk eenmalig middelen beschikbaar gesteld om een inhaalslag te kunnen maken in het bestrijden van de wachtlijsten. Deze middelen zijn niet structureel toegekend aan de provincies en grootstedelijke regio's. Om deze wachtlijstaanpak toch te kunnen continueren heeft de stadsregio in 2003 middelen uit de reserve jeugdhulpverlening beschikbaar gesteld voor de wachtlijstaanpak. Tevens is in 2003 de formatie van het bureau jeugdzorg uitgebreid met middelen uit de reserve. Met de extra rijksmiddelen uit het hoofdlijnenakkoord voor de periode 2004-2007 kan de stadsregio de inzet van deze middelen continueren zonder uit de reserve te hoeven putten. Dit betekent echter dat ook voor 2005 geen extra middelen meer beschikbaar zijn voor intensivering van de wachtlijstaanpak. De extra rijksmiddelen voor de jaren 2006 en 2007 kunnen wel worden aangewend voor nieuw beleid. Voor deze periode wordt het beschikbare budget namelijk verder verhoogd ten opzichte van de periode 2004-2005.

7.5 Risicoreserve

In de Subsidie- en Inspraakverordening Jeugdhulpverlening 1998 is bepaald dat de risicoreserve hoogstens 10 % van de vastgestelde subsidie mag bedragen met een maximum van € 340.335. Dit maximum is sinds 2000 niet meer gewijzigd en is gezien de uitbreiding en schaalvergroting van jeugdzorginstellingen niet meer realistisch. Tevens strookt de maximering van de risicoreserve niet geheel met de visie van de stadsregio dat de instellingen meer verantwoordelijkheden krijgen en daarmee ook meer risico lopen. Met ingang van 1 januari 2005 wordt de maximale hoogte van de risicoreserve verhoogd naar € 450.000,-. Deze aanpassing wordt opgenomen in de Subsidie- en Inspraakverordening Jeugdzorg 2000. Met het verhogen van het maximum van de risicoreserve wil de stadsregio echter geleidelijk de overgang inzetten naar een door de instellingen vrij te bepalen maximum tot 10 % van de vastgestelde subsidie.

7.6 Flexbudget

Uit de analyse van het gebruik van het flexbudget is gebleken dat het budget zowel in 2003 als 2004 is overschreden. Tevens is het budget aangewend voor de financiering van overbruggingszorg voor cliënten met een indicatie voor de jeugd-ggz of jeugd-lvg en is het budget niet alleen aangewend voor ernstige crisissituaties, maar ook voor situaties waarin men de financiering niet helemaal rond kreeg. De stadsregio heeft besloten het flexbudget per 1 januari 2005 niet meer op te nemen in de begroting. Voorlopig wordt de helft van het vrijgevalen budget toegevoegd aan de reserve ter dekking van onvoorziene kosten. De andere helft wordt aangewend ter bestrijding van de wachtlijsten bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

De zorgaanbieders en bureau jeugdzorg zullen sluitende afspraken moeten maken over de manier waarop crisissituaties worden opgelost. De stadsregio zal hier op toezien.

7.7 Benodigde extra middelen

Om het zorgaanbod zodanig in te richten dat de stadsregio kan voldoen aan de vraag, dient de capaciteit van het aanbod uitgebreid te worden. Hieronder is een berekening gemaakt van de benodigde extra middelen om de capaciteit op een aanvaardbaar niveau te brengen.

Wachtlijstaanpak geïndiceerde jeugdzorg⁸

• Ambulant geïndiceerd	21 * €9.290	=	€ 195.090,-
• Dagbehandeling	120 * €33.190	=	€ 3.982.800,-
• Residentieel	175 * €45.506	=	€ 7.963.550,-
• Pleegzorg	133 * €10.082	=	€ 1.340.906,-

Totaal €13.482.346,-

Naast de geïndiceerde jeugdzorg wordt ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling bij voortdurende geconfronteerd met maatschappelijk onacceptabel lange wachtlijsten. Door de

⁸ Op basis van aantal niet verzilverde indicaties langer dan 2 maanden op peildatum 1-7-2004 en op basis van gemiddelde normbedragen.

uitbreiding van het AMK met 3,5 fte kan de wachtlijst, die ontstaan is door het toenemend aantal meldingen, worden weggewerkt. Het bureau jeugdzorg in de stadsregio Rotterdam is nog relatief klein van omvang. Om te voorkomen dat door de verwachte toename van de vraag de wachtlijsten nog verder stijgen is een uitbreiding van het bureau jeugdzorg vereist. Naar verwachting kan bureau jeugdzorg door de inzet van 3,6 fte extra voldoen aan de toename van de vraag. In dit verband vraagt de stadsregio tevens aandacht voor de overname van de intaketaken van de Raad van de Kinderbescherming door bureau jeugdzorg. Deze taak is per 1 januari 2004 overgenomen door bureau jeugdzorg en wordt uitgevoerd door 3,5 fte.

• Wachtlijsten AMK	€ 269.500,-
• Uitbreiding bureau jeugdzorg	€ 277.200,-
• Extra middelen Raad voor de Kinderbescherming	€ 200.000,-
Totaal bureau jeugdzorg	€ 746.700

Tot slot is in onze beleidsvoornemens te lezen dat de stadsregio graag een dekkend netwerk van voorposten wil realiseren. Hiertoe dient de stadsregio 2,35 fte extra beschikbaar te stellen.

• Dekkend netwerk voorposten	€ 180.950,-
------------------------------	-------------

Bovenstaande betekent dat voor de bestrijding van de wachtlijsten en de realisering van een dekkend netwerk van voorposten van bureau jeugdzorg in totaal een extra bedrag nodig zou zijn van ruim € 14 miljoen, als wordt uitgegaan van de huidige stand van zaken met betrekking tot de financieringssystematiek, efficiency en effectiviteit. Daarnaast zouden nog extra middelen nodig zijn voor zaken als de cliëntvertrouwenspersonen, aansluiting jeugdzorg – lokaal jeugdbeleid en onderwijs en dergelijke. Hiertegenover staat een zeer beperkte uitbreiding van de voor de jeugdzorg beschikbare structurele rijksmiddelen in de jaren 2005 en 2006 van respectievelijk € 0,7 miljoen en € 1,1 miljoen.

Op grond hiervan is duidelijk dat de voorgenomen inzet op verbetering van de efficiency en effectiviteit van het stelsel absoluut noodzakelijk is. Tegelijkertijd moet worden erkend dat het grote verschil tussen de noodzakelijke en de beschikbare middelen de aankomende jaren niet volledig door middel van doelmatigheidswinst zal zijn te dichten. Er blijft een gat van ongeveer € 12 miljoen. Hoewel het wegwerken van de wachtlijsten één van de belangrijkste speerpunten is, zal dit niet helemaal lukken.

Hoofdstuk 8: Uitvoeringsprogramma jeugdzorg 2005

8.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken is op hoofdlijnen het meerjarige perspectief weergegeven voor het beleid dat de stadsregio zal voeren op grond van haar verantwoordelijkheid voor het bureau jeugdzorg, het zorgaanbod en de aansluiting met de andere jeugdzorgsectoren en het lokaal preventieve jeugdbeleid. In dit uitvoeringsprogramma geeft de stadsregio beknopt aan welke stappen in dat kader in het jaar 2005 zullen worden gezet.

8.2 Actiepunten sturing, bureaucratiesering en doelmatigheid

De stadsregio geeft de wijze waarop zij stuurt op het jeugdzorgstelsel geleidelijk vorm conform de in het beleidskader weergegeven uitgangspunten. Dit krijgt onder meer zijn beslag in de verdere voorbereiding en implementatie van de nieuwe financieringssystematiek voor bureau jeugdzorg en zorgaanbod, het beleid met betrekking tot effectiviteit en efficiency en de vormgeving van de relaties met de jeugdzorginstellingen en andere partners op het terrein van de jeugdzorg. Mede in dit kader zal aandacht worden besteed aan het voorkomen van onnodige bureaucratiesering in de relatie tussen de stadsregio en het bureau jeugdzorg en zorgaanbieders. Met de landelijke jeugdzorgbrigade wordt bezien welke bijdrage deze brigade hieraan kan leveren. Zorgaanbieders en bureau jeugdzorg worden hierbij nadrukkelijk betrokken. Als eerste stap daartoe wordt met genoemde partijen de feitelijke situatie in beeld gebracht en de risico's voor verdere bureaucratiesering. Daarbij wordt ook gekeken naar onnodige bureaucratie als gevolg van de inrichting van verantwoordingsprocessen in de jeugdzorg. Op basis hiervan en de bredere ervaringen van de jeugdzorgbrigade, worden verbeteringen ingevoerd.

Door de instelling van een regionale taskforce in 2005, wordt inzicht verkregen in de doelmatigheid en effectiviteit van de jeugdzorg in de stadsregio en de verbetermogelijkheden daarin. Mede op basis van de werkzaamheden en bevindingen van de taskforce zal de stadsregio verdere doelmatigheidsverbetering en effectiviteitsverbetering stimuleren en beleid formuleren.

8.3 Actiepunten aansluiting jeugdzorg lokaal preventief jeugdbeleid

De stadsregio voert in 2005, in overleg met bureau jeugdzorg, een inventarisatie uit naar een aantal huidige activiteiten en taken van het bureau, voor een toetsing hiervan aan de wettelijke taken van het bureau. Voor zover dergelijke taken vanaf 2007 niet langer uit de doeluitkering bureau jeugdzorg bekostigd mogen worden, worden afspraken gemaakt over een (gefaseerde) afbouw van deze financiering. Het gaat hierbij om activiteiten met betrekking tot lichte ambulante hulp en activiteiten in samenwerkingsprojecten op het snijvlak van het lokale jeugdbeleid en de jeugdzorg. De wettelijke aansluitingstaken van het bureau jeugdzorg daarbij zullen worden gecontinueerd. Doel hiervan is om te komen tot een zodanige invulling van de financiering van bureau jeugdzorg en de projecten op het snijvlak van jeugdbeleid en jeugdzorg, dat dit aansluit op en kan worden verantwoord op basis van de Wet op de jeugdzorg.

Met alle gemeenten in de stadsregio worden in 2005 bestuurlijke en niet vrijblijvende afspraken gemaakt over:

- de inzet van gemeenten op de aan de jeugdzorg voorafgaande functies in het lokaal preventieve jeugdbeleid;
- de ondersteuning die bureau jeugdzorg hieraan vanuit zijn wettelijke taken zal leveren;
- de wijze waarop door gemeenten en de stadsregio (i.c. het bureau jeugdzorg) een bijdrage wordt geleverd aan een naadloze schakeling tussen jeugdzorg en lokaal preventief jeugdbeleid.

Met bureau jeugdzorg wordt in 2005 nagegaan of en hoe uitbreiding van voorposten naar andere (deel)gemeenten, binnen het huidige budget van het bureau jeugdzorg, te realiseren is.

Op basis van de evaluatie van het programma onderwijs – jeugdzorg, dat uitgevoerd wordt in de gemeente Rotterdam, beziet de stadregio hoe continuering van positieve resultaten van het programma kunnen worden gewaarborgd en verbreding hiervan naar andere gemeenten kan worden gerealiseerd. Ook in 2005 levert de stadsregio haar financiële bijdrage aan het project, waarbij de inzet van 2004 wordt gecontinueerd. Dit is in de begroting voor 2005 verwerkt.

Op basis van evaluaties van een aantal tijdelijke projecten en experimenten op het snijvlak van (bureau) jeugdzorg en lokaal preventief jeugdbeleid, onderwijs en politie/justitie, zal in overleg met betrokken partijen en samenwerkingspartners besluitvorming plaatsvinden over de wijze waarop positieve resultaten kunnen worden behouden. Uitgangspunt daarbij voor de stadsregio is dat sprake moet zijn van structurele inbedding van dergelijke resultaten binnen de reguliere kaders van de verschillende sectoren en de onderscheiden verantwoordelijkheden daarvoor. Dit betreft met name de projecten "Pak je Kans", "Jeugdzorg – Onderwijs" en "Beroepsonderwijs Ontketend". De financiële bijdrage van de stadsregio aan het project "Pak je Kans" wordt in 2005 voortgezet.

8.4 Actiepunten toegang jeugdzorg (bureau jeugdzorg)

Als door afbouw van de financiering van gemeentelijke taken bij het bureau jeugdzorg reeds in 2005 middelen vrijvallen, worden deze door de stadsregio ingezet voor de bestrijding van de wachtlijsten in de toegang en het AMK. Ook wordt – mede in relatie tot de werkzaamheden van de taskforce - met bureau jeugdzorg nader bekeken hoe door doelmatigheidswinst een verdere bijdrage geleverd kan worden aan het terugdringen van deze wachtlijsten. Tenslotte zal in het verlengde van de invoering van de nieuwe financieringssystematiek voor het bureau jeugdzorg nagegaan worden welke ruimte nog beschikbaar is voor het terugdringen van de wachtlijsten.

Bureau jeugdzorg zal de uit de AWBZ overgehevelde middelen voor toegangstaken jeugd-ggz moeten inzetten voor een verantwoorde uitvoering van deze taken. Door de aanwezigheid van jeugd-ggz expertise in het bureau wordt de kwaliteit van de indicatiestelling voor de jeugd-ggz optimaal gewaarborgd. Dit is onder meer mogelijk door deze expertise in te kopen bij de jeugd-ggz of door middel van detachering van medewerkers van de jeugd-ggz in het bureau jeugdzorg. Bureau jeugdzorg zal hierover afspraken moeten maken met de instellingen voor jeugd-ggz. De stadsregio zal hierop toezien en zondig met de zorgkantoren overleggen als zich hierbij knelpunten voordoen. De overgehevelde AWBZ-middelen zijn in de begroting opgenomen.

In 2005 wordt met bureau jeugdzorg de invoering van de beoogde productfinanciering voorbereid, die 1 januari 2006 ingaat. Uitgangspunt hierbij is de vaststelling van producteenheden en normprijzen en op grond daarvan te leveren prestaties. Hierbij wordt aangesloten op de gemaakte afspraken tussen provincies/grootstedelijke regio's en het rijk en zo mogelijk op de landelijke stand van zaken ten aanzien van normprijsontwikkeling. De voorbereidingen moeten tot resultaat hebben dat in 2006 een substantiële stap gezet wordt naar de definitieve financieringssystematiek op grond van de Wet op de jeugdzorg.

Met invoering van de beoogde productfinanciering zal tevens een belangrijke bijdrage worden geleverd aan de mogelijkheden van bureau jeugdzorg om meer flexibel in te spelen op de ontwikkeling van de vraag naar de verschillende taken van het bureau.

Met bureau jeugdzorg wordt nagegaan of en op welke wijze een zo integraal mogelijke uitvoering van de toegangsfuncties binnen het bureau kan worden gewaarborgd. De implementatie van het landelijk overeengekomen referentiewerkmodel vormt daarbij een belangrijke randvoorwaarde. De stadsregio zal deze implementatie in 2005 volgen.

De resultaten van de lopende activiteiten gericht op afstemming van screeningsinstrumenten van bureau jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg en activiteiten en indicatiestelling in de jeugdzorg en het speciaal onderwijs, worden zo mogelijk in 2005 geïmplementeerd.

De stadsregio levert ook een financiële bijdrage aan een landelijk onderzoek naar door de politie aangehouden 12-minners, dat zich onder meer richt op het verloop van hun ontwikkeling en indicaties geeft voor vroeginterventie. Deze jeugdigen zijn nu onvoldoende in beeld.

Met ingang van 2005 wordt het flexbudget voor crisisplaatsingen beëindigd. De middelen zullen voor de helft worden ingezet voor het bestrijden van de wachtlijsten bij het AMK; de andere helft wordt toegevoegd aan de reserve.

De stadsregio zal het bureau jeugdzorg vragen om uitvoering te geven aan het kabinetsbeleid zoals neergelegd in de programma's "Jeugd Terecht" en "Beter Beschermd". Dit moet gebeuren binnen de voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering beschikbare middelen. Over de door het rijk hiervoor beschikbaar te stellen middelen is nog geen duidelijkheid en deze zijn derhalve nog niet in de begroting verwerkt.

8.5 Actiepunten zorgaanbod

Met ingang van 2005 wordt een eerste stap gezet naar de invoering van de nieuwe financieringswijze voor het zorgaanbod, op basis van een op de Wet op de jeugdzorg gebaseerde subsidieverordening. De landelijk hierover gemaakte afspraken vormen hiervoor het kader. Het jaar 2005 vormt een overgangsfase, waarin nog deels aangesloten wordt op noodzakelijke elementen in de tot en met 2004 gehanteerde subsidiesystematiek.

In 2005 wordt met de zorgaanbieders de invoering van de definitieve nieuwe financieringswijze voor het zorgaanbod verder voorbereid, met het oog op invoering hiervan per 2006. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de resultaten van een aantal pilots die hiervoor landelijk worden uitgevoerd. Onderdeel hiervan is een traject om de nu beschreven zorgmodules te vertalen naar de te hanteren zorgeenheden, op grond waarvan de financiering zal plaatsvinden. Ook de verdere vormgeving van de inkoopsystematiek als beoogd met de nieuwe wet maakt hiervan onderdeel uit.

Bezien wordt of in het huidige door de stadsregio gefinancierde zorgaanbod sprake is van mogelijke activiteiten, die volgens de Wet op de jeugdzorg niet behoren tot de financieringsverantwoordelijkheid van de stadsregio. Als hiervan sprake is, zal bezien worden hoe afbouw van deze financiering zo snel mogelijk tot stand gebracht kan worden.

Met het de zorgverzekeraars en andere betrokken partijen wordt overlegd gevoerd over de optimalisering van intersectoraal aanbod voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen. Dit is gericht op het zo veel mogelijk voorkomen van gesloten opvang in justitiële jeugdinrichtingen en het bieden van vervolgbehandeling na een dergelijke gesloten plaatsing. Voor zover hieraan in 2005 een bijdrage zou moeten worden geleverd vanuit het zorgaanbod dat door de stadsregio wordt gefinancierd, geldt hiervoor budgettaire neutraliteit als randvoorwaarde. Gelet op de aard van de problematiek gaat de stadsregio ervan uit dat een substantiële inzet vanuit de jeugd-ggz en jeugd-lvg noodzakelijk zal blijken.

Met bureau jeugdzorg wordt bezien hoe een onderbouwde en systematische inventarisatie uitgevoerd kan worden naar wenselijke aanpassingen cq vernieuwingen in het bestaande zorgaanbod. Daarbij wordt tevens aandacht geschonken aan specifieke doelgroepen.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek van de inspectie naar de wettelijke eisen inzake hulpverleningsplannen, beziet de stadsregio in 2005 of dit aanleiding geeft tot nadere handhavingsactiviteiten. Dit geldt ook voor de uitkomsten van het onderzoek de hertoets van de pleegzorg.

In 2005 worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de meting van doelrealisatie in het zorgaanbod en rapportage hierover aan de stadsregio wordt bereikt. Dit geldt ook voor de rapportage over de duur van de geleverde zorg. Dit met het oog op invoering in 2006.

In het kader van haar regietaak neemt de stadsregio het initiatief tot regelmatig overleg met de andere financiers van de jeugdzorg (zorgverzekeraars en ministerie van Justitie). Dit overleg is gericht op de bevordering van de samenhang in het aanbod tussen de verschillende jeugdzorgsectoren en de afstemming van het totale jeugdzorgaanbod op de vraag. Daarin zal prioriteit worden gegeven aan het zorgaanbod voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen.

De stadsregio implementeert in 2005 de tussen provincies/grootstedelijke regio's, het rijk en de Maatschappelijke Ondernemersgroep⁹ bestuurlijk afgesproken overgangsregeling inzake buitenprovinciale plaatsingen. Op grond van deze regeling kunnen zorgaanbieders, tot 2007 en onder bepaalde voorwaarden, jeugdigen uit andere provincies/grootstedelijke regio's zorg verlenen tot een maximaal beslag van 10% van het beschikbare budget.

⁹ Landelijke brancheorganisatie van de bureaus jeugdzorg en de zorgaanbieders jeugdzorg.

BIJLAGE 1 AFKORTINGENLIJST

AKJ	Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene maatregel van Bestuur
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CVP	Cliëntvertrouwenspersoon
ggz	Geestelijke gezondheidszorg
GSR	Grootstedelijke regio
IPO	Interprovinciaal Overleg
ITB	Individuele Traject Begeleiding
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
LCIG	Landelijk Centrum Indicatiestelling Gehandicaptenzorg
LVG	Licht Verstandelijke Gehandicaptten
MOgroep	Maatschappelijke Ondernemersgroep
NVP	Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen
OTS	Ondertoezichtstelling
P * Q	Prijs * Kwantiteit
RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
ROC	Regionaal Opleidingencentrum
RvK	Raad voor de Kinderbescherming
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WMO	Wet op de maatschappelijke ondersteuning

BIJLAGE 2 BEGROTING**Begroting Jeugdzorg 2005****Zorgaanbod**

		Cap.	Normbedrag	Subtotaal	
1. Genormeerde hulpvarianten					
Residentieel					
1.	Min 1	3	€ 13.160	€ 39.480	
2.	Min 3	12	€ 32.397	€ 388.764	
		12	€ 29.591	€ 355.092	
3.	Basis	67	€ 41.211	€ 2.761.137	
4.	Intensief	189	€ 48.703	€ 9.204.867	
5.	Specialistisch	49	€ 49.737	€ 2.437.113	
		164	€ 51.677	€ 8.475.028	
	ATW Bovenregionaal			€ 7.036	
	Totaal				€ 23.668.517
2. Pleegzorg					
6.	Basis	597	€ 9.619	€ 5.742.543	
8.	Intensief	45	€ 12.794	€ 575.730	
9.	Specialistisch	67	€ 21.481	€ 1.439.227	
	Totaal				€ 7.757.500
3. Dagbehandeling					
10.	Basis	216	€ 23.262	€ 5.024.668	
11.	Intensief	192	€ 30.932	€ 5.938.911	
	Totaal				€ 10.963.579
4. Ongenormeerde hulpvarianten					
12.	Geïndiceerde ambulante hulp				€ 5.841.927
13.	Dagbehandeling				€ 1.785.691
5. Overige posten					
14.	Clëntenbeleid				€ 138.139
15.	Experimenten				€ 881.778
16.	- Dar el Hidaya			€ 407.110	
17.	- Samenwerking onderwijs-jeugdzorg + BOVO			€ 392.254	
18.	- Onderzoek Doreleijers			€ 43.500	
19.	- Vermaatschappelijking residentiële zorg			€ 14.614	
22.	Bureau Klantenservice			€ 24.300	
23.	Steunfuncties				€ 232.018
24.	Huisvesting				€ 4.046.698

€ 55.315.847**Totaal zorgaanbod**

*In de begroting zijn de middelen voor het programma samenwerking onderwijs-jeugdzorg opgenomen op het niveau van de begroting 2004. Dit programma eindigt echter in 2004 en zal worden geëvalueerd. Uitgangspunt voor de stadsregio is dat dit programma in 2005 niet uitgebreid kan worden, maar op basis een eventuele positieve evaluatie gecontinueerd kan worden op het huidige niveau. Eventuele vrijvallende middelen worden besteed aan de wachtlijstaanpak

Bureau Jeugdzorg

25.	Toegangsfuncties				€ 6.026.106
26.	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling				€ 1.282.267
28.	Jeugbescherming en jeugdreclassering				€ 14.023.024
30.	Licht ambulante hulp				€ 745.591
31.	Aansluitingsbudget				€ 1.188.708
32.	Regionale Database				€ 207.821
33.	Algemeen				€ 284.942
34.	Centraal apparaat				€ 287.805
35.	Overige activiteiten				€ 122.901
36.	KIndertelefoon				€ 125.153
34.	Structurele bezuiniging				€ 75.000-

€ 24.219.318

Totaal Bureau Jeugdzorg

€ 79.535.165

Middelen Jeugdzorg

35.	Ministerie van VWS				€ 60.482.115
36.	Overheveling taken J-GGZ				€ 1.716.758
37.	Middelen AMK				€ 200.000
38.	Extra middelen Jeugdzorg				€ 752.072
39.	Justitie				€ 14.023.024
40.	Provincie Zuid-Holland (bijdrage voor bovenregionale voorzieningen van Horizon)				1.683.796
41.	Steunfuncties				232.018
42.	Haaglanden (bijdrage voor bovenregionale voorzieningen van Horizon)				330.066
43.	Rentebaten				30.000
44.	Bijdrage Pak je Kans gemeente Rotterdam				109.656
45.	Bijdrage Sociaal Beleid voor Toegangsfuncties				153.828

Totaal	middelen				€ 79.713.333
---------------	-----------------	--	--	--	--------------

saldo					€ 178.168
--------------	--	--	--	--	-----------

Financieel Kader 2005-2008 Middelen Ministerie van VWS

	2005	2006	2007	2008
Doeluitkering jeugdzorg	€ 59.558.607	€ 59.558.607	€ 59.558.607	€ 59.558.607
Overheveling taken JGGZ	€ 1.716.758	€ 1.716.758	€ 1.716.758	€ 1.716.758
Intake RvK	€ 65.763	€ 65.763	€ 65.763	€ 65.763
Extra middelen jeudzorg	€ 752.072	€ 1.884.939	€ 2.637.011	€ 2.637.011
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	€ 14.105.867	€ 14.105.867	€ 14.105.867	€ 14.105.867
Totaal	€ 76.199.067	€ 77.331.934	€ 78.084.006	€ 78.084.006

Voor de begroting 2006 zijn reeds een aantal subsidieverplichtingen aangegaan.

Het gaat hierbij om de inkoop van 9 plaatsen bij de stichting Dar el Hidaya en het toekennen van prioriteit aan het AMK bij de toebedeling van de extra middelen uit het hoofdlijnenakkoord. Uiteraard alles onder het voorbehoud van definitieve besluitvorming door het dagelijks bestuur van de stadsregio Rotterdam

BIJLAGE 3 STAAT VAN DE (JEUGD)ZORG**1. Aantal jongeren per gemeente stadsregio per 01-01-2004**

Gemeente	Leeftijd					
	0-3	4-11	12-14	15-17		
Rotterdam	29.302	53.260	20.783	20.518	123.863	48,44%
Albrandswaard	1.089	2.133	790	721	4.733	1,85%
Barendrecht	2.390	4.256	1.467	1.426	9.539	3,73%
Bergschenhoek	1.270	2.201	599	497	4.567	1,79%
Berkel en Rodenrijs	926	1.990	722	719	4.357	1,70%
Bernisse	557	1.266	481	471	2.775	1,09%
Bleiswijk	577	1.318	478	431	2.804	1,10%
Brielle	750	1.528	609	550	3.437	1,34%
Capelle aan den IJssel	3.061	6.306	2.483	2.452	14.302	5,59%
Hellevoetsluis	1.868	3.993	1.692	1.638	9.191	3,59%
Krimpen aan den IJssel	1.458	2.988	1.186	1.131	6.763	2,64%
Maassluis	1.566	3.054	1.219	1.190	7.029	2,75%
Ridderkerk	1.795	4.013	1.600	1.608	9.016	3,53%
Rozenburg	582	1.211	479	483	2.755	1,08%
Schiedam	3.727	7.133	2.687	2.474	16021,0	6,27%
Spijkenisse	3.398	7.259	3.080	3.115	16852,0	6,59%
Vlaardingen	3.247	6.573	2.464	2.416	14.700	5,75%
Westvoorne	544	1.362	568	515	2.989	1,17%
Totaal Stadsregio Rotterdam	58.107	111.844	43.387	42.355	255.693	100%

Bron: Centrum voor Onderzoek en Statistiek Rotterdam (COS)

2. Aantal jongeren per regio per 01-01-2003

Regio	Aantal jongeren	Percentage van totaal
Groningen	114858	3,21%
Friesland	142506	3,99%
Drenthe	105097	2,94%
Overijssel	253499	7,09%
Flevoland	95432	2,67%
Gelderland	442393	12,38%
Utrecht	258416	7,23%
Noord-Holland	276339	7,73%
Zuid-Holland	293623	8,22%
Zeeland	82887	2,32%
Noord Brabant	531789	14,88%
Limburg	235172	6,58%
Amsterdam	268788	7,52%
Haaglanden	206493	5,78%
Rotterdam	266027	7,44%
Totaal	3573319	100,00%

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

3. Gegevens wachtlijsten jeugdhulpverlening stadsregio Rotterdam

Sector	01-04-2003	01-07-2003	01-10-2003	01-01-2004	01-04-2004	01-07-2004
Intensief ambulante Dagbehandeling	95	87	128	75	100	75
Pleegzorg Residentieel	108	137	105	127	174	175
	136	154	142	154	177	168
	204	252	226	217	248	236
Bureau jeugdzorg:						
Screening	157	128	101	79	**	**
Vrij toegankelijke zorg	102	94	86	62	67	67
AMK (onderzoek)	222	222	208	179	128	122
Totaal	867*	946*	895*	814*	894	843

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

- * exclusief wachtenden voor screening door bjj
 ** wordt niet meer geregistreerd in landelijk format

4. Zorggebruik stadsregio per zorgvariant 2003

Zorgvariant	Aantal jongeren	Percentage
Ambulant	532	13%
Dagbehandeling	752	19%
Pleegzorg	1148	29%
Residentieel	1588	40%
Totaal	4020	100%

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

5. Zorggebruik per leeftijdscategorie in %

	Ambulant	Dagbehandeling	Pleegzorg	Tehuis
Leeftijd:				
0-5	12%	34%	39%	4%
6-11	20	31	35	23
12-14	22	15	13	23
15-20	46	20	12	50
	100%	100%	100%	100%

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

6. Woonplaats ouder(s) zorggebruikers binnen stadsregio in 2003*

Woonplaats	Aantal	%
Rotterdam	1844	62
Schiedam	210	7
Spijkenisse	226	8
Vlaardingen	135	5
Capelle a/d IJssel	120	4
Hellevoetsluis	97	3
Krimpen a/d IJssel	42	1
Maassluis	62	2
Ridderkerk	34	1
Barendrecht	55	2
Albrandswaard	23	0,8
Bergschenhoek	18	0,6
Berkel	14	0,5
Rozenburg	27	0,9
Bernisse	27	0,9
Brielle	22	0,7
Westvoorne	20	0,7
Bleiswijk	7	0,2
Totaal bekend		100%

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

* Voor zover woonplaats bekend

7. Culturele achtergrond zorggebruikers stadsregio in 2003

Land van herkomst	Aantal jongeren	%
Antillen	232	5,8%
Azië	140	3,5%
Indonesië	25	0,6%
Kaap Verdië	118	2,9%
Latijns Amerika	143	3,6%
Marokko	170	4,2%
Nederland	2084	51,8%
Oost Europa	63	1,6%
Suriname	394	9,8%
Turkije	131	3,3%
W. Europa/VS/Aus/NZ	161	4%
Overig Onbekend	359	8,9%
Totaal	4020	100%

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

8. Verdeling zorggebruik in 2003 per bevolkingsgroep in %

Land van herkomst	Ambulant	Dagbehandeling	Pleegzorg	Tehuis
Antillen	15	19	28	38
Azië	9	22	30	39
Indonesië	16	12	28	44
Kaap Verdië	20	16	15	49
Latijns Amerika	6	13	48	33
Marokko	10	38	22	30
Nederland	13	19	26	43
Oost Europa	13	15	33	39
Suriname	15	18	21	46
Turkije	16	33	16	35
W. Europa/VS/Aus/NZ	11	11	30	44

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

9. Status hulp per culturele achtergrond zorggebruikers in stadsregio in 2003

Land van herkomst	Aard hulp	Vrijwillig	Maatregel
Antillen		41%	59%
Azië		50	50
Indonesië		44	56
Kaap Verdië		52	48
Latijns Amerika		44	56
Marokko		44	56
Nederland		50	50
Oost Europa		44	56
Suriname		40	60
Turkije		64	36
W. Europa/VS/Aus/NZ		40	60

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

10. Aard hulpverleningscontact bij aanvang zorg

Aard contact	Aantal	Percentage
Detentie	8	0,2%
Jeugdreclassering	5	0,1%
Voogdij	312	8%
OTS	1211	30%
Vrijwillig	2033	51%
Onbekend	451	11%
Totaal	4020	100%

Bron: Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

11. Aantallen allochtone jongeren en jongeren uit 1oudergezinnen

	Alloctonen (18-)	Relatief	Rangorde	Eenouder- Gezinnen	Relatief	Rangorde
Amsterdam	99.707	16,65%	1	84.751	12,47%	2
Rotterdam	96.781	16,16%	2	70.624	10,39%	3
Brabant	68.674	11,47%	3	85.578	12,60%	1
Drenthe	732	0,12%	15	15.277	2,25%	13
Flevoland	19.564	3,27%	11	15.092	2,22%	14
Friesland	996	0,17%	14	21.208	3,12%	12
Gelderland	52.690	8,80%	5	68.936	10,15%	4
Groningen	17.858	2,98%	12	32.631	4,80%	11
Limburg	23.537	3,93%	10	45.897	6,76%	7
Noord-Holland	36.050	6,02%	8	52.689	7,76%	6
Overijssel	25.223	4,21%	9	35.061	5,16%	10
Utrecht	45.982	7,68%	6	43.427	6,39%	8
Zeeland	7.446	1,24%	13	12.907	1,90%	15
Zuid-Holland	38.695	6,46%	7	42.862	6,31%	9
Haaglanden	64.833	10,83%	4	52.474	7,72%	5
Totaal	598.768	100,00%		679.414	100,00%	

Bron: VWS

12. Samenstelling bevolking naar etniciteit in de stadsregio Rotterdam en in Nederland, 1 januari 2003

	totale bevolking	allochtonen	niet- westerse allochtonen	eerste generatie niet- westerse allochtonen	percentage allochtonen	percentage niet-westerse allochtonen	percentage eerste generatie niet-westerse allochtonen
stadsregio	1.191.560	374.935	268.165	164.525	31%	23%	14%
stadsregio excl. R'dam	591.909	112.779	65.117	39.010	19%	11%	7%
Albrandswaard	18.737	2.385	1.029	592	13%	5%	3%
Barendrecht	35.880	4.622	2.253	1.224	13%	6%	3%
Bergschenhoek	15.185	1.953	896	479	13%	6%	3%
Berkel en Rodenrijs	17.212	1.766	811	455	10%	5%	3%
Bernisse	12.712	987	239	140	8%	2%	1%
Bleiswijk	10.349	1.179	548	309	11%	5%	3%
Brielle	15.999	1.749	491	260	11%	3%	2%
Capelle aan den IJssel	65.318	16.152	9.134	5.746	25%	14%	9%
Hellevoetsluis	39.692	6.752	3.149	1.903	17%	8%	5%
Krimpen aan den IJssel	29.075	3.586	1.324	851	12%	5%	3%
Maassluis	32.915	7.273	4.994	2920	22%	15%	9%
Ridderkerk	45.873	5.986	2.568	1486	13%	6%	3%
Rotterdam	599.651	262.156	203.048	125.515	44%	34%	21%
Rozenburg	13.241	2.311	997	577	17%	8%	4%
Schiedam	75.802	22.582	16.615	10.098	30%	22%	13%
Spijkenisse	75.354	16.015	8.951	5296	21%	12%	7%
Vlaardingen	74.322	16.186	10.775	6.505	22%	14%	9%
Westvoorne	14.243	1.295	343	169	9%	2%	1%
Nederland	16.192.572	3.038.758	1.622.602	1.004.566	19%	10%	6%

Bron: CBS

13. Percentage 1,25 en 1,9 leerlingen per schoolgemeente 2002-2003

	% leerlingen met gewicht 1,25		% leerlingen met gewicht 1,9	
	2002/2003	2003/2004	2002/2003	2003/2004
Stadsregio	13%	12%	32%	32%
stadsregio excl. R'dam	14%	13%	15%	15%
Albrandswaard	12%	12%	9%	6%
Barendrecht	7%	6%	4%	4%
Bergschenhoek	8%	7%	4%	4%
Berkel en Rodenrijs	5%	4%	5%	5%
Bernisse	22%	21%	3%	2%
Bleiswijk	5%	4%	7%	8%
Brielle	6%	5%	2%	2%
Capelle aan den IJssel	12%	11%	16%	16%
Hellevoetsluis	16%	16%	11%	11%
Krimpen aan den IJssel	11%	11%	6%	5%
Maassluis	12%	11%	26%	26%
Ridderkerk	18%	16%	10%	11%
Rotterdam	12%	11%	51%	51%
Rozenburg	24%	23%	11%	11%
Schiedam	16%	15%	34%	35%
Spijkenisse	22%	21%	15%	16%
Vlaardingen	16%	16%	23%	24%
Westvoorne	17%	15%	5%	3%
Nederland	10%	9%	16%	16%

Bron: Centrale Financiële Instellingen (CFI)

14. Aantallen huishoudens met een inkomen onder de armoedegrens in 2000

	aantal meegetelde huishoudens (1- 1-'01)	arme huishoudens
stadsregio	508.000	92.900 = 17%
stadsregio excl. R'dam	238.200	26.500 = 11%
Albrandswaard	6.700	400 = 6%
Barendrecht	11.900	800 = 7%
Bergschenhoek	4.700	300 = 7%
Berkel en Rodenrijs	6.300	600 = 9%
Bernisse	4.900	300 = 7%
Bleiswijk	3.700	300 = 8%
Brielle	6.600	500 = 7%
Capelle aan den IJssel	27.500	3.100 = 11%
Hellevoetsluis	15.300	1.700 = 11%
Krimpen aan den IJssel	10.900	900 = 9%
Maassluis	13.400	1.400 = 11%
Ridderkerk	19.400	1.700 = 9%
Rotterdam	269.800	60.700 = 22%
Rozenburg	5.500	400 = 8%
Schiedam	33.400	5.400 = 16%
Spijkenisse	29.800	3.200 = 11%
Vlaardingen	32.700	4.100 = 13%
Westvoorne	5.500	500 = 8%
Nederland	6.477.200	825.500 = 13%

Bron: CBS, Regionaal Inkomens Onderzoek, bewerking COS

Het betreft particuliere huishoudens, exclusief studentenhuishoudens en huishoudens die niet in het hele jaar een inkomen hadden.

15. Aantal ontvangers van periodieke bijstandsuitkeringen

	eerste kwartaal 2001	eerste kwartaal 2002	eerste kwartaal 2003	huish. van 15 tot 65 jaar (1-1-'03)
stadsregio	50.870	49.120	49.730	426.204
stadsregio excl. R'dam	11.040	10.780	10.960	187.264
Albrandswaard	120	110	110	5.756
Barendrecht	110	120	150	11.107
Bergschenhoek	80	70	80	4.766
Berkel en Rodenrijs	110	110	130	5.131
Bernisse	60	60	60	3.974
Bleiswijk	70	60	70	3.112
Brielle	140	130	130	5.326
Capelle aan den IJssel	1.520	1.460	1.460	22.571
Hellevoetsluis	730	690	690	4.832
Krimpen aan den IJssel	310	290	310	8.402
Maassluis	630	620	620	10.784
Ridderkerk	560	530	570	14.254
Rotterdam	39.830	38.340	38.770	238.940
Rozenburg	190	170	180	4.542
Schiedam	2.700	2.530	2.420	27.008
Spijkenisse	1.770	1.830	1.880	25.801
Vlaardingen	1.860	1.920	2.020	25.648
Westvoorne	80	80	80	4.250
Nederland	330.940	320.540	324.980	5.511.020

Bron: CBS, bewerking COS

De aantallen huishoudens (definitie CBS) betreffen nog voorlopige cijfers

16. Aantal ontvangers van periodieke bijstandsuitkeringen (15 tot 65 jaar), eerste kwartaal 2003

	huishoudens van 15 tot 65 jaar (1-1-'03)	bijstands-uitkeringen eerste kwartaal 2003	waarvan korter dan 1 jaar	waarvan 1 jaar of langer
Stadsregio	426.204	49.730	10.010	39.710
stadsregio excl. R'dam	187.264	10.960	2.510	8.450
Albrandswaard	5.756	110	40	70
Barendrecht	11.107	150	60	90
Bergschenhoek	4.766	80	30	50
Berkel en Rodenrijs	5.131	130	40	90
Bernisse	3.974	60	10	40
Bleiswijk	3.112	70	20	50
Brielle	5.326	130	40	90
Capelle aan den IJssel	22.571	1.460	360	1.100
Hellevoetsluis	4.832	690	160	530
Krimpen aan den IJssel	8.402	310	70	230
Maassluis	10.784	620	130	490
Ridderkerk	14.254	570	110	460
Rotterdam	238.940	38.770	7.510	31.270
Rozenburg	4.542	180	50	140
Schiedam	27.008	2.420	480	1.930
Spijkenisse	25.801	1.880	460	1.460
Vlaardingen	25.648	2.020	420	1.560
Westvoorne	4.250	80	20	60
Nederland	5.511.020	324.980	74.100	250.890

Bron: CBS, bewerking COS

De aantallen huishoudens (definitie CBS) betreffen voorlopige cijfers

17. Aantal gemelde vroegtijdig schoolverlaters in periode 2002/2003

Gemeente	Aantal	Percentage
Rotterdam	8478	84,22%
Albrandswaard	36	0,36%
Barendrecht	68	0,68%
Bergschenhoek	26	0,26%
Berkel en Rodenrijs	26	0,26%
Bernisse	13	0,13%
Bleiswijk	43	0,43%
Brielle	29	0,29%
Capelle aan den IJssel	199	1,98%
Hellevoetsluis	112	1,11%
Krimpen aan den IJssel	73	0,73%
Maassluis	98	0,97%
Ridderkerk	134	1,33%
Rozenburg	28	0,28%
Schiedam	206	2,04%
Spijkenisse	267	2,65%
Vlaardingen	214	2,13%
Westvoorne	16	0,15%
Totaal Stadsregio Rotterdam	10.066	100%

Bron: DSO Rotterdam

BIJLAGE 4 OVERZICHT LOKAAL PREVENTIEF JEUGDBELEID

Reacties zijn ontvangen van de volgende gemeenten:

- Barendrecht
- Bergschenhoek
- Berkel en Rodenrijs
- Bleiswijk
- Capelle a/d IJssel
- Hellevoetsluis
- Krimpen a/d IJssel
- Maassluis
- Ridderkerk
- Rotterdam
- Schiedam
- Spijkenisse (centrumgemeente voor de regio ZHE voor verslavingsbeleid, jongerenopvang en vrouwenopvang)
- Vlaardingen

Voor dit overzicht is uitgegaan van de functies in het jeugdbeleid, waarover rijk, IPO en VNG overeenstemming hebben bereikt als behorend tot de verantwoordelijkheid van gemeenten. De afzonderlijke gemeenten zijn uitgegaan van verschillende indelingen. Gepoogd is de opgaven van de gemeenten zo goed mogelijk in het onderstaande schema in te passen. De mogelijkheid van omissies is evenwel niet uitgesloten.

Informatie en advies aan ouders en jeugdigen over opvoeden en opgroeien en het bieden van opvoedingsondersteuning

Barendrecht:

- spreekuur opvoedingsondersteuning
- koffieochtend
- project allochtone vrouwen

Bergschenhoek/Berkel en Rodenrijs/Bleiswijk:

- pilot pedagogisch spreekuur via AMW
- cursusaanbod
- pedagogische hulp (ook via voorpostfunctionaris)

Capelle a/d IJssel

- aanvullende opvoedingsondersteuning/ servicepunt/ jeugdzorgloket in oprichting

- ouderkamers, gezinscoaches, buurtmoeders, mentorprojecten, weerbaarheidstraining
- taalprogramma risicogezinnen, voor- en vroegschoolse educatie, brede school netwerken, motorische remedial teaching 4-12 jaar
- ouderbetrokkenheid allochtone ouders

Hellevoetsluis

- via jeugdgezondheidszorg

Krimpen a/d IJssel:

- pedagogisch adviseur (o.m. belast met inrichting van steunpunt opvoedingsondersteuning)

Maassluis:

Voor 0-12 jarigen:

- pedagogisch spreekuur (BJZ met Thuiszorg)
- cursusaanbod (BJZ met Thuiszorg)
- pedagogische hulp (BJZ met Thuiszorg)

Ridderkerk:

- pedagogisch spreekuur (BJZ met stichting Opmaat)
- pedagogische hulp (BJZ met stichting Opmaat)

Rotterdam:

- informatievoorziening via jeugdgezondheidszorg
- in het kader van het project "Tweede Thuis" opvoedwinkels in Hilleegersberg-Schiebroek, Kralingen-Crooswijk, Feijenoord en Hoek van Holland)
- GGD ontwikkelt samen met OEK en Kraamzorg een programma voor zwangere ouders

Schiedam:

Voor 0-12 jarigen:

- pedagogisch spreekuur (BJZ met Thuiszorg)
- cursusaanbod (BJZ met Thuiszorg)
- pedagogische hulp (BJZ met Thuiszorg)

Spijkenisse:

- opvoedingsinformatie
- cursusaanbod
- pedagogische hulp

Vlaardingen:

Voor 0-18 jarigen:

- pedagogisch spreekuur
- cursusaanbod
- pedagogische hulp

Signalering van problemen door voorliggende voorzieningen in het lokale jeugdbeleid

Barendrecht:

- Schoolmaatschappelijk werk
- Voorpost Bureau jeugdzorg
- Peuterplus

Bergschenhoek/Berkel en Rodenrijs/Bleiswijk:

- voor- en vroegschoolse educatie in Berkel en Bleiswijk
- zorgstructuur rondom basisonderwijs in ontwikkeling in 3B-verband
- zorgstructuur rondom VO in VO-school in Bleiswijk
- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters
- deskundigheidsbevordering van werkers in peuterspeelzalen en kinderopvang
- via jeugdgezondheidszorg
- aansluiting bij Rotterdamse jeugdmonitor
- Justitieel Casuïstiek Overleg (JCO)

Capelle a/d IJssel

- schoolmaatschappelijk dekkend netwerk 4-19 jaar
- zorgnetwerken 0-4 jaar en 4-19 jaar + aansluiting leerplicht, signaleren risicogezinnen 0-4
- training signalering kindermishandeling en deskundigheidsbevordering in voorliggende voorzieningen
- buurtnetwerken, lokaal zorgnetwerk
- OSA (Organisatie Sluitende Aanpak) in ontwikkeling, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdige Schoolverlaters
- Integrale afname jeugdmonitor 0-19 jaar, implementatie Electronisch Cliëntendossier 0-19, GOA-monitor in ontwikkeling
- Adviesteam kindermishandeling

Hellevoetsluis

- via schoolmaatschappelijk werk, algemeen maatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg

Krimpen a/d IJssel:

- multidisciplinair team 0-6 jarigen
- zorgstructuur in en om het basisonderwijs wordt versterkt door middel van multidisciplinaire teams
- de 2 VO-scholen beschikken over een social team
- via jeugdzorgcoördinator
- via leerplichtambtenaar, Justitieel Casuïstiek Overleg en Pak je Kans

Maassluis:

- voor- en vroegschoolse educatie

- zorgstructuur rond basisonderwijs
- zorgstructuur rondom VO
- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdige Schoolverlaters
- deskundigheidsbevordering van werkers in peuterspeelzalen en kinderopvang
- via jeugdgezondheidszorg
- via Justitieel Casusoverleg

Ridderkerk:

- via het schoolmaatschappelijk werk en de voorpostmedewerker van bureau jeugdzorg

Rotterdam:

- via reguliere controles jeugdgezondheidszorg
- via onderwijs en kinderopvang: wordt verbeterd in het kader van het actieprogramma "Opvoedingsondersteuning 2004" en de pilots "kinder mishandeling" en "Geweld achter de voordeur". Voor zowel primair onderwijs als kinderopvang is gestart met deskundigheidsbevordering.
- Jeugdmonitor

Schiedam:

- voor- en vroegschoolse educatie
- zorgstructuur rond basisonderwijs
- zorgstructuur rondom VO
- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdige Schoolverlaters
- deskundigheidsbevordering van werkers in peuterspeelzalen en kinderopvang
- via jeugdgezondheidszorg
- via Justitieel Casusoverleg

Spijkenisse:

- VTO-team
- voor- en vroegschoolse educatie
- via consultatiebureau en peuterspeelzaal
- via reguliere controles jeugdgezondheidszorg
- MIS-project (mishandeling, incest, suïcide)

Vlaardingen:

- voor- en vroegschoolse educatie
- zorgstructuur rond basisonderwijs wordt geïnitieerd
- zorgstructuur rondom VO
- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdige Schoolverlaters
- deskundigheidsbevordering van werkers in peuterspeelzalen en kinderopvang
- via jeugdgezondheidszorg

Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod o.a. door beschikbaarheid van informatie hierover

Barendrecht:

Op dit punt geen specifieke informatie

Bergschenhoek/Berkel en Rodenrijs/Bleiswijk:

- via de zorgstructuur rond het onderwijs
- via de voorpostfunctionaris en de jongerenwerkers
- in het kader van integrale jeugdgezondheidszorg wordt een sociale kaart ontwikkeld
- via het Justitieel Casuïstiek Overleg

Capelle a/d IJssel

- voorpostfunctionaris, via zorgstructuren
- folder opvoedingsondersteuning 0-19 jaar, folder adviesteam kindermishandeling
- ontwikkeling eenloketopvoedetelefoon 0-19 jaar
- activiteitenladder Brede Schoolnetwerken, programma en stroomdiagram jeugdzorgloket
- website gemeente, website geweld achter de voordeur (in ontwikkeling)

Hellevoetsluis

- via Justitieel Casemanagement Overleg, Pak je Kans
- via schoolmaatschappelijk werk, verslavingspreventie

Krimpen a/d IJssel:

- via het (open) jeugd- en jongerenwerk,
- via de jeugdzorgcoördinator
- via de zorgstructuur rond het onderwijs
- via het Justitieel Casuïstiek Overleg en Pak je Kans

Maassluis:

- via zorgstructuur rond het onderwijs,
- via amw
- via jeugd- en jongerenwerk
- via jeugdgezondheidszorg

Ridderkerk:

Op dit punt geen specifieke informatie

Rotterdam:

- via de voorpostfunctionaris, de jeugdverpleegkundigen en pedagogen uit de jeugdgezondheidszorg en door schoolmaatschappelijk werkers; deze functionarissen zijn in elke deelgemeente aanwezig
- voor alle (deel)gemeenten die deelnemen aan de pilot deskundigheidsbevordering is een sociale kaart gemaakt; alle beschikbare informatie komt zo spoedig mogelijk op een website

Schiedam:

- via zorgstructuur rond het onderwijs
- via amw
- via jeugd- en jongerenwerk en consultatiebureau
- via jeugdgezondheidszorg

Spijkenisse:

Op dit punt geen specifieke informatie

Vlaardingen:

- via zorgstructuur rond het onderwijs,
- via amw
- via JIP en jeugd- en jongerenwerk
- via jeugdgezondheidszorg

Pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening)

Barendrecht:

- via schoolmaatschappelijk werk en voorpost bureau jeugdzorg

Bergschenhoek/Berkel en Rodenrijs/Bleiswijk:

- pilot pedagogisch spreekuur via AMW
- pedagogische hulp (ook via voorpostfunctionaris)

Capelle a/d IJssel

- schoolmaatschappelijk werk 4-19 jaar
- aanvullende opvoedingsondersteuning 0-19 jaar
- voorpostfunctionaris, screener/ ambulant hulpverlener
- buurtmoeders, gezinscoaches

Hellevoetsluis

- schoolmaatschappelijk werk, algemeen maatschappelijk werk
- MIS-project (Mishandeling, Incest, Suicide), weerbaarheidsprojecten, verslavingspreventie

Krimpen a/d IJssel:

- via de jeugdzorgcoördinator, die zowel de rol van voorpostfunctionaris als van schoolmaatschappelijk werker heeft
- via de zorgstructuur rond het onderwijs

Maassluis:

- via de zorgstructuur rond het onderwijs
- via het amw
- via de opvoedingsondersteuning voor 0-12 jarigen:
 - o pedagogisch spreekuur (BJZ voert dit samen met Thuiszorg uit)
 - o pedagogische hulp (BJZ met Thuiszorg)

Ridderkerk:

Via het schoolmaatschappelijk werk en de voorpostmedewerker

Rotterdam:

- via de jeugdgezondheidszorg, waar de jeugdverpleegkundige en bij meer complexe problemen de pedagoog of voorpostfunctionaris een aantal gesprekken kan voeren; dit zal gaan plaatsvinden vanuit het JOED (Jeugd en Ouders onder Eén Dak)
- via het schoolmaatschappelijk werk
- via opvoedwinkels (die op termijn worden geïntegreerd in het JOED)
- opvoedingsondersteuning via Nieuwe Perspectieven in de deelgemeenten Noord, Delfshaven en Feijenoord
- project "Voorkomende Ouders": een interventie op het consultatiebureau om psychische problemen bij ouders op te sporen als een baby een half jaar oud is
- in het kader van de samenwerking onderwijs-jeugdzorg:
 - o schoolmaatschappelijk werk in basisonderwijs en voortgezet onderwijs
 - o pilots proefinvoering samenwerking onderwijs-jeugdzorg realiseren van de resterende tranches scholen
 - o onderwijsopvangvoorzieningen
 - o bijzondere voorzieningen bij de Regionale Expertise Centra
 - o schoolmaatschappelijk werk bij de ROC's
 - o pilot proefinvoering samenwerking onderwijs-jeugdzorg op de ROC's

Schiedam:

- via de zorgstructuur rond het onderwijs
- via amw, kinderopvang en jeugd- en jongerenwerk
- via de opvoedingsondersteuning voor 0-12 jarigen:
 - o pedagogisch spreekuur (BJZ voert dit samen met Thuiszorg uit)
 - o pedagogische hulp (BJZ met Thuiszorg)

Spijkenisse:

- via VTO-team
- Video Home Training
- Opvoedbureau
- M.I.M.-project: ondersteuning van ouders met hun eerste baby
- via consultatiebureau
- via peuterspeelzaal "De Krekeltjes"

Vlaardingen:

- via de zorgstructuur rond het onderwijs
- via amw, kinderopvang en jeugd- en jongerenwerk
- via de opvoedingsondersteuning voor 0-18 jarigen:
 - o pedagogisch spreekuur (BJZ voert dit samen met Thuiszorg uit)
 - o pedagogische hulp (BJZ met Thuiszorg)

Coördinatie van zorg op lokaal niveau (waaronder gezinscoaching)

Barendrecht:

Op dit punt geen specifieke informatie

Bergschenhoek/Berkel en Rodenrijs/Bleiswijk:

- via zorgnetwerkstructuur rond het onderwijs
- via protocollen voor informatieoverdracht
- via Justititeel Casuïstiek Overleg

Capelle a/d IJssel

- beleidsplannen lokale jeugdzorg, project sluitende aanpak lokale jeugdzorg
- protocollen voor aanvullende jeugdzorg basisonderwijs
- beleidsplan Support (buurtmoeders en gezinscoaching)
- onderzoek jeugdzorgloket
- OSA in ontwikkeling
- Stedelijk ontwikkelaar + wijkmanagers Brede School

Hellevoetsluis

- Justitieel Casemanagement Overleg,
- Steunpunt Onderwijs
- Contactpersoon Algemeen Maatschappelijk Werk

Krimpen a/d IJssel:

- De gemeente beschikt over een pedagogisch adviseur en een jeugdzorgcoördinator
- In de zorgstructuur rond het onderwijs
- Via het Justitieel Casuïstiek Overleg

Maassluis:

- via zorgnetwerkstructuur rond het onderwijs; de gemeente onderzoekt de mogelijkheden van een GOSA (Gemeentelijk Overleg Sluitende Aanpak?)
- er wordt gewerkt aan een overdrachtsformulier voor instellingen die deelnemen aan Voor- en vroegschoolse educatie

Ridderkerk:

Op dit punt geen specifieke informatie

Rotterdam:

- De coördinatie van de zorg op lokaal niveau zal plaatsvinden vanuit één centraal punt in de deelgemeente, het JOED (Jeugd en Ouders onder Eén Dak); partners zijn: jeugdgezondheidszorg, incl. pedagoog, voorpostfunctionaris en eventueel schoolmaatschappelijk werk. In 2007 zal er een JOED zijn in 10 deelgemeenten.
De JGZ houdt van elk kind een elektronisch cliëntendossier bij, waar alle betrokkenen in het kader van ondersteuning of zorgverlening gebruik van kunnen maken. Gesignaleerde problemen in de thuissituatie zullen vanuit het JOED gecoördineerd worden door een "gezinscoach" bij meervoudige problematiek Ook een "Eigen Krachtconferentie" zal voor ouders een mogelijke ondersteuningsvorm worden.
- In alle deelgemeenten is een voorpostfunctionaris operationeel met drie taken:
 - o Makel- en schakelfunctie voor het lokale niveau naar Bureau Jeugdzorg
 - o Advisering en deskundigheidsbevordering van het lokale niveau
 - o Het verrichten van licht ambulante hulp
- In alle deelgemeenten is een DOSA (Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak) operationeel. Dit is een structuur om de noodzakelijke vorm van afstemming te regelen tussen de verschillende organisaties die zicht kunnen hebben of weet hebben van risicojeugdigen.

Schiedam:

- via zorgnetwerkstructuur rond het onderwijs
- protocollen voor informatieoverdracht van kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs, JGZ e.d.

Spijkenisse:

Op dit punt geen specifieke informatie

Vlaardingen:

- via zorgnetwerkstructuur rond het onderwijs
- protocollen voor informatieoverdracht van kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs, JGZ e.d.